DEBRECZEN

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA
DEBRECEN, JÓZSEF KIRÁLYI HERCEG U. 1. SZ.
TELEFON: 27-89. (HÁROM MELLÉK-ÁLLOMÁS)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: HAVONTA 3 P, NEGYED-ÉVRE 9 P, FÉLÉVRE 18 P, ÉVENTE 36 PENGŐ
EGYES SZÁM 12 FILLÉR. VASÁRNAP 24 FILLÉR

XV. ÉVFOLYAM, 204. SZAM. Debrecen, 1938 szeptember 11 vasárnap ÁRA: 24 FILLÉR.

A NEMZ. MÚZEUM HÍRLAP OSZTÁLYA

Iparosok

A mai nappal bezáruló TIKÁV alkalma Debrecenbe sorakoztatta az ország minden részéből az iparos kiküldötteket. A TIKÁV tartama alatt tíz különböző iparos nagygyűlés volt Debrecenben. A mult szombaton és vasárnap zajlott le az országos iparoskongresszus, aztán az egyes szakmák tartottak nagygyűléseket. Ma van a húsiparos, a csizmadia és a cipész országos nagygyűlés, melyeken az érdekelt szakmabeli iparosok adnak kifejezést kívánságaiknak és sorolják fel panaszaikat.

Teljes rokonérzéssel vagyunk az iparostársadalom iránt és örömmel látjuk, hogy Debrecent választották ki gyűlésezéseik színhelyéül. *Ezt a nagy magyar várost ősi tradiciók fűzik a magyar iparossághoz.* Bár Debrecent főként mezőgazdasággal foglalkozó lakosságú városnak ismerik és manapság tényleg méltán domináló szerephez jutott itt a gazdatársadalom, mégis úgy áll a dolog, hogy a multban Debrecent az iparosság tette naggyá és virágzóvá, illetve *a város fejlődését a gazdalakosság mellett az ősi debreceni iparosok segítették elő.*

Az egykori debreceni céhek története bizonyítja, hogy a debreceni iparosság milyen magas nívón állott, milyen magas fokát nyujtotta a szakképzettségnek. A debreceni iparosok készítményeit messze földön ismerték és a régi híres debreceni nagyvásárokra a hetedik vármegyéből is eljöttek vásárolni.

A modern idők elsorvasztottak sok régi debreceni iparágat. Igy a gubacsapóknak, a szűrszabóknak már csak egy-két hírmondója akad. Nagyon híres volt a debreceni csizmadiaipar, melynek mostani művelői éppen ma összegyűlnek Debrecenben. Fogalom volt egykor a debreceni csizmadiamester. A legjobb csizmát készítették a debreceni csizmadiák, kelendő volt az árujuk, úgyhogy minden dolgos ember ebben a szakmában lassanként tekintélyes vagyonra tett szert. Politikai súlyuk is volt. A függetlenségi eszméknek törhetetlen híve volt valamennyi debreceni csizmadiamester és a régi választásoknál nagy szó volt, ha a debreceni csizmadiák egyik vagy másik jelölt mellett foglaltak állást.

Sajnos, bizony manapság a régi híres debreceni csizmadiaipar is válságos helyzetbe jutott. E helyen nem is részletezzük a bajokat, minthogy nem mehetünk részletekbe a többi iparág sérelmeit és nehéz helyzetét illetőleg. Általánosságban az egész kézművesiparral kapcsolatban vetnénk fel néhány gondolatot.

Bizonyos, hogy a mai fejlődés a szociális kiegyenlítődés felé halad. Ez az Imrédy-kormány programja is, mint a kormányelnök a mult vasárnap Kaposvárott kifejtette. *A szociális fejlődésből nem maradhat ki a kézművesiparosság sem.* Nemzeti szempontból rendkívül nagyfontosságú, ha megelégedett boldoguló iparossága van az országnak. Az önálló iparüzés emeli ki a proletársorsból az ipari munkást, de annál végzetesebb, ha a kisiparos nem boldogul és visszasüllyed a nincstelenségbe. Mentől több önálló existencia alapítása a kormányzat célja, áll ez a célkitűzés a kisipari téren.

Nem akarjuk szembeállítani a gyáripart a kézművesiparral, de az is bizonyos, hogy a kisiparnak van olyan fontossága a nemzet jövője szempontjából, mint a gyáriparnak. Sőt tudjuk, hogy a kartellek és más hasonló egyezmények révén a gyáripar — tisztelet a kivételeknek — sokszor a rideg kapitalizmus, a túlzott nyereség és haszonszerzés útját követi, míg a kisiparos, ha boldogul pályáján, akkor is legfeljebb a polgári tisztes megélhetés fokát éri el. *Szociális szempontból itt van tehát jelentősége a kisipar támogatásának.*

Örömmel hallottuk éppen ma egy hete Debrecenben Bornemisza miniszter beszédéből kicsendülni azt, hogy a kormány nem felejtkezik meg ezirányú kötelességéről. Persze, annyi ezen a téren a tennivaló, hogy nehéz meghatározni a sorrendet. De általánosságban annyit meg lehet állapítani, hogy *elsőrendű feladat volna szigorúan elhatárolni a gyáripar és a kézművesipar munkakörét, súlyt helyezni arra, hogy a kézművesipar minőségi termelését ne rontsa a gyáripari olcsóbb tömegcikk.*

Sürgős az a feladat megoldása is, hogy *az iparűzés olyan életpálya legyen, mint volt régen,* mikor egy szorgalmas iparos élete munkájával szerzett öreg napjaira egy kis kertet, és házat, melyből mint saját »nyugdíjalapjából« megélt élete végén. Persze az újabb idők megnehezítik a vagyonszerzésnek ama módját, mely régebben fennállt. Éppen ezért *sürgősen meg kell oldani az iparossági öregségi biztosítását.* Ne történhessen az meg, hogy egy iparos a munkában töltött élet után a szegényházban kegyelemkenyéren tengesse életét.

A szakmabeli gyűlések hivatottak feltárni az egyes szakmák sérelmeit és kívánságait, mi e szerény sorokkal csak azt akarjuk hangsúlyozni, hogy *a szociális politikai vegye szárnyai alá a kisiparosságot is,* a nemzettestnek ezt az értékes rétegét. Bízunk abban, hogy ebben az irányban döntő lépések történnek. Garanciát látunk Imrédy miniszterelnök programjában és célkitűzéseiben.

Magyar álláspont Benes cseh köztársasági elnök és Göring német miniszterelnök beszédével kapcsolatban

A béke megóvására irányuló törekvést látnak a két beszédben, a csehektől a jószándék gyakorlati megvalósitását várják

Budapest, szeptember 10. Benes cseh köztársasági elnöknek szombat esti rádiónyilatkozatát és Göring német miniszterelnöknek beszédét magyar politikai körökben az általános béke megóvására irányuló törekvésekben biztató jelként fogják fel.

Ami Benes beszédét illeti, Budapesten tudomásul veszik a cseh köztársaság elnökének azt az igéretét, hogy a csehszlovák köztársaságban a jövőben biztosítani akarják valamennyi nemzetiség egyenjogúságát. Magyarország eddig is tanusított türelmével és nyugodtságával várja, hogy ez az igéret, amely a csehszlovák állam fejének szájából hangzott el a rádió mikrofonja előtt, most már igazán valóra váltassék.

Midőn magyar részről nyugtázzák ezt a jószándékot, mégis egyetlen fenntartást füznek hozzá, nevezetesen azt, hogy minden a gyakorlati megvalósitás módjától és mértékétől függ. *A magyarok számára a hangsúly azon van, hogy az ünnepélyesen megigért egyenjogositás megvalósitása tényleg valamennyi nemzetiségre, tehát a trianoni békeszerződés intézkedései alapján Csehszlovákiába bekebelezett magyar népcsoportra is ki fog terjedni.* A magyar közvélemény nyugtázza Benes elnök szózatának végső akkordját is, amely abban csendül ki, hogy bizakodik a vitás kérdéseknek közös egyetértéssel való elintézésében.

Az a körülmény, hogy mind Benes cseh köztársasági elnök, mind Göring porosz miniszterelnök beszéde a béke megóvására való törekvést hangsúlyozza, *magyar körökben megnyugvást kelt és reménységet enged arra, hogy a jövő az eddiginél biztatóbban fog alakulni.*

Nem lesz háboru

London, szeptember 10. (MTI.) A Reuter Iroda jelenti Genfből: Népszövetségi körökben a cseh kérdésre vonatkozó nézetek így foglalhatók egybe:

1. Szovjet körökben biztosra ve-

Ma az utolsó Tikáv nap!

Okvetlen nézze meg a ragyogó kiállitást és vásárt, mert hosszabbitás nem lesz!

Belépőjegy 50 fillér, gyermekeknek, katonáknak 30 fillér.

Ékszer óra és ezüstnemü
vásárlása előtt vételkényszer nélkül győződjön meg feltünően olcsó árairól. Modern ezüstök, alkalmi vételek nagy választékban. Diák órák jótállással már 5 pengőtől.
Róna ékszerész
Sándor Ármin volt helyiségében.

szik, hogy nem lesz háború;
2. angol körökben remélik, hogy nem lesz háború;
3. francia körök nézete szerint nem lehet biztosan tudni, mit hoz a jövő, de úgy érzik, hogy ők (franciák) készen állanak minden eshetőségre;
4. a Népszövetségben képviselt kisebb államok képviselőinek körében azt hiszik, hogy a jelen válság nem fog háborúra vezetni.

Benes rádióbeszéde

Békülékeny hurokat penget, diesérőleg nyilatkozik a németekről és magyarokról.

Prága, szept. 10. Benes köztársasági elnök szombat este rádióbeszedet intézett előbb cseh, majd német nyelven az ország lakosságához. Azt hangoztatta, hogy a kormány javaslatainak megvalósításával az állam valamennyi polgárának és nemzetiségének a tényleges egyenjoguságot akarják biztositani. Majd igy folytatta beszédét.

— Államunk valamennyi nemzetisége kulturális szempontból **igen magas fejlettségü, különösen áll ez arra a két nemzetiségre, amely számszerüleg legnagyobb (az elnök itt nyilvánvalóan a szudétanémetekre s magyarokra céloz).** Ez a két nemzetiség erősen kifejlett nemzeti érzéssel rendelkezik és történelme folyamán igen sok értékkel gazdagitotta az általános emberi kulturát. Éppen ezért természetes, hogy e nemzetiségek, de a többi nemzetiség ügyében is az egyéb középeurópai népekhez viszonyitva igen gyors tempóban kell előrehaladnunk.

— Hozzá akarunk járulni az általános európai nézeteltérések kiegyenlitéséhez, hozzá akarunk járulni valamennyi szomszédunkkal — különösképpen pedig legnagyobb szomszédunkkal — Németországgal való együttmüködéshez. A dolgok mai állása mellett minden állampolgár jó szolgálatot tesz a békének azzal, hogy jóindulatát bebizonyitja. Konfliktusokat, összetüzéseket és összecsapásokat nyugodt és higgadt módon megakadályozunk, mig ellenkezőleg rosszindulatu magatartással, felindultsággal és összetüzések elő idézésével nemcsak szomszédaink belső békéjét, hanem Európa békéjét is komolyan veszélyeztetjük.

Továbbiakban Benes elnök a köztársaság valamennyi állampolgárához azzal a felhivással fordul, hogy őrizzék meg nyugalmukat és legyenek higgadtak és „müködjenek közre a fenyegető veszély elhárítására."

Benes elnök csehnyelvű rádiószózatát este magyarul is beolvasták.

Göring: A világnak nincs az a hatalma amely át tudná lépni a német határt

„Németország békét akar, de nem türi, hogy német testvéreit sanyargassák!"

Nürnberg, szeptember 10. Göring vezértábornagy, a négyéves terv végrehajtója, Nürnbergben beszámolót tartott. A leghatározottabban megcáfolta, mintha Németország élelmezési nehézségekkel küzdene. A nép ellátása biztositva van, még akkor is, ha több éven át rossz lenne a termés.

— *Most ott tartunk* — úgymond —, *hogy Németországban már a tornacsarnokokat és valószinüleg rövidesen a tánctermeket is igénybe kell venni a kenyérmagvak felraktározására. Németország csak élelmezésének biztositása révén válhatott ismét legyőzhetetlenné. A nyersanyagok terén, amelyekben Németország blokád esetén hiányt szenvedhetett volna, elegendő készletet halmoztak fel. Ezenfelül megteremtették a háború szempontjából fontos valamennyi nyersanyag hatalmas méretü termelését.* Állandóan keletkeznek új gyárak és üzemek. Németország évről évre nem gyengább, hanem mind erősebb lesz. Németország hatalmas méretü fegyverzetet teremtett magának. *Nagyteljesitményü gyárak tömege ontja a repülőgépeket és motorokat.*

Beszédének vége felé szóvátette *a politikai szemhatáron tornyosuló fellegeket* s az európai politikai feszültséget. Az európai emberiség egy kis töredéke azzal foglalkozik ma, hogy *más rábizott nemzetiségeket elnyomjon és ezzel Európa nyugtalanságának fészkévé válik. Németország külpolitikai tekintetben ismét barátokra talált s meg fog hiusulni minden olyan törekvés, amely arra irányul, hogy Németországot elválassza barátaitól és megsemmisitse a barátságot.*

Megállapitotta, hogy Németország légi hadereje a világ legfelkészültebb és legerősebb légi flottája. Németország történelme folyamán még sohasem volt ilyen erős és egységes, mint most. Müszaki szempontból tökéletes, több tagozatból álló erődítési sáv biztositja a birodalmat minden támadás ellen. A világnak nincs az a hatalma, amely át tudná lépni a német határt. Németország senkinek sem kiván rosszat, de azt sem akarja türni, hogy német testvéreit sanyargassák. Senki a világon nem kívánja forróbban a békét, mint Németország, amelynek oly sokáig kellett ezt a békét nélkülöznie.

Bútorhuzatok
minden minőségben, nagy választékban.
Paplanok,
méteráru- és kész
függönyök, ágyterítők, szőnyegek
legolcsóbb árban
Haas Lipót
Linoleum és Szőnyegház
Ferencz József út 58.
Telefon 29-63. Megyeháza mellett.

Vigszinház
Ma 3—5—7—9 órakor,
holnap 5—7—9 órakor
a legvidámabb új magyar film:
Borcsa Amerikában
Dayka Margit — Mály Gerő
Hámory, Gózon, Góth.

Nagyságas Asszony!

Van szerencsénk tisztelettel meghivni Önt, k. családját és háztartási alkalmazottját a holnap, hétfőn reggel eladásra kerülő

Őszi barna női félcipők

megtekintésére, mely cipők eladási egységárát

P 8.90-ben

állapitottuk meg.

20 szebbnél-szebb modell a 2. számu kirakatunkban megtekinthető. Ezen nagyszerü vásárlási lehetőséget többször nem hirdetjük meg.

Kiválá tisztelettel
Neumann cipő
Suetits palota

Ujabb összetüzések

Berlin, szept. 10. Cseh Krumauból jelenti a Német TI:

Péntek este Krumau melletti Friedbergben a szudétanémet párt gyülést rendezett. Gyülés után összetüzés támadt a rendőrség és a csendőrség között. Az összetüzés során két szudétanémet párti tag megsebesült. Egyiknek puskatussal sujtottak arcába, a másiknak szuronnyal szurták át a kezét. Egy csendőr is megsebesült. Szemtanuk elbeszélése szerint a megsebesült csendőr az összetüzés során összeesett. Távbeszélőn csendőri erősitést hivtak a helyszinre, mire azonban az ujabb csendőrszakasz gépkocsikon megérkezett, nem volt többé szükség beavatkozásra, mert addigra helyreállt a rend és nyugalom.

Hungária filmszinház
Ma vasárnap d. u. 3, 5, 7, 9 órakor
Hétfőn d. u. 5, 7, 9 órakor
a lenyügöző szépségü
szines csodafilm
Dzsungel szerelem
Dorothy Lamour és **Ray Milland**
főszereplésével.
HIRADÓ!

Az Apollóban
Ma vasárnap d. u. 3, 5, 7, 9 órakor utoljára:
a magyar dal és magyar szív nagy sikere:
A piros bugyelláris
KISS FEREC és **BORDY BELLA**
művészi alakításával.
HIRADÓ!

Gróf Teleki Pál kultuszminiszter személyesen jelölte ki az egyetemi templom helyét

Másfél órás szemle a helyszinen. A jövő héten véglegesen döntenek az épitkezésről

Tegnap délután az Árpád sínautóval Debrecenbe érkezett gróf *Teleki Pál* kultuszminiszter, hogy személyesen nézze meg az épitendő egyetemi templom sokat vitatott helyét és véglegesen megállapithassák az érdekelt egyetemi és egyházi vezetőkkel az épitkezést, illetve a hely kijelölését.

Az állomásnál *Lossonczy István* főispán fogadta gróf *Teleki Pál* kultuszminisztert, aki titkárával, *Palkovits Pál* miniszteri titkárral érkezett és nyomban az egyetemre autóztak ki, ahol már *Révész Imre* püspök, *Makkai Sándor* egyetemi tanár, *Csikcsz Sándor* prorektor, egyetemi tanár, *Darkó Jenő* egyetemi tanár fogadták a minisztert kint, azon a helyen, mely az épülendő egyetemi templomnak ad területet. A miniszterrel érkezett a helyszinre báró *Vay László* államtitkár, egyházkerületi főgondnok, *Lossonczy István* főispán, dr *Kölcsey Sándor* polgármester, *Berei Soó Rezső* egyetemi tanár, *Uray Sándor* egyházkerületi főjegyző, dr *Bacsó Jenő* ezidei egyetemi rektor, *Lám Dezső* kerületi rendőrfőkapitány és ifj. dr *Benkő Géza* főispáni titkár, dr *Kiss Zsigmond* egyetemi tanácsjegyző.

Ott mindjárt a helyszinen megindultak a tanácskozások és *gróf Teleki Pál kultuszminiszter minden eddigi tervet végig próbált. Háromnegyed 4 órától 5 óráig tartott a tanácskozás az Isten szabadege alatt* és megvitatták az elfogadható összes terveket és lehetőségeket, hogy hol is épüljön az egyetemi templom. *Lossonczy István* főispán, dr *Kölcsey Sándor* polgármester, *Csikcsz Sándor* prorektor és természetesen *Révész Imre* püspök vezették a tanácskozást, de mindenben előljárt gróf *Teleki Pál* kultuszminiszter. *Mindenkit meghallgatott, mindent a helyszinen ellenőrzött.* Kihozták a terveket, míg végül is az a nézet alakult ki, hogy az eredeti gondolat mellett maradnak s a legalkalmasabb helyen, *az egyetem központi épület és a szélső tanári lakások klinikai oldalán fekvő tisztáson épitsék fel a templomot.*

A kivitellel kapcsolatosan vannak a miniszternek kivánságai, melyeket megbeszélt Révész Imre püspökkel és a kint lévő bizottsággal. *A miniszter a jövő hét első napjain felkéri magához Borsos József műszaki főtanácsost, hogy személyes megbeszélésekkel véglegesen állapithassák meg a kivitelt.* Ezen a megbeszélésen állapitják meg a templom alakját, tornyát s azt a pontos helyet, melyen felépül a templom.

A tegnapi tárgyalás után a miniszter jelenlétében *meghatározták azt a vonalat, ahol a templom homlokzati része fog állani*, egy ásónyomot két méter területen fel is ástak, hogy itt a földmunka megkezdődhessék, mert ősi református szokás szerint nem alapkőletétel lesz, hanem a már épitendő falba fogják elhelyezni az épület szimbolikus »alapkövét«.

A miniszter ezután megtekintette a kollégiumi kiállitást, G. Szabó Kálmán készülő freskóit s a látottakról a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott, majd Lossonczy István főispánnal szükebbkörű teán vett részt, aztán titkárja társaságában a tokaji választókerületbe utazott hat óra után.

Lossonczy főispán és Kölcsey polgármester budapesti utjának eredménye

Emelik a tisztviselői létszámot. — A tüdőbeteggondozó elhelyezése. Visszaveszik az elbocsájtott dohánygyári munkásokat.

Hirt adtunk arról, hogy Lossonczy főispán és Kölcsey polgármester Budapesten jártak az egyetemi templom elhelyezésének kérdésében. Utjukat felhasználták arra, hogy több más ügyet is elintézzenek. Igy a belügyminisztériumban megsürgették az uj tisztviselő állásokra vonatkozó közgyülési határozat jóváhagyását. Ennek a közbenjrásnak eredménye lesz, — amint Lossonczy István főispán mondotta —, hogy a városnál szaporitják **az állandósitott napidijasok számát** és felemelik a végleges tisztviselői létszámot is. Ezzel a nagy horderejü kérdéssel sikerül lassanként megoldani a kérdést ugy, hogy a kisegitő munkaerők és szellemi szükségmunkások fokozatosan átminősithetők lesznek a rendes tisztviselői állásba.

Másik nagy és régi kérdése Debrecennek a **tüdőbeteggondozó** mélto helyen való elhelyezése, melyet a mostani ut alkalmával Lossonczy főispán és Kölcsey polgármester elintéztek ugy, hogy a téli idő beállta előtt ez a regen vajudó kérdés dülőre kerülhet.

Annak idején megirta a Debreczen azt a küldöttségjárást, mely a dohánygyártól elbocsátott munkások ügyét vitte a főispán elé, aki akkor megiérte, hogy minden tehetőt megtesz a munkásság érdekében. Mint értesülünk, ezen a téren is siker kisérte a főispán utját, mert a dohányjövedék igazgatósága megigérte, hogy az elbocsátott munkások jórészét közelesen ismét munkához juttatják, sőt több munkaalkalom is lesz, mert a jövőben ötszáz vagon dohányt a debreceni gyárban fognak nyersnikotinnak feldolgozni, ami ismét jelentékeny munkaalkalmat biztosit.

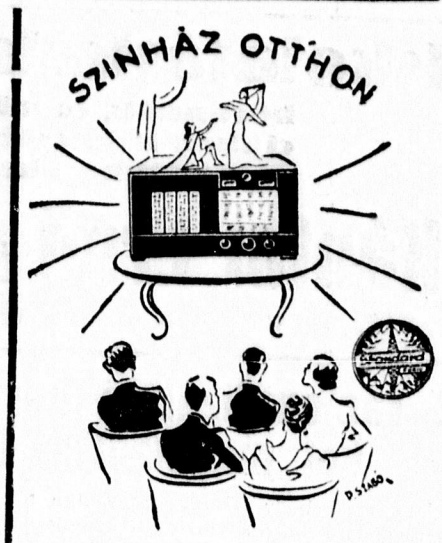

Standard
SUPER 39 RÁDIÓVAL
MEGYCSOVES VILÁGVEVŐ
FŐBB ELŐNYEI:
A hangerő és hangszin optikai beállitása
Önműködő fadingszabályozás
Csendes hangolás
Önműködő fenymutatós-voltos erősitőkészülék

Bemutatja:
Földes Sándor
Püspöki palota

ahol számos felköszöntő hang zott el.

Vasárnap délelőtt 10 órakor a vármegyeháza disztermében tartják meg a gyülést, melyen a husiparosok problémáit vitatják meg. Délben egy órakor kivonulnak zeneszóval a hősök emlékoszlopához és azt megkoszoruzzák. A menet élén formaruhás hentesek és mészárosok haladnak. A diszebéd a Vigadóban lesz.

A tokaji kerületben csak Teleki Pál gróf nyujtotta be ajánlási iveit

A tokaji választókerületben szombat déli 12 óráig kellett benyujtani az ajánlási iveket. Egyedül csak gróf *Teleki Pál* küldte be az ajánlási iveit. A jövő vasárnapra kitüzött választást igy már nem kell megtartani, hanem egyhangúan gróf Teleki Pált küldik a parlamentbe. A nyilasok próbáltak szervezkedni több községben, de látva, hogy nem állanak a tömegek mellékjük, eltávoztak a kerületből.

— **A prostata megbetegedéseinek kezelésében** a rendkivül enyhén ható természetes **Ferenc József** keserüvíz reggel éhgyomorra egy kis pohárral — gyakran nagyfontosságú szolgálatot tesz azzal, hogy igen könnyü lágy széklétet biztosit és az egész anyagcserét elömozditja. Kérdezze megorvosát.

Az 1938—9 uj tipusu összes **Rádiókat** bemutatja, az uj tanévre

Kerékpárokat ajánl olcsón részletre **Soltész** Kálvin-tér **2.**

Megkezdődött a husipari kongresszus Debrecenben

Mesterverseny igen szép eredménnyel.

A husipari kongresszus kezdetét vette szombaton délután és igen nagy számban érkeztek Debrecenbe husiparosok az ország minden részéből. Vasárnap délelőtt a budapesti henteseket külön vonat hozza Debrecenbe és 300 husiparost várnak még a fővárosból.

Szombaton délután a vágóhidat tekintették meg a husiparosok és megtartották a versenyeket. Koch Gyula elnöklete alatt müködött a zsüri és figyelte a 92 versenyző munkáját.

Fábián Károly hentesmester 26 perc alatt ölt le egy kétmázsásnál nagyobb sertést, megperzselte és üzleti kiszolgálásra elkészitette.

A hentesek a verseny során 80 sertést vágtak le. A mészárosok 20 marhát vágtak le. Egyszerre nyolc marhát állitottak elő. A leggyorsabban dolgozott

Faragó András mészárosmester, aki egy 10 mázsás ökröt 27 perc alatt vágott le, bőrét leszedte és szétdarabolta husát.

A zsüri döntése alapján arany, ezüst serleg, arany és ezüst érmek kerülnek kiosztásra. Este 10 órakor hangulatos vacsorára gyültek össze a Gambrinus étteremben,

Hotel Auguszt Abbázia MAGYAR SZALLODA. - Központi fekvés Elsőrendü magyar konyha. - Olcsó árak.
Felvilágositást nyujt magyarul fenti szálloda.

Akár jó vagy rossz a kedve,
legyen Önnek örök elve,
márkás órát — márkás cégnél!
Halász Nándor ékszerésznél!

Iskolatáskák,
böröndök, és mindenféle idetartozó cikkek legolcsóbbak és legnagyobb választékban kaphatók.
Kántor Ernő és Társánál
Városháza épület.

A racionalizálási kormánybiztos két megbizottat küldött Debrecenbe

Ismeretes, hogy Magyary Zoltán racionalizáló kormánybiztos vezetésével működik a Magyar Közigazgatástudományi Intézet Budapesten. Ez az intézet dolgozza fel az egyes magyar városokra vonatkozó adatokat, tanulmányozza a városok helyzetét, minden város közüzemének vitelét és úgy a városok gazdálkodásáról, mint egész közigazgatásáról igyekszik tiszta és áttekinthető képet szerezni. Kimutatásokat, adatokat állít össze, amelyeket mindenféle szempontból feldolgoznak.

Ez az egész tudományos munka gyakorlati értékű, összefügésben áll a racionalizálási program végrehajtásával és a városfejlesztéssel.

Magyary Zoltán most értesítette dr Kölcsey Sándor polgármestert, hogy az intézetben mellette dolgozó két tanársegédet: dr Göbel József és dr Horváth Kálmán gépészmérnököket Debrecenbe küldte. Az a megbízatásuk, hogy tanulmányozzák a város gazdasági és üzemi életét, közigazgatását. A racionalizálási két megbízott már meg is érkezett és megkezdték tanulmányozó munkájukat.

Tizezer pengőt ad a kormányzat Horthy alapitványnak a Kollégium jubileuma alkalmából

A debreceni Kollégium világra szóló ünnepségek keretében most üli meg alapításának négyszázéves évfordulóját.

Az illetékes hatóságok is igyekeznek ebből a jubileumi ünnepségből méltó keretek között kivenni a részüket, így a kormányzat is, mely igen nagyszeretettel karolta fel a Kollégium és a belőle kinőtt egyetem ügyét a multban is, a jelenben is.

Mint hivatalos helyről értesültünk, illetékes helyen kijelentették *Lossonczy István* főispánnak, hogy a Kollégium jubileuma alkalmával tizezerpengős alapítvánnyal nyitják meg az alapítványadók sorát éppen a kormány részéről és ezt az alapítványt *Horthy Miklós-alap* néven kell majd a jövőben kezelni. Ennek a tizezer pengőnek, mint alapnak az a célja, hogy országos gyűjtés keretében mindenki, akinek szív és lélekügye a debreceni négyszázéves Kollégium, adományával növelje, gyarapíthassa a legelső magyar ember nevéről elnevezendő, ebben a pillanatban tizezer pengőt kitévő alapítványt.

*

A református Kollégium 400 éves jubileuma nap-nap után nagyobb méreteket ölt. A jubileumi végrehajtóbizottsághoz oly nagyszámú bejelentések érkeznek, amit nem is remélt. Egyetemek, tanintézetek, világi és egyházi testületek, egyházak stb. jelentik be képviselőiket. Volt tanárok és tanulók jönnek nagy számban az impozánsnak igérkező ünnepélyre. A rendező bizottság időt, fáradságot nem kímél, hogy az ünnepély lefolyása a Kollégium világszerte ismert nevéhez méltó legyen.

Azonban nagy nehézségekkel kell megküzdenie, mert az ünnepélyre érkező előkelőségek és külföldiek egy részének számára a szállodai szobák már lefoglaltattak s így a többi vendégek elszállásoltatása még mindig nincs biztosítva. *Ezúton kéri a bizottság városunk társadalmát, hogy szíveskedjenek az érkező vendégek számára díjas vagy díjtalan szállást felajánlani.*

Kéri a bizottság mindazokat, akik a Nyári Egyetem hallgatói részére lakást adtak, hogy azt most is ajánlják fel. Bejelentések írásban a Kollégium igazgatósága címére küldendők. Szóbeli bejelentést a kollégiumi kapusszoba melletti teremben lehet eszközölni. Hétfőtől kezdődőleg délután fél 4—6 óráig.

Ismételten kérjük azokat, akik elszállásolási jegyzéket vittek el, hogy hétfőn hozzák be a Kollégium igazgatóságához.

Felhivás a 39-es bajtársakhoz

A mai találkozóra nagyszámban érkeznek Budapestről ott élő volt 39-es bajtársak a délelőtt tiz óra után érkező Filléres gyorssal. Ugyanezen időtájban érkeznek vidékről is bajtársak.

A rendezőbizottság elhatározta, hogy ünnepélyes fogadtatással várja a bajtársakat. **Ezuton hivja fel a tiszti és legénységbeli debreceni bajtársakat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg a pályaudvari fogadtatáson.** A bevonulás **zárt menetben** történik a **formaruhás frontharcosok** részvételével a főtéren át a nagyerdei **39-es emlékoszlophoz,** melyet megkoszoruznak. Ezt követi **a bajtársi összejövetel, majd a bajtársi ebéd a nagyerdei Vigadóban.**

Jó gondolat!
ha őszre
férfi **öltöny** és **kabát**
szükségletét
zakó öltöny **27.- P**
átmeneti kabát **22.- P**
Benyáts-nál
szerzi be.

A tábla felmentette Féja Gézát a Viharsarok perben

Országos szenzációt jelentett annak idején **Féja** Géza ellen indult per. A Viharsarok cimü szociográfiai könyvének több kitétele miatt emelt ellene vádat az ügyészség.

Izgatás és nemzetgyalázás vétsége miatt a törvényszék elitélte Féja Gézát öt hónapi fogházra.

Másodjára is a vádlottak padjára került könyvének harmadik kiadása miatt, de már csak két hónapi fogházra itélték el.

A két itélet ellen a táblához folyamodott **Féja** Géza. A tábla **Harmath** tanácsa

elrendelte a bizonyitást, mely hónapokon át folyt.

Szombaton délelőtt hirdettek itéletet az ügyben és felmentették **Féja** Gézát a vádak alól. Az indokolásban kimondotta a tábla, hogy Viharsarok hangja nyugodt, tudományos és hogy nem a nyomorgó népnek, hanem a vezető társadalmi rétegnek irta könyvét. A bajok okaira mutatott rá, hogy

a közfigyelmet felhivja a szinmagyar földmives nép jobb sorsa érdekében.

Felmentették Féja Gézát a nemzetrágalmazás vádja alól is, mert adatait a földmivelésügyi minisztérium és központi statisztikai hivatal anyagaira alapitotta. Rámutatott a tábla arra is, hogy a közvádló nem tudta bizonyitani vádját.

Az itélet ellen az ügyész semmiségi panaszt jelentett be.

Tóth Gyula szijgyártómester páratlan rekordje a Tikávon

A vásár legnagyobb eladási rekordját Tóth Gyula szijgyártómester érte el, aki Hatvan ucca 70. szám alatt levő műhelyében gyártott saját készitményü nyergekkel, kantárokkal, lószerszámokkal és általában a bőrdiszmunkának mindenféle, remekbekészült változatával vett részt a vásáron. A kitünő debreceni iparos ugyanis a kiállitott szerszámoknak több mint 90 százalékát eladta. Elkelt tegnap két lóra való sallangos magyar szerszám, megvette vitéz Sipos Miklós ujfehértói uradalma. Elkelt két lóra való sima bőr istrángos szerszám, megvásárolta Galgóczy Zoltán, Hodász, Szatmár vm. Megvettek továbbá két lóra való igás kulcsos szerszámot Nagyléta község részére, két lóra való kulcsos szerszámot Nagy László helyi, Bethlen ucca 63. szám alatt levő gazdálkodó. Megrendeléseket adtak fel vidékről vitéz Csapó Imre Tyukodról, ezenkivül többen Hajduszovátról és Balmazujvárosról. Ezek a megrendelések bizonyitják, hogy nemcsak a zsüri dijazta a mesterverseny diszoklevelével Tóth Gyula pompás készitményeit, hanem a vásárló közönség is kitünteti bizalmával ezt a kitünő, régi céget s elhalmozza megrendeléseivel.

Tóth Gyula kiállitott lószerszámai előtt megállt Bornemisza Géza miniszter is és melegen kezet szoritva a mesterrel, gratulált a szép szerszámokhoz. Azután megkérdezte, hogy jobban megy-e már az iparág?

— Valamivel jobban, kegyelmes uram — válaszolta Tóth Gyula. — Igyekszem a közönséget meggyőzni arról, hogy a szép lófogat is van olyan elegáns, mint az autó.

Tóth Gyula szijgyártómester szép sikert ért el a TIKÁV-on és ez a siker arra minden tekintetben méltó iparost ért.

Őszi szezonban, iskolai év elején
gondja csökken, ha a
FEUER divatházban
DEBRECEN, Csapó utca 26.
szerzi be *szövet, selyem, vászon, paplan, intézeti anyag, mosó áruk, divat blúzok, szvetterek, harisnyák, kesztyük, ernyők, saját készitésü női és férfi fehérnemüek, bäby kelengyék, retikülök, böröndök, iskola és akta táskák szükségleteit.*
Takarékosság! ✻ Szabottár!

Kerékpárt
részletfizetésre is
Csillárt
nagy választékból
P 8·50-től
most olcsón vehet
Gulyás rádió szakűzletéből
Piac-utca 59. szám.

Két szoba konyhás lakás csillárberendezése

1 db 3+1 lg. ebédlőcsillár
1 db hálószobaampolna
1 db konyhalámpa
6 db vilanykörte
complett felszerelve

P 38·40

METEOR Piac u. 9

Ezen árukkal viszonteladókat nem szolgálunk ki.

A IV. Tikáv alkalmából rendezett iparos és mesterverseny végleges eredménye

Az iparos- és mesterverseny döntő bíráló bizottsága megállapította, hogy a felajánlott és rendelkezésre álló kitüntetések számának elégtelensége következtében a versenykiállítók közül többen nem kaptak olyan kitüntetést, mint amilyent a szakmai bíráló bizottságok javasoltak, illetve amilyet megérdemeltek volna. Ezért a döntő bíráló bizottság hivatalból pénteken este ismét összeült és mert a Kereskedelmi és Iparkamara s a TIKÁV vezetősége hajlandó volt a kitüntetések számát a szükséges mértékre felemelni, az alábbiakban állapította meg a végleges eredményt (nevek betűsorrend szerint):

Aranyérmet nyertek:

V. Ferenczi Miklós férfiszabó Debrecen, Gábor László hentes Debrecen, Gönczy Gábor cserépkályhakészítő Debrecen, Horváth Imre köteles Törökszentmiklós, Kántor Sándor műfazekas Karcag, Kelemen László hangszerkészítő Mezőtur, Kovács és kerékgyártó köszállítási csoport Debrecen, Krisch Károly cserépkályhakészítő Debrecen, Nagy József szücs Debrecen, Takács János cipész Debrecen, Varjas Pál könyvkötő Debrecen, Veréb István permetezőkészítő Debrecen.

Díszoklevelet nyertek:

Bihari Gábor lakatos Debrecen, Csicsel Jánosné nőiszabó Mezőtur, Fábián Béla nőiszabó Debrecen, Fitori Ambrus cipész Debrecen, Györffy Miklós mérlegkészítő Karcag, Hadnagy Ferenc cipész Debrecen, Horváth Dezső köteles Törökszentmiklós, Kovács Lajos műszerés Debrecen, Marx János sütő Debrecen, Mikó László férfiszabó Debrecen, Molnár Gyula bádogos Szolnok, Nagy Albert timár Debrecen, Riesz Henrik kocsigyártó Debrecen, Roznyai József cipész Nyíregyháza, Szalay József műszerész Szolnok, ifj. Székely Szücs Sándor cserépkályhakészítő Debrecen, Tóth Gyula szíjgyártó Debrecen, Varga Sándor szíjgyártó Debrecen.

Ezüstérmet nyertek:

Antal László mézeskalácsos Törökszentmiklós, ifj. Badár Balázs műfazekas Mezőtur, Badár Erzsébet műfazekas Mezőtur, Berzéki Sándor fényképész Debrecen, Both István bádogos Debrecen, Daróczy Pál kalapos Hajdúböszörmény, Dobruczky Albert fésüs Debrecen, Gajdos István aranyozó Debrecen, Hohe Vilmos cukrász Mezőtur, Kádár Elek tükörgyártó Szolnok, Kiss Sándor bádogos Debrecen, Kontos Vince csizmadia Törökszentmiklós, Korponay István kádár Mezőtur, Kovács Ferenc timár Debrecen, Lengyel Péter asztalos Mátészalka, Nagy István könyvkötő Debrecen, Nagy Károly grafikus Debrecen, Róna Miklós fényképész Nyíregyháza, Schiffer József tükörgyártó Debrecen, Sohajda Mátyás fésüs Debrecen, Soós András férfiszabó Debrecen, Tóth Gábor férfiszabó Debrecen.

Bronzérmet nyertek:

Bácsi Lajosné keztyüs Debrecen, Berei Gyula kovács Nagykálló, Biri Gábor csizmadia Hajdúböszörmény, Csik István férfiszabó Szolnok, Csollák József lakatos Kunszentmárton, Fried Lajos fogműves Nyíregyháza, Garay Zoltán műszerész Nyíregyháza, Glattstein Miklós füzős Debrecen, Goldstein Karolin füzős Debrecen, Halász Imre lakatos Karcag, Heredovszky József kádár Debrecen, Karika Károly cipész Nyíregyháza, Kerékgyártó Gyula mézeskalácsos Debrecen, Kerékgyártó Sándor mézeskalácsos Debrecen, Kiss Béláné füzős Debrecen, Kiss Gábor cipész Tiszaeszlár, F. Kiss Gyula asztalos Mezőtur, T. Kovács Sándor villanyszerelő Debrecen, Levencsik Lajos lakatos Debrecen, Mendre László cipőfelsőrészkészítő Debrecen, Miskolci Béla cipész Törökszentmiklós, Modla Sándor mérlegkészítő Szolnok, Nagy László szobafestő Debrecen, Orosz János cipész Debrecen, Réti Sándor gummijavító Szolnok, Steinbach Sándor műfazekas Mezőtur, Timkó István lakatos Nyíregyháza, Török László műfazekas Mezőtur, Varga Géza kádár Debrecen, ifj. Weszely Antal bádogos Debrecen, Wiener Sándor csernyős.

Elismerő oklevelet nyertek:

Acél Imre fogműves Debrecen, Barkó Márton szücs Debrecen, Bálint József asztalos Debrecen, Bártfay Balázs kovács H.-böszörmény, Bihari Gábor mérlegkészítő Debrecen, Birkás Imre szürszabó Jászapáti, Biró János szücs Kunszentmárton, Bucsi József lakatos Komádi, Bukvai János kovács Magyarhomorog, Cziczó Kálmán cipész Debrecen, Csicsel János férfiszabó Mezőtur, Domján Sándor papucsos Hódmezővásárhely, Ferenczy József cipőfelsőrészkészítő Debrecen, Feuermann Bernát böröndös Debrecen, Frisch Adolf cimfestő, Frisch József ékszerész Debrecen, Girus Imre szücs Hajdúnánás, Hajdu József cipész Szolnok, Hartl János és Lajos cukrász Debrecen, Hári István asztalos Nagyléta, Ilyés Sándor szücs Debrecen, Kontos Vince cipész Törökszentmiklós, Korbély János kovács Nyíregyháza, Kovács Gyula cipész Nagyléta, Kovács István timár Debrecen, Kresztyankó György vizv. szerelő Nyíregyháza, Langer Ferenc vasesztergályos Debrecen, Lábassy Gépüzem Törökszentmiklós, Lévay Gyula fényképész Mezőtur, Mihály Ferenc cipész Mezőtur, Molnár műszerész Nyíregyháza, Németh András cipész Mezőtur, ifj. Ökrös Ferenc férfiszabó Kunszentmárton, Pucsera János kárpitos Debrecen, v. Süldy József kőműves Sarkad, Szántó Zsigmond kárpitos Debrecen, Varga Gyula timár Debrecen, Végh Dezső szobafestő Debrecen.

Dicséretet nyertek:

V. Györy János lakatos Debrecen, Hégely László reszelővágó Debrecen, Jauernik Károly rézműves Kunszentmárton, ifj. Kiss József mézeskalácsos, Mezőtur, Mikola Ferenc autógénhegesztő Törökszentmiklós, Nagy Árpád cipész Debrecen, Öz László faesztergályos Debrecen, Podlócz és Golyán vetőgépes Debrecen, Sallay Károly kosárfonó Túrkeve, Szabó Imre asztalos Hajdúhadház, Truczkai Antal cimfestő Debrecen, Udvarhelyi Gyula cipész Debrecen.

Az ipartestületek rangsorában változatlanul első a debreceni ipartestület: 9 aranyéremmel, 12 díszoklevéllel, 12 ezüstéremmel, 15 bronzéremmel, 18 elismerőoklevéllel és 7 dicsérettel, második a mezőtúri ipartestület: 1 aranyéremmel, 1 díszoklevéllel, 4 ezüstéremmel, 3 bronzéremmel, 4 elismerő oklevéllel és 1 dicsérettel.

Id. Badár Balázs mezőtúri műfazekas versenyen kívül vett részt a TIKÁV-on, akit a kamara versenyen kívül is aranyéremmel tüntetett ki, tekintettel arra érdemre, amelyet egy hosszú életen át szakmájának országos, sőt világhírű színtre emelésében szerzett.

csak az a kérésem

Grünfeld ruhát, Grünfeld ruhát vásároljon nékem

tartós iskola öltönykét P **9·80-ért**
6 évesnek kis emelk.

őszi fiu raglánt P **12·50-ért**
6 évesnek kis emelkedéssel

mert ezek nemcsak olcsók, de jók is!

Grünfeld

uriszabóság
Kistemplom mellett.

ÉRTÉKES NEMESGÁZ VAN BENNE, EZÉRT AZ ELHASZNÁLT KRYPTON LÁMPÁT KERESKEDŐJE VISSZAVÁSÁROLJA.

x A tüdőbajt elkerülheti, aki a régi padlóra szines PLASTILIT, hézagmentes burkolatot készíttet, Lukács Vilmos és testvére céggel. Kérjen telefon árajánlatot.

Hadnagy Ferenc cipészmester
Piac ucca 44 (Marx ház)

kiállítása nagy tetszést aratott a közönség körében. A mesterpályázaton is részt vett a kitűnő iparos és a zsüri díszoklevéllel tüntette ki. Ezt a kitüntetést derék iparosunk méltán megérdemelte, mert szakmájának kiváló mestere. 20 esztendeje működik szakmájában úgy a közönségnek, mint szakembereknek teljes megelégedésére. Négy esztendeje önálló. Az idén vett részt először kiállításon s máris nagyon szép eredményt ért el. Kitünő áruival, a cipők remek kiállításával nagyon szép sikert ért el ez a kitünő debreceni iparos, aki szakmájának egyik igazi értéke Debrecenben

GÉPLEIRÁS MÁSOLÁS **HURAY,** Iparkamara T: 17-93

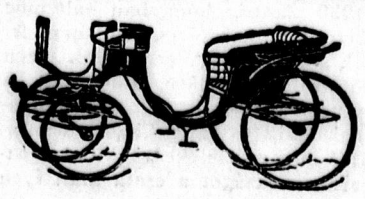

RIESZ HENRIK
KOCSIGYÁR
DEBRECEN, HATVAN-U. 58.
CÉGT: Dr. RIESZ KÁLMÁN
TELEFON: 21-09. ALAPITVA: 1838

Debrecen volt háziezredének bajtársi találkozója

Városunkból, Hajdú és Bihar megyéből, Budapestről és szétszórtan az egész országból összegyülekeztek ma a *régi harminckilencesek;* sokan bizony már őszbevegyült hajjal, arcukon az idők ráncaival. Itt vannak ismét az egykori délceg fiatal katonák, kik *negyedszázad előtt piros parolis feszes ruhában, döngő léptekkel, vidám nótaszóval meneteltek* a régi császárváros, Bécs utcáin s akik 24 év előtt az »*első mozgósítás*«-*kor*, mint már kiképzett standbeli katonák az első parancsszóra összegyültek és a fáradalmakkal, nélkülözésekkel, életveszéllyel nem törődve, a hosszú katonavonatokon dalolva utaztak a régi monarchia határaihoz, szembenálltak a mindent elseperni készülő orosz gőzhengerrel; 1914 komor, esős őszén, nyirkos, havas télen védték a magyar végeket, a kárpáti hágókat. Összegyülekeztek azok is, kik a menetzászlóaljakkal később mentek ki a hősi halottak, sebesültek, megbetegedettek pótlására és négy hosszú, gondterhes esztendő alatt helytállottak a lengyel mezőkön, az Alpesek havasain, évekig küzdöttek a kopár, sziklás doberdói fennsikon, harcoltak a Piave mellett. Itt vannak bár megfogyatkozva is a régi bajtársak, *besztercebányai Klein* László tábornok vezeti őket, az egykori ezredparancsnok, akik 1914 őszén a nehéz kárpáti harcokban, később a doberdói fennsíkon *oly sokáig vezette őket*. Együtt vannak ismét, tisztek és legénység, akik 4 hosszú év küzdelmei közben állták a háború viharát; az ünnepi órában ismét szembenéznek egymással, megszorítják egymás kezét és megemlékeznek azokról, kik már nem lehetnek jelen; *a 7000 hősi halottról*, azokról kik a háború utáni nehéz és küzdelmes években a lekicsinylés és lenézés keresztjét hordozva távoztak el a bajtársak sorai közül, továbbá azokról is, kiket az évek súlya vagy nehéz betegség gátolt abban, hogy a bajtársi találkozóra eljöhessenek.

Üdvözöljük *Debrecen és Hajdú vármegye régi háziezredének összegyült tagjait*, a magyar névnek megbecsülést, ellenségeinknél tiszteletet és félelmes hírnevet szerzett régi katonákat; üdvözöljük őket, mint vendégeket Debrecen sz. kir. város közönsége nevében és kívánjuk, hogy az itt töltött nehány óra a visszaemlékezés ünnepi órája legyen, nem csak volt háziezredünk tagjainak, hanem azoknak is, kiknek rokonai, hozzátartozói, ismerősei közül valaki tagja volt a híres ezrednek, melyről még az elfogult bírálók is elismerték, hogy a volt monarchia sokezrede között megszerezte a babért, a legelsők egyikének bizonyult.

Az ezredtalálkozó nemcsak kegyeletes megemlékezés az ezred veszteségeiről, hanem évfordulója az ezred egyik nehéz, veszteségteljes, de dicsőséges küzdelmének, a komarnoi csatának. Ez a csata 1914 szeptember 6-tól 12-éig tartott. Miután a mai nemzedék már alig tudja, a régiek is csak homályosan emlékeznek, röviden elmondom, hogyan zajlott le ezen küzdelem!

A m. kir. hadilevéltár hivatalos okmányok alapján összeállított könyvsorozatából megtudjuk, hogy ellenünk 1914 augusztus havában Galicia határán *négy erős orosz sereg vonult fel.* A négy seregnek összesen 440 a miénknél nagyobb állományú zászlóalja, 1528 ágyuja, 1028 géppuskája és 318 lovas (kozák) százada volt. Ezen hatalmas haderővel Galiciát északról és keletről átkarolva megtámadták és seregünket a Kárpátoknak szorítva szétszórni és megsemmisíteni igyekeztek. Ezen orosz sereggel szemben a monarchiának alacsonyabb létszámú 393 zászlóalja, 1254, jórészt gyengébb minőségű ágyuja, 784 géppuskája és 187 lovas százada volt. Egy hadsereg északon nyomult előre Dankl parancsnoksága alatt, a középen Auffenberg hadserege állott, a jobbszárnyon pedig Keletgaliciában Brudermann hadserege.. Ezen hadseregre az oroszok két nagy hadsereggel, Russki és Bruszilow hadseregével törtek rá és a mi hadseregünket visszanyomták a Gnila-Lipa folyócskáig. A közép és balszárny Augusztus utolsó harmadában Lublin és Krasznik irányában győzelmesen nyomult előre és a hónap végén ellenséges területen állott. Aug. 29-én érkezett meg Keletgaliciába Böhm-Ermolli hadseregéből a temesvári 7-ik hadtest és a gnila-lipai vonalon, Rohatyn környékén a küzdelembe beavatkozott, de a nyomasztó túlerővel szemben csatát vesztett és nehéz menetelések közben a Dnyeszter vonalra vonult vissza. A hadvezetőség ekkor merész vállalkozásba kezdett, a hosszas menetelésekben kimerült és hiányosan élelmezett csapatokkal a küzdelem folytatását határozta el; Ravaruskától kezdve a Vereszyca patak mocsaras völgyében lefelé egész Mikolajowig támadást rendelt el. A támadás célja Lemberg felszabadítása volt, ezért nevezik gyűjtőnével a küzdelmet lembergi csatának.. Ezen csatában vett részt *a 39. gyalogezred a temesvári* 7-ik hadtest kötelékében Komarno környékén, a budapesti 4-ik hadtest *Komarnótól délre Mikolajow környékéig.* A két hadtest nehéz változatos küzdelem után, melynek részleteit az ezredtalálkozón ismertetni fogják és amelyet a most megjelenő ezredtörténet is kimerítően tárgyal, sikeresen előrenyomult és elérte a Janow-Stavczany-Mikolajov vonalat, Lesniovice községen ezredünk túlhaladva Lemberget 11 kilométernyire megközelítette. A jobbszárnyon *1914 szeptember 11-én a támadás sikeresen haladt* azonban a közép és balszárny a túlerő miatt kénytelen volt visszavonulni. A középen Auffenberg hadseregét Ravaruskánál Ruski serege oldalba támadta, a két hadsereg között Dankl seregének kényszerű gyors visszavonulása folytán támadt résbe benyomult északra Plehwe serege és a jobbszárny, a volt Brudermann, most már Boroevics és Böhm-Ermolli hadseregeinek oldalát és hátsó összeköttetéseit veszélyeztette. A fenyegető átkarolás megelőzése végett a legfelsőbb hadvezetőség általános visszavonulást rendelt el, előbb a San-Dnyeszter vonalig, majd a közép és balszárny nagy veszteségei miatt nyugaton a Dunajec folyóig, délen a Kárpátok gerincéig.

Ezen nehéz harcokban vett részt ezredünk Komarno környékén. Dandárparancsnokunk, az olasz számazású *Barbini* tábornok állandóan a tűzvonalban, a legnehezebb pontokon tartózkodott. Ezredparancsnok a rohatyni csata nagy tiszti veszteségei után az ezrednél maradt egyetlen törzstiszt, *Zeiss* őrnagy volt. Zeiss ezredesi rangban 1930 január hónapban halt meg Bécsben. A komarnoi csatáról nem írhatunk anélkül, hogy ezredünk ezen kiváló stratégiai tudású, utasításait a legnagyobb tűzben is higgadt nyugalommal, szabatossággal kiadó parancsnokáról meg ne emlékezzünk. Az ezredparancsnokságot a csata alatt igen sokszor az első vonalak előtt, az előőrsöknél lehetett megtalálni; támadás előtt Zeiss őrnagy mindig személyesen tanulmányozta a terepet. Bámulatos szívóssággal bírta a fáradalmakat, bár zárkózott rideg ember volt, alantasaival mindig megértő, igazságos volt. *Szeptember 11-én egy éjjeli erdei támadásnál megsebesült;* sebesülése dacára is ottmaradt és tovább vezette az ezredet és még akkor is az ezrednél maradt, midőn *besztercebányai Klein László, akkor alezredes a menetzászlóaljjal megérkezett. A komarnói csatának még egy másik nevezetessége is volt, a rendkívüli bravúros géppuskatámadások.* Lovasrohamokról, repülőtámadásokról sokszor írtak ujságok, ezredtörténetek, szakmunkák, de *a géppuskával véghezvitt* zseniális támadásokat többnyire mellőzik. A komarnoi *csatában Gömöry és Lépes századosok géppuskás osztagai a célszerüen felállított géppuskákkal és az idejében megindított tüzeléssel orosz gyalogsági rohamokat hiusítottak meg, tüzérségi ütegeket hallgattattak el és az orosz tüzérséget eddigi állásainak feladására, vagyis visszavonulásra kényszeriteték.*

Elestek a csatákban Kogler százados, König és Schinszky főhadnagyok, Bartsch és Weiterschütz hadapródok. Megsebesültek Gömöry és Lépes századosok, Dús főhadnagy, Herditzky, Nyilas és Riskó hadnagyok, Hollós zászlós. Gömöry százados géppuskás előretörésnél a vele volt altisztek közül meghalt Rácz Péter tizedes, megsebesült Tőzsér Ferenc tizedes. Gömöry *százados ezen és egy másik 1915 július 6-án végzett haditettéért a Mária Terézia rend arany vitézségi érmet kapta.*

A régi nagymúltú ezred 1918 végén leszerelt; elleneink 20 éven keresztül megakadályozták, hogy a régi katonanemzet, a magyar, védelmét biztosító kellő számú sereget felállíthasson. A mai ezrednapon már katonailag szabizalommal néz azokra a régi bajtárra a régi hű katonákat, csonka országunk bizalommal nél azokra a régi bajtársakra, kik a legnehezebb időben is tanuságot tettek hazaszeretetükről és a mostani nemzedéknek követésre méltó példát szolgáltattak.

Tamássy Géza dr.

MODERN LÁTCSÖVEK SZEMÜVEGEK

CSERÉP

KLINIKAI LÁTSZERÉSZNÉL

PIAC - U. 21.

Glattstein Miklós keztyüs, kötszerész és füzőkészitő Piac ucca 61 szám

A szakmájának legjobb és legszebb áruival jelent meg a vásáron. A fiatal, rokonszenves, nagy képességü iparos elsőizben állított ki s remek modelljeit bronzéremmel tüntették ki a mesterversenyen, ami szakmájában a legnagyobb kitüntetés volt a TIKÁV-on. A vásár hölgyközönsége nem győzi bámulni a szép és praktikus anyagot, mely Glattstein Miklós kiállításán fel van halmozva.

Glattstein Miklós 11 éve működik szakmájában teljes eredménnyel, úgy a szakkörökben, mint a nagyközönségnek elismerését kivívva. A vásárra reprezentatív anyagát állította ki, míg fűző-anyagot a Reis és Breth újpesti textilgyár gyártmányaiból helyezte a kiállítás anyagába.

Glattstein Miklós kiállítása általános feltünést keltett a TIKÁV egyik szenzációja volt. A közönség érdeklődése a fiatal iparos gárda egyik kiváló tehetségét tüntette ki, aki bámulatos olcsó árakon, kitünő munkával áll a vásárlóközönség rendelkezésére.

Ilyés Sándor szücsmester Piac ucca 42

remek bundákkal vonta magára a TIKÁV közönségének figyelmét. A gyönyörü kiállítású, eredeti bundakreációk mind saját készítményei Ilyés Sándornak, aki szakmájának egyik elismert, kitünő értéke. Rengeteg látogatója van állandóan a vásáron levő reprezentatív kiállításnak, mellyel a hét esztendeje fennálló, sikerekben gazdag múltra visszatekintő cég csak öregbítette hírnevét.

Ilyés Sándor bundáinál elsősorban a nagyszerü eredeti tervezés, az anyag kitünő volta s a szép kiállítás ragadja meg a figyelmet, ezért méltán nevezik Piac ucca 42. szám alatt levő üzemét a közönség kedvenc vásárlóhelyének.

A TIKÁV-on elért szép sikere méltó folytatása Ilyés Sándor eddigi pályájának s jelentős állomása ennek a nagyon rokonszenves, tehetséges iparosnak működésében. A rokonszenves, jó modern iparost melegen ajánlják a vásárlók egymásnak s üzeméből, ahol készárúk is kaphatók, mindenki elégedetten távozik.

A TIKÁV keretében lefolyt mesterversenyen Ilyés Sándor elismerő oklevelet nyert. Még tanulókorában nyerte a kitűnő szakember első kitüntetését: egy bronzérmet a tanulók és segédek versenyén. Ami a két kitüntetés közé esik: az is meleghangú elismerések sorozata úgy a szakemberek, mint a közönség részéről.

Szlezák László Magyarország aranykoszorus mesterének

harangjai most is, mint mindig élénk feltünést keltenek a TIKÁV-on csengő, bongó hangjukkal amik most a Nyilastelepi r. k. egyháznak készültek, az országos hírü mesternek most is számos megrendelése van, Készülnek a veszprémi Püspök úr rendelésére 1200 kg. mádi r. k. 700 kg, alcsvaapáti ref. 500, 250 kg, onodi ref. 340 kg. edelényi r. k. 800 kg, nagyiváni r. k. 290, 90 kg, Debrecen dr Erdős József ügyvéd úr 130 kg-os rendelése álvánnyal a Diakonisza számára stb., stb. egyházal kész és félkész harangjaik.

Kérje minden üzletben Klein Géza jóízü kenyerét

Telefon 28—34

TESZLER ILA kalapüzletét Csapó u. 7. szám alól a Piac ucca 89. számu házba helyezte.

METEOR MOZI MÚSORA

Csak ma! 3, 5, 7, 9 órakor. Végig színes film! A TROPUSI VIHAR. — Fox-híradó! — Szerdán: HETEDIK MENNYORSZÁG.

Ma iktatják be ünnepélyes keretek között Hegyaljai Kiss Géza lelkipásztort

Az Árpád téri lelkészi állásba egyhangúlag megválasztott dr *Hegyaljai Kiss Géza* lelkipásztort ma iktatják be ünnepélyes keretek között. A beiktatást dr *Szász Imre* esperes végzi, mégpedig az Árpád téri templomban délelőtt 10 órakor kezdődő istentisztelet keretében. A beiktatás után dr *Hegyaljai Kiss Géza* megtartja beköszöntő predikációját.

Nyomban az istentisztelet után az egyház tanácstermébe, a Kálvin tér 17. szám alá vonulnak, ahol a presbiterium ünnepélyes gyűlésre jön össze. Itt történik meg az új debreceni lelkipásztor fogadtatása és üdvözlése.

Uray Sándor h. püspök, lelkészelnökhelyettes üdvözli Hegyaljai Kiss Gézát, aki válaszol az üdvözlésre.

Az ünnepélyes presbiteri gyűlés után 100 terítékes ebéd lesz az Arany Bika üvegtermében.

Ma az utolsó nap, okvetlen nézze meg a TIKÁV-ot

A ragyogó és pompás kiállítás megtekintésére ma van az utolsó alkalom.

A kiállítás végleges mérlegét a kamara hivatott megállapitani, amely értesülésünk szerint minden tekintetben kedvező. Már most megállapitható az, hogy a kiállitásnak Debrecen város idegenforgalmi, közgazdasági és kulturális élete szempontjából mérhetetlenül nagy jelentősége van. Az üzletekben egész héten át élénk forgalom volt, a város élete felfrissült, megélénkült, mert a féláru menetjegykedvezmény és

a filléres vonatok utján mintegy 20 ezer nem debreceni ember látogatta meg a várost.

Ma ismét több filléres vonat érkezik Debrecenbe

A kiállitás bezárása este 8 órakor lesz. A záróünnepségen részt vesz értesülésünk szerint dr Lázár Andor ny. igazságügyminiszter, Debrecen város országgyülési képviselője is.

Ma délután 3 órától kezdve a kiállitás területén a Horthy Miklós zenekar sétahangversenyt tart egészen a kiállitás bezárásáig.

A kitünő zenekar a közönségnek elsőrangu szórakozást fog nyujtani.

Délután 6 óra 45 perckor a Középeurópai Kupa döntő második félidejét fogják közvetiteni a hangszórók a kiállitás területén.

A záróünnepen a szokás szerint hatalmas tömegekben szokta felkeresni a debreceni közönség a a kiállitást, hogy bucsut vegyen egy évre a TIKÁV-tól, amelynek megrendezésével a kereskedelmi és iparkamara igen nagy szolgálatot tett Debrecen városának.

Az Ernyőszalon pompás kiállitása a TIKAV-on

A vásáron nagyon sok nézője van annak a pompás ízléses berendezésü kis pavillonnak, melyben szebbnélszebb esernyők vannak felhalmozva. Remek, színpompás látványt nyujt s valósággal megállítja a közönséget az a változatos kreáció, mely minden divatszinben a közönség rendelkezésére bocsátja a legdivatosabb formájú esernyőket és napernyőket. Kecses, ízléses formájuk, eredeti alakjuk mellett masszivitás, a rugók pompás, erős összeállítása is jellemzi az Ernyőház áruit, melyet méltán kedvelt meg a debreceni közönség.

Lichtmann László, az ernyőház tulajdonosa fiatal, tehetséges, szimpatikus iparos, akinek munkássága már is nagy értékkel gyarapította Debrecen ipari életét. Ezúttal elsőizben állított ki és egycsapásra meghódította a közönséget és megnyerte a szakkörök teljes elismerését. Méltán fordult a vásárlók teljes bizalma felé, minden tárgy, ami a kiállításon látható sajátkezü munkája. Egyébként Lichtmann László üzlete Piac ucca 77. szám alatt van, melyet nem régen rendezett be fővárosi nívóban. Állandóan raktáron tartja saját készitményeit s a legkényesebb izlést is a legolcsóbb árak mellett elégíti ki.

Varjas Pál könyvkötő mester

Aranyérem nyertese a kiállításon, szakmájában a legteljesebb szortimentel szerepel, precíz munkái az egyszerűbb kötéseknél ugyanúgy kitűnik, mint a bordázott bőrsarkú könyveknél, vagy az egész borjúbőr és pergament bőr kötései. Kézi aranyozásai, díszitései, bőrberakásai az újabb irányt és biztos vonalvezetését igazolják.

Izléses és választékos anyagokban árusit még fotóalbumokat, dobozokat, díszmüveket, melyek igen kelendőknek igérkeznek.

Raktárunkat lecsökkentjük!

Paplan - szőnyeg

Személyzeti paplan	kevert gyapottal tö tve 9·80 7·80	5·50
Cloth paplan	két oldalán használható fehér vattaval 13·80 12·80	10·80
Selyem paplan	csodaszép müselyem felsővel fehér vattaval 18·80	16·80
Selyem paplan	különleges szép müselyem huzattal Ia fehér vattával 24·85	21·80
Paplanlepedő	mosott anyagból zeimlis kiviteiben 8·80 6.20	5·20
Párnahuzat	nagy párnára mosott siffonból zeimlizva 2·60	2·20
Kis párnahuzat	jó minőségü mosott siffonból 0·96	0·78
Futószőnyeg	modern csikos tartós minőség 90 cm-es 2·05 65 cm-es	1·48
Spárga szőnyeg	mintás, vagy s ma középpel 90 cm-es 2·98 65 cm-es	2·28
Flanell takaró	bársonyos minőség virágos és kockás 5·20	4·40
Hencserteritő	szövetből perzsa mintas 17·80 13·80 modern csikos	5·40
Ágyteritő	szövetből szép szinekben izléses csikozással 3·90	3·60

Kötött kabát - divat blous

Női kötött kabát	jó minőségü divat szinekben 5·95	5·-
Női kötött kabát	tiszta gyapju anyagból 10·80	7·80
Divat kötött blous	szép szinekben 4·50	3·30
Gyapju kötött blous	izléses fasonokban és szinekben 12·50	9·80
Férfi kötött mellény	erős tartós minőség 5·50	4·20
Férfi pullower	zipp zárral 4·40	3·95
Férfi pullower	ujja nélkül gyapju és makkó anyagból 5·80	3·75
Fiu pullower	zipp zárral gyapju és makkó anyagból 3-as 6·- 1-es	2·80
Leányka kötött-kabát	gyapju és makko anyagból 1-es 3·90	2·40
Matlasse pongyola	meleg béléssel 8·80	6·90
Lélekmelegitő	tiszta gyapju anyagból 4-es 5·20	3·80
Gyermek mackó	öltöny Mikulás vagy Pajtás márkával 0-ás 4·25	3·60

CSILLAG TESTVÉREK

Piac- és Simonffy-utca sarok

Horváth Gábor hentesáruinak nagy sikere a TIKAV-on

A TIKÁV egyik szenzációja a régi, híres debreceni cégnek, Horváth Gábor hentesáruinak pavillonja. Állandóan a fogyasztóközönség tömegei veszik körül a pavillont, melyben inycsiklandó páros kolbászok, pompás virslik, szalonnák, izletes Lacipecsenye és a híressé vált Lacifonatos fogadja a közönséget. A Lacifonatos a TIKÁV slágere lett s nemcsak Bornemissza miniszter kóstolta meg kétszer is, hanem naponta tömegek keresik fel az izletes falatokért Horváth Gábor árusitóhelyét.

A 35 esztendős, nagyhirű cég Kossuth utca 13. szám alatt levő városi üzletét Horváth Gábor leánya, Horváth Juliánna vezeti páratlan szakszerüséggel, kvalitásosan. Egyik legismertebb áruja a hirneves Horváth cégnek a sült kolbász, melyet maga Horváth Gábor készit. A sok kitüntetést szerzett kitünő iparos 1911-ben Budapesten ezzel a specialitásával szerezte meg a nagy aranyérmet. Bornemissza Géza iparügyi miniszter, aki a TIKÁV megnyitón felkereste ezuttal is Horváth Gábor pavillonját, szintén elragadtatással nyilatkozott a kitünő készitményről, mely a Horváth Gábor hentesáruk egyik legkiválóbbja.

Ha egy uj, márkás rádiót vásárol, A régiért nagy árat fizet

Földes Sándor

Püspöki palota

Debrecen volt háziezredének bajtársi találkozója

Városunkból, Hajdú és Bihar megyéből, Budapestről és szétszórtan az egész országból összegyülekeztek ma a *régi harminckilencesek;* sokan bizony már őszbevegyült hajjal, arcukon az idők ráncaival. Itt vannak ismét az egykori délceg fiatal katonák, kik *negyedszázad előtt piros parolis feszes ruhában, döngő léptekkel, vidám nótaszóval menetelteK* a régi császárváros, Bécs utcáin s akik 24 év előtt az *»első mozgósítás«-kor,* mint már kiképzett standbeli katonák az első parancsszóra összegyültek és a fáradalmakkal, nélkülözésekkel, életveszéllyel nem törődve, a hosszú katonavonatokon dalolva utaztak a régi monarchia határaihoz, szembenálltak a mindent elseperni készülő orosz gőzhengerrel; 1914 komor, esős őszén, nyirkos, havas télen védték a magyar végeket, a kárpáti hágókat. Összegyülekeztek azok is, kik a menetzászlóaljakkal később mentek ki a hősi halottak, sebesültek, megbetegedettek pótlására és négy hosszú, gondterhes esztendő alatt helytállottak a lengyel mezőkön, az Alpesek havasain, évekig küzdöttek a kopár, sziklás doberdói fennsíkon, harcoltak a Piave mellett. Itt vannak bár megfogyatkozva is a régi bajtársak, *besztercebányai Klein* László tábornok vezeti őket, az egykori ezredparancsnok, akik 1914 őszén a nehéz kárpáti harcokban, később a doberdói fennsíkon *oly sokáig vezette őket.* Együtt vannak ismét, tisztek és legénység, akik 4 hosszú év küzdelmei közben állták a háború viharát; az ünnepi órában ismét szembenéznek egymással, megszorítják egymás kezét és megemlékeznek azokról, kik már nem lehetnek jelen: *a 7000 hősi halottról,* azokról kik a háború utáni nehéz és küzdelmes években a lekicsinylés és lenézés keresztjét hordozva távoztak el a bajtársak sorai közül, továbbá azokról is, kiket az évek súlya vagy nehéz betegség gátolt abban, hogy a bajtársi találkozóra eljöhessenek.

Üdvözöljük *Debrecen és Hajdú vármegye régi háziezredének összegyült tagjait,* a magyar névnek megbecsülést, ellenségeinknél tiszteletet és félelmes hírnevet szerzett régi katonákat: üdvözöljük őket, mint vendégeket Debrecen sz. kir. város közönsége nevében és kívánjuk, hogy az itt töltött nehány óra a visszaemlékezés ünnepi órája legyen, nem csak volt háziezredünk tagjainak, hanem azoknak is, kiknek rokonai, hozzátartozói, ismerősei közül valaki tagja volt a híres ezrednek, melyről még az elfogult bírálók is elismerték, hogy a volt monarchia sok-sok ezrede között megszerezte a babért, a legelsők egyikének bizonyult.

Az ezredtalálkozó nemcsak kegyeletes megemlékezés az ezred veszteségeiről, hanem évfordulója az ezred egyik nehéz, veszteségteljes, de diccsőséges küzdelmének, a komarnoi csatának. Ez a csata 1914 szeptember 6-tól 12-éig tartott. Miután a mai nemzedék már alig tudja, a régiek is csak homályosan emlékeznek, röviden elmondom, hogyan zajlott le ezen küzdelem!

A m. kir. hadilevéltár hivatalos okmányok alapján összeállított könyvsorozatából megtudjuk, hogy ellenünk 1914 augusztus havában Galicia határán *négy erős orosz sereg vonult fel.* A négy seregnek összesen 440 a miénknél nagyobb állományú zászlóalja, 1528 ágyuja, 1028 géppuskája és 318 lovas (kozák) százada volt. Ezen hatalmas haderővel Galiciát északról és keletről átkarolva megtámadták és seregünket a Kárpátoknak szorítva szétszórni és megsemmisíteni igyekeztek. Ezen orosz sereggel szemben a monarchiának alacsonyabb létszámú 393 zászlóalja, 1254, jórészt gyengébb minőségű ágyuja, 784 géppuskája és 187 lovas százada volt. Egy hadsereg északon nyomult előre Dankl parancsnoksága alatt, a középen Auffenberg hadserege állott, a jobbszárnyon pedig Keletgaliciában Brudermann hadseregе.. Ezen hadseregre az oroszok két nagy hadsereggel, Russki és Bruszilow hadseregével törtek rá és a mi hadseregünket visszanyomták a Gnila-Lipa folyócskáig. A közép és balszárny Augusztus utolsó harmadában Lublin és Krasznik irányában győzelmesen nyomult előre és a hónap végén ellenséges területen állott. Aug. 29-én érkezett meg Keletgaliciába Böhm-Ermolli hadseregéből a temesvári 7-ik hadtest és a gnila-lipai vonalon, Rohatyn környékén a küzdelembe beavatkozott, de a nyomasztó túlerővel szemben csatát vesztett és nehéz menetelések közben a Dnyeszter vonalra vonult vissza. A hadvezetőség ekkor merész vállalkozásba kezdett, a hosszas menetelésekben kimerült és hiányosan élelmezett csapatokkal a küzdelem folytatását határozta el; Ravaruskától kezdve a Vereszyca patak mocsaras völgyében lefelé egész Mikolajowig támadást rendelt el. A támadás célja Lemberg felszabadítása volt, ezért nevezik gyűjtőnével a küzdelmet lembergi csatának.. Ezen csatában vett részt *a 39. gyalogezred a temesvári* 7-ik hadtest kötelékében Komarno környékén, a budapesti 4-ik hadtest *Komarnótól délre Mikolajow környékéig.* A két hadtest nehéz változatos küzdelem után, melynek részleteit az ezredtalálkozón ismertetni fogják és amelyet a most megjelenő ezredtörténet is kimerítően tárgyal, sikeresen előrenyomult és elérte a Janow-Stavczany-Mikolajov vonalat, Lesniovice községen ezredünk túlhaladva Lemberget 11 kilométernyire megközelítette. A jobbszárnyon *1914 szeptember 11-én a támadás sikeresen haladt* azonban a közép és balszárny a túlerő miatt kénytelen volt visszavonulni. A középen Auffenberg hadseregét Ravaruskánál Ruski serege oldalba támadta, a két hadsereg között Dankl seregének kényszerű gyors visszavonulása folytán támadt résbe benyomult északra Plehwe serege és a jobbszárny, a volt Brudermann, most már Boroevics és Böhm-Ermolli hadseregeinek oldalát és hátsó összeköttetéseit veszélyeztette. A fenyegető átkarolás megelőzése végett a legfelsőbb hadvezetőség általános visszavonulást rendelt el, előbb a San-Dnyeszter vonalig, majd a közép és balszárny nagy veszteségei miatt nyugaton a Dunajec folyóig, délen a Kárpátok gerincéig.

Ezen nehéz harcokban vett részt ezredünk Komarno környékén. Dandárparancsnokunk, az olasz származású *Barbini* tábornok állandóan a tűzvonalban, a legnehezebb pontokon tartózkodott. Ezredparancsnok a rohatyni csata nagy tiszti veszteségei után az ezrednél maradt egyetlen törzstiszt, *Zeiss* őrnagy volt. Zeiss ezredesi rangban 1930 január hónapban halt meg Bécsben. A komarnoi csatáról nem írhatunk anélkül, hogy ezeredünk ezen kizáló stratégiai tudású, utasításait a legnagyobb tűzben is higgadt nyugalommal, szabatossággal kiadó parancsnokáról meg ne emlékezzünk. Az ezredparancsnokságot a csata alatt igen sokszor az első vonalak előtt, az előőrsöknél lehetett megtalálni; támadás előtt Zeiss őrnagy mindig személyesen tanulmányozta a terepet. Bámulatos szívóssággal bírta a fáradalmakat, bár zárkózott rideg ember volt, alantasaival mindig megértő, igazságos volt. *September 11-én egy éjjeli erdei támadásnál megsebesült;* sebesülése dacára is ottmaradt és tovább vezette az ezredet és még akkor is az ezrednél maradt, midőn *besztercebányai Klein László, akkor alezredes a menetzászlóaljjal megérkezett. A komarnói csatának még egy másik nevezetessége is volt, a rendkívüli bravúros géppuskatámadások.* Lovasrohamokról, repülőtámadásokról sokszor írtak ujságok, ezredtörténetek, szakmunkák, de *a géppuskával véghezvitt* zseniális támadásokat többnyire mellőzik. A komarnoi *csatában Gömöry és Lépes századosok géppuskás osztagai a célszerűen felállított géppuskákkal és az idejében megindított tüzeléssel orosz gyalogsági rohamokat hiusítottak meg, tüzérségi ütegeket hallgattattak el és az orosz tüzérséget eddigi állásainak feladására, vagyis visszavonulásra kényszerítették.*

Elestek a csatákban Kogler százados, König és Schinszky főhadnagyok, Bartsch és Weiterschütz hadapródok. Megsebesültek Gömöry és Lépes századosok, Dús főhadnagy, Herditzky, Nyilas és Riskó hadnagyok, Hollós zászlós. Gömöry százados géppuskás előretörésnél a vele volt altisztek közül meghalt Rácz Péter tizedes, megsebesült Tőzsér Ferenc tizedes. Gömöry *százados ezen és egy másik 1915 július 6-án végzett haditettéért a Mária Terézia rend arany vitézségi érmet kapta.*

A régi nagymúltú ezred 1918 végén leszerelt; elleneink 20 éven keresztül megakadályozták, hogy a régi katonanemzet, a magyar, védelmét biztosító kellő számú sereget felállíthasson. A mai ezrednapon már katonailag szabizalommal néz azokra a régi bajtárra régi hű katonákat, csonka országunk bizalommal nél azokra a régi bajtársakra, kik a legnehezebb időben is tanuságot tettek hazaszeretetükről és a mostani nemzedéknek követésre méltó példát szolgáltattak.

Tamássy Géza dr.

MODERN LÁTCSÖVEK SZEMÜVEGEK

CSERÉP

KLINIKAI LÁTSZERÉSZNÉL

PIAC-U. 21.

Glattstein Miklós keztyüs, kötszerész és füzőkészitő Piac ucca 61 szám

A szakmájának legjobb és legszebb áruival jelent meg a vásáron. A fiatal, rokonszenves, nagy képességű iparos elsőizben állított ki s remek modelljeit bronzéremmel tüntették ki a mesterversenyen, ami szakmájában a legnagyobb kitüntetés volt a TIKÁV-on. A vásár hölgyközönsége nem győzi bámulni a szép és praktikus anyagot, mely Glattstein Miklós kiállításán fel van halmozva.

Glattstein Miklós 11 éve működik szakmájában teljes eredménnyel, úgy a szakkörökben, mint a nagyközönségnek elismerését kivívva. A vásárra reprezentatív anyagát állította ki, míg fűző-anyagot a Reis és Breth újpesti textilgyár gyártmányaiból helyezte a kiállítás anyagába.

Glattstein Miklós kiállítása általános feltűnést keltett a TIKÁV egyik szenzációja volt. A közönség érdeklődése a fiatal iparos gárda egyik kiváló tehetségét tüntette ki, aki bámulatos olcsó árakon, kitünő munkával áll a vásárlóközönség rendelkezésére.

Ilyés Sándor szücsmester Piac ucca 42

remek bundákkal vonta magára a TIKÁV közönségének figyelmét. A gyönyörü kiállitású, eredeti bundakreációk mind saját készítményei Ilyés Sándornak, aki szakmájának egyik elismert, kitünő értéke. Rengeteg látogatója van állandóan a vásáron levő reprezentatív kiállításnak, mellyel a hét esztendeje fennálló, sikerekben gazdag múltra visszatekintő cég csak öregbítette hírnevét.

Ilyés Sándor bundáinál elsősorban a nagyszerű eredeti tervezés, az anyag kitünő volta s a szép kiállítás ragadja meg a figyelmet, ezért méltán nevezik Piac ucca 42. szám alatt lévő üzemét a közönség kedvenc vásárlóhelyének.

A TIKÁV-on elért szép sikere méltó folytatása Ilyés Sándor eddigi pályájának s jelentős állomása ennek a nagyon rokonszenves, tehetséges iparosnak működésében. A rokonszenves, jó modern iparost melegen ajánlják a vásárlók egymásnak s üzeméből, ahol készárúk is kaphatók, mindenki elégedetten távozik.

A TIKÁV keretében lefolyt mesterversenyen Ilyés Sándor elismerő oklevelet nyert. Még tanulókorában nyerte a kitűnő szakember első kitüntetését: egy bronzérmet a tanulók és segédek versenyén. Ami a két kitüntetés közé esik: az is meleghangú elismerések sorozata úgy a szakemberek, mint a közönség részéről.

Szlezák László Magyarország aranykoszorus mesterének

harangjai most is, mint mindig élénk feltűnést keltenek a TIKÁV-on csengő, bongó hangjukkal amik most a Nyilastelepi r. k. egyháznak készültek, az országos hírű mesternek most is számos megrendelése van, Készülnek a veszprémi Püspök úr rendelésére 1200 kg. mádi r. k. 700 kg, alcsvaapáti ref. 500, 250 kg, onodi ref. 340 kg. edelényi r. k. 800 kg, nagyiváni r. k. 290, 90 kg. Debrecen dr Erdős József ügyvéd úr 130 kg-os rendelése álvánnyal a Diakonisza számára stb., stb. egyházak kész és félkész harangjaik.

TESZLER ILA kalapüzletét Csapó u. 7. szám alól a Piac ucca 89. számu házba helyezte.

METEOR MOZI MŰSORA

Csak ma! 3, 5, 7, 9 órakor. Végig színes film! A TROPUSI VIHAR. — Fox-hiradó! — Szerdán: HETEDIK MENNYORSZÁG.

Kérje minden üzletben Klein Géza jóízű kenyerét
Telefon 28—34

Állandóan friss vajat, turót, tejfölt, sajtot és csemegét
Mogyoróssy Ilona üzletében
(Kossuth-utca 8. Kölcsönsegélyző épülete) szerezhetbe.

Szedlár Vilmost egyhónapi fogházra ítélték izgatásért

Szedlár Vilmos egy röpiratot írt a zsidók ellen és 3000 példányban nyomatta ki. A röpiratokat a hatóság lefoglalta és a szerző ellen izgatás miatt indult meg az eljárás. Az ötös tanács szombaton tárgyalta az ügyet *Jency Sándor* elnöklete alatt. Beismerő vallomást tett Szedlár és azt hangoztatta, hogy közérdekből írta a röpiratot. A bíróság egyhónapi fogházra ítélte el izgatás miatt. Az ügyész tudomásul vette az ítéletet, Szedlár fellebbezést jelentett be és a fellebbezésben olyan indokolást használt, amiért az elnök a tárgyaláson rendreutasította.

A mészáros-céh postaszolgálatának megemlékezése a TIKÁV-on ma lesz

Kevesen tudják, hogy az 1478—1720 közötti időszakban Debrecenben a mészáros-céh postaszolgálatot látott el. Erről dr Mónus Ferenc debreceni postafőnök hiteles adatok alapján tanulságos és részletes kis könyvet is írt.

A mai húsipari nagygyűlés alkalmából a mészáros-céh postaszolgálatának megemlékezéséül délben 1--fél 2 között a TIKÁV területén a húsipari nagygyűlés postása egy az iparügyi miniszterhez intézett felterjesztést fog átadni a m. kir. posta s a kereskedelmi és iparkamara jelenlévő képviselőinek, akik azt a miniszter jelenlévő képviselője útján fogják azonnal továbbitani.

Mint értesülünk a m. kir. posta képviseletében maga dr Kulcsár Bertalan postaigazgató, a debreceni 1. sz. postahivatal vezetője, a kamara képviseletében pedig Sesztina-Nagybákay Jenő elnök és dr Radó Rezső főtitkár fog résztvenni ennél a kedves kortörténeti aktusnál.

Goldstein Karola füző és haskötő készitő Miklós utca 5. szám

kiállítása nagy sikert ért el a TIKÁV-on. A 45. éves, híres debreceni cég, mely a legnagyobb Debrecenben ebben a szakmában és Budapesten is tart fenn fióküzemet, csodálatosan ügyes és praktikus fűzőkkel, haskötőkkel és egyéb e szakmához tartozó cikkekkel vett részt a vásáron. A hölgyközönség tömegei álltak meg a Goldstein Karola cég kiállított modelljei előtt és őszinte elragadtatással nyilatkoztak a remek készítményektől. Princess fűzőivel és kényelmes szabású, remek formájú melltartóival csodás melleket varázsol Debrecennek ez a kitűnő, régi cégje, mely a vevőközönség helyzetét az által is megkönnyíti, hogy a Takarékosság tagja. Gyógyhaskötőket kitűnő szabással orvosi rendelésre készít. A Goldstein Karola cég, melynek készítményeit már számtalan díjban részesítették, a mesterversenyen elismerő oklevéllel tüntették ki. Az elismerés és a közönségnél elért szép siker egy arra minden tekintetben érdemes, kitűnő, régi debreceni céget ért s amelynek fokmérője, hogy külföldről, még Párisból is, tömegesen kap rendeléseket.

Ma csizmadia országos nagygyűlés

A debreceni csizmadia szakosztály által ma, szeptember hó 11-én, vasárnap délelőtt 9 órakor, a „Korona" dísztermében (Csapó u. 17. szám alatt) tartandó országos nagygyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó, üdvözlések, a nagygyűlés tisztikarának kijelölése. 2. A minimális munkabér, a 8 órai munkaidő és a kontárkérdés. Előadja: Szabó Gábor, Debrecen. 3. Irányár, árkalkuláció, árrombolás kérdései és a gumicsizmagyártásának ellensulyozása. Előadja: Mester Lajos, Debrecen. 4. Tanonckérdés. Előadja: Biri Gábor, Hajdúböszörmény. 5. Nyugdíj- és OTI-ügyek. Előadja: Varga Miklós, Gyöngyös. 6. Közszállítási sérelmek: a csizmakereskedés veszélye. Előadja: id. Kállai Sándor, Berettyóujfalu. 7. Vásári és zsibvásári ügyek. Előadja: Kovács N. Sándor, Hajdúböszörmény. 8. Iparosság és védelem. Előadja: Komlósi Lajos, Debrecen. 9. Kézműves Kamara ügye, a szakma gazdasági helyzete és a szervezkedés módozatai. Előadja: Mázló József, Debrecen. 10. Hozzászólások (vita); javaslatok előterjesztése. 11. A nagygyűlés berekesztése.

Debrecen sz. kir. város
Világitási Vállalata
a Tikávon felállitott külön pavillonjában modellek, képek, grafikonok bizonyitják, hogy a gáz és a villany használata a fogyasztók magánérdeke mellett elsőrendü nemzetgazdasági érdek is.
Bemutatja az uj
„Termokoksz" cserépkályhát,
amely a koksztüzelés előnyeit a cserépkályha előnyeivel egyesiti.
Díjtalan felvilágositások mindenféle szakkérdésben.

Bécs elvesztette hatását a pesti divatra

A hölgyek egyik legkedveltebb divatszalonjának, az izléséről és változatosságáról közismert tulajdonosa, Orosz Manci most érkezett haza divat tanulmányútjáról. Egészen meglepő tapasztalatokról számol be. Bécs úgyszólván egyszerre elvesztette befolyását a pesti divat irányára. Az történt ugyanis, hogy a Németországhoz való csatlakozás után a bécsi hölgyek ruházkodása rendkívüli mértékben egyszerűvé vált. Ez pedig nagy mértékben érezteti hatását Pesten is.

Egyébként még egy érdekes impresszióról tesz említést Orosz Manci. Ugyszólván minden ruhatipus divatos most, főleg azonban a gyöngy és kézimunka dominál a női ruhákon. Egyedül a prémezés nem divatos. Ezzel szemben a selyem csikozás úgy a ruhákon, mint kosztümök hajtókáin és a kabátokon nagyon is divatos lett.

Ezzel a divattal az az érdekes helyzet áll elő, hogy a hölgyek korábban csináltatott ruháiból egészen kis átalakítással az Orosz-Lengyel szalon ismét divatos ruhát tud alakítani, ami még az ő olcsó áraik mellett is lényeges megtakarítást jelent. Végre ezt is elértük, hogy a női ruházkodás terén takarékosságról beszélhetünk.

Az ötös tanács egy hónapi fogházra itélt egy asztalossegédet

A debreceni törvényszéken működő ötös tanács elé került nemzetgyalázással vádolva Kaszai Mihály hajdúböszörményi asztalossegéd. Dr *Bényey Zoltán* ügyész vádja szerint Kaszai Mihály, aki pénzt kéregetett Tiszaigar községben, szidalmazta a magyarokat és azt mondotta, hogy többre becsüli a zsidókat és cigányokat, mert azok adnak és segítenek a szegényen. A vándorló asztalosmunkást a csendőrök fogták el és behozták a debreceni törvényszék fogházába. A tárgyaláson Kaszai Mihály hivatkozott arra, hogy ő mint volt frontharcos, aki hat évig volt orosz hadifogságban, nem követhette el a bűncselekményt, nem gyalázhatta a magyarokat, hiszen ő is magyar.

Két tanu szemébe mondotta, bizonyította a vádat és a tanuk vallomása alapján a bíróság *egyhónapi fogházra ítélte el.* Az ítélet jogerős.

Uj iparok: Daku János 26 számú géperejű bérkocsi, Tóth Dezső géperejű bérkocsi, Galló János dohányzási mellékcikk kereskedés, Balogh Sándor tengeri, árpa, korpakereskedő, Balogh Sándor kenyérkereskedés, Balogh Sándor kicsinyben és nagyban lisztkereskedés.

—=—

Megszűnt iparok: Gyöngyösi Júlianna új nőiruha és fehérnemű kiskereskedés, Telegdi Lajos szatócs, özv Lakatos gáborné ruhafestő és vegytisztító, özv. Lakatos Gáborné fehérnemű tisztító vállalat, Dávid Lajosné szatócs, Gere István és Daku János géperejű bérkocsi, Pilka János kovács, Grósz Ignác nőiszabó, Nagy Sándor szatócs, Czeglédi István gyömölcs, stb. kereskedés, Leskó István gáz és auerfényszerelő, Papp Mihályné szatócs, Fábián Lajos csizmadia.

Előirásos iskolai ruhák minden méretben
„Bocskay" magyaros télikabátok fiuk és lányok részére minden méretben
Erős, kiválóan tartós fiu ruhák köznapokra
Fiu és leányka felöltők, düffin sport ruhák, külön nadrágok
A legnagyobb választék! Igen olcsó szabott árak!
MAGYAR RUHAIPAR DEBRECEN
A Takarékosság bevásárolóhelye. Bika szálló épületében.

Csehországból kapott pénzek miatt a jugoszláv kormány örökre betiltotta a „Pravda" cimü lapot, a szerkesztőség több tagját és a laptulajdonost letartóztatták

Belgrád, szept. 10. A „Pravda" cimü lapot szombaton örökre betiltották. A rendőrség néhány nappal ezelőtt a Pravda épületében házkutatást tartott s ennek során nagymennyiségü röpiratra bukkantak. A röpiratok a legélesebb hangon támadják és rágalmazzák a jugoszláv királyi házat, az alkotmányt és a kormányt. A szerkesztőség több tagját, valamint Szokics Pétert, a lap tulajdonosát letartóztatták. A vizsgálat során megállapitották, hogy a Pravda külföldről kapott pénzbeli támogatást. Az elmult két hétben a lap több mint 3.5 millió dinárt kapott külföldről. Ismeretes volt, hogy bizonyos prágai körök ilyen uton befolyásolták a lapot, hatalmukban tartották a lap üzleti vezetőit is.

A kormány törekvése' hogy a magyar nép minden dolgozó fia helyet kapjon a nemzet teritett asztalánál

Antal István államtitkár rádióbeszéde a miniszterelnök proaramjáról.

Antal István államtitkár szombaton este a rádióban nagyszabású előadást tartott Imrédy miniszterelnöknek Kaposvárott kifejtett kormányprogramjáról.

Bevezetőben hangoztatta, hogy az ideegn országok sajtója ezt a beszédet olyként fogta fel, mint a magyar közélet fejlődésének igen jelentős fordulópontját. A kaposvári beszéd jelentősége abban áll, hogy terveket ad, de nyomban rámutat a megvalósítás módjára. Ez a munka nemcsak a kormány munkája, hanem mindnyájunk munkája. E beszédből a magyar lelkiség árad ki. Vázolta ezután a kormány külpolitikai célkitűzéseit és munkáját, melynek egyik nagy eredménye a nemzet fegyverkezési egyenjogúságának formai és jogi elismerése. Évszázadok óta most történik meg először, hogy a hadseregben rejlő hatalmas nemzetnevelő erők a nemzeti eszme javára érvényesülnek. A kaposvári beszéd fontos bejelentése az általános védkötelezettség bevezetése és az ezzel kapcsolatos kezdeményezések. A kaposvári beszéd másik fontos pillére a szociális és a földbirtokpolitika. A kormány politikájának tengelyében a gyakorlati kereszténységnek nevezett szociális gondolat megvalósítása áll.

Részletesen ismertette Imrédy miniszterelnök ismeretes elgondolásait e cél megvalósítására.

A kaposvári beszéd harmadik pillére a magyar föld kérdésének megoldása. A kishaszonbérletek rendszerével megnyilik az új, egészséges kisexistenciák alapításának lehetősége. Nagy súlyt helyez a kormány arra, hogy mentől több házhelyet juttasson az arra rászorulóknak. A kaposvári program felöleli a kisiparosok és munkások érdekében teendő lépéseket. Bevezeti a családi munkabért. Számtalan közegészségügyi és szociális intézkedést valósít meg.

Sorbavette ezután *Antal* államtitkár a miniszterelnöki program többi pontját s hangoztatta, hogy a kormányban megvan az akarat, hogy ezeket a kérdéseket megoldáshoz juttassa. *A miniszterelnök és a kormány tisztában van azzal, hogy mindezt elérni csak olyképpen tudjuk, ha intézményesen biztositjuk, hogy a magyar nép minden dolgozó fia helyet kapjon a nemzet terített asztalánál.*

— A kaposvári program ezt a helyet akarja biztosítani azok számára, akik a sors mostohasága miatt onnan eddig leszorultak és nagyobb darab kenyeret azoknak, akiknek nem jutott elegendő. Azzal végzem, amivel kezdettem:

— Napjaink eseményeinek lázas rohanása új tempót követel mindenkitől, a kormánytól és a kormányzottaktól egyaránt. Uj tempót az elhatározásokban, új tempót a végrehajtásban, új tempót az élet sajgó problémáinak felismerésében és új tempót azok megoldásában. A kormányzati akarat kialakításának, keresztülvitelének és általában a munka régi megszokott ütemének fenntartása a mai életben esetleg katasztrófális késlekedéssel járhat. A mai idők legnagyobb ellensége a lassúság, a habozás, a kétség, a töprengés és gáncsoskodás; cselekedetek, méghedig a nagy, az elhatározó, a gyors cselekedetek korát éljük és úgy látszik, örökre vége van azoknak az időknek, amikor a lassú, kényelmes és problémák nélküli élet lehetett osztályrészünk. A mai generáció élete a küzdés. A kaposvári beszéd is áldozatot, önfeláldozást követelő küzdelem perspektíváit vázolta fel a nemzet előtt, de minden sorából kicsillant az erők elhatározásának és a jobb jövő biztos reményének az optimizmusa, most a közvéleményen van a sor, hogy ezt az erőt és optimizmust a maga részéről is viszonozza: erővel, fegyelemmel, helytállással, áldozatkészséggel, főként pedig a mai idők rohanó tempójához méltó fokozott kötelességteljesítéssel.

Jól bevezetett, közismert, praktikus és gazdaságos cikk debreceni terjesztésére agilis, jó összeköttetésekkel biró keresztény
Körzeti képviselőt
keresünk. Részletes ajánlatokat referenciákkal „Jól jövedelmező" jeligére a kiadóba.

Tűzifa - szén
szükségletét
a legolcsóbb napi áron
Vágó József
tűzifa és szénkereskedésében
szerezheti be.
Margit fürdő mellett.
Telefon: 10-24.

Thaly Zsigmond és Jakab Oszkár államtitkárok felmentése

A kormányzó a pénzügyminisztre lőtrjesztésére dr Thaly Zsigmond államtitkárt ezen állásától saját kérelmére felmentette s megengedte, hogy véglegesen nyugalomba helyeztessék, továbbá, hogy 3 ésfél évtizedes igen buzgó és érdemes szolgálataiért elismerését tudtul adják.

A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére dr Jakab Oszkár államtitkárt ezen állásától saját kérelmére felmentette s megengedte, hogy véglegesen nyugalomba helyeztessék, továbbá, hogy majdnem három évtizedes példaszerü, önfeláldozó, igen buzgó és értékes szolgálataiért teljes elismerését tudtuladják.

A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére dr Jakab Oszkár ny. államtitkárt a Pénzintézeti Központ elnökévé az alapszabályszerü időtartamra kinevez-

Őszinte gondolatok az ifjuság nevelésének nehéz munkájáról a szülőkhöz, tanárokhoz és diákokhoz

Hétszeres hűséget a szülők, tanárok és gyermekek egymáshoz való viszonyában

A tanítás és a nevelés különböző két dolog. Kevesen vannak a pedagógusok között, akik ezt a két feladatot, amelyek mindegyike egymagában is hallatlanul nehéz, tökéletesen be tudják tölteni. Csak az egészen kiváltságos szellemek vállalkozhatnak arra, hogy nem csak a gondiajkra bízott tanulókat, de tanártársaikat, sőt szülőtársaikat is neveljék és közös munkával érjék el a nagy célt, a fejlődő és minden irányban hajlamos gyermekből a nemzet értékes egyedeivé formálást. Dr. Kun Sándor igazgató, aki a debreceni református gimnázium élén áll, már több izben feltünt kivételes tehetségével a közvélemény előtt, nemcsak ifjú korában, amikor a hires Eötvös Kollegium „diákja" volt és nemcsak akkor, amikor a református gimnázium növendékei egyre-másra aratták a babért az országos tanulmányi versenyeken. Kitünik dr. Kun Sándor mondhatnánk minden alkalommal, amikor a nyilvánosság előtt beszél. Legutóbb a kollégiumi megnyitó ünnepélyen adott iránymutatót tanulónak, szülőnek, tanárnak egyaránt. Olyan programmot, amelynél érdemes megállni és beszélni róla.

Felkerestük dr. Kun Sándort és megkérdeztük tőle, mi vezette erre a szokatlan lépésre, hogy még a szülők számára is ad lelki útmutatást, nemcsak a gyermekeikkel való bánásmódra, hanem a saját életükre és a tanárokkal való kapcsolatokra. Dr. Kun Sándor egész lelke csillog azokban a szavakban, amikor a legszebb hivatásról, a tanítva nevelésről beszél:

Anyai szeretetet a nevelésben

— Az a meggyőződésem és szilárd hitem, hogy csak a magasabb erkölcsi és szellemi műveltségünk gyarapításától és a jövő reménységének, a magyar ifjúságnak atyai szeretettel átitatott tervszerű és rendszeres nevelésétől várhatjuk nemzeti sorsunk jobbrafordulását. Ez azt jelenti, hogy takart karba fűzve, vállat vállhoz vetve mindent el kell követniök, hogy egymás feladatát megismerve, egymás munkakörét megbecsülve a magasztos cél elérésére kölcsönös összefogással, bizalommal és hűséggel együtt dolgozzanak. A biblia szava világos és félreérthetetlen, „légy hű mindhalálig és néked adom az életnek koronáját."

Hüséget

Hűnek kell lennie a tanulónak szüleihez. Jó magaviselettel, becsületes tanulással készülnie kell a jövőre. Ezzel meghálálja a gyermek azt a mérhetetlen nagy áldozatot, a sok nélkülözést, a titokban szenvedés szomorú könnyeit, melyet a szülőik ő értük elviselnek. A tanulóknak hűeknek kell lenniök ősi iskolájukhoz.

— A 400 esztendős Kollégiumban a ragyogó mult kötelezi kemény munkára a jelent is. Ma már a Tiszántúl legelső iskolája vagyunk.

Híveknek kell lenniök a tanulóknak tanáraikhoz, akik szent hivatásként a magyar ifjúság nevelését választották életük főcéljául. Nehéz munka a tanulás, az észcsiszoló és látókörtágító rengeteg ismeretnek az elsajátítása, bevésése és megrögzítése nagy töredelemmel és fáraszló erőkifejtéssel jár. De ebben a nehéz munkában a tanulók nem állanak egyedül, mellettük vannak a tanáraik, hogy könnyíthessenek rajtuk.

A tanárok önmunkálása

— Szüntelenül, soha meg nem nyugvó lélekkel igyekszünk magunkat minél inkább tökéletesíteni a tanítás művészetében. Oktató eljárásunkat állandó bírálat alatt tartjuk és folyton kutatjuk a legsikeresebb tanítás útjait és módszereit. Mindezt azért tesszük, hogy megkönnyítsük a tanulóknak az új fogalmak megértését, és emlékük megvésését. Azt akarjuk, hogy a rendelkezésünkre álló legrövidebb idő alatt minél kevesebb munkával minél több ismeretre tegyenek szert tanulóink. Az oktatói eljárások látszólagos szárazságának és ridegségének enyhítésére, barátságos, meleg, családias hangulatot teremtünk az osztályokban, hogy ott megszünjék a félelem, a rettegés és helyettük a bizalom, a nyugodt, békés együttműködés boldogsága ülje meg a lelkeket.

A hitetlenség és bigottság lélekpusztító örvényei

— Mi tanárok is hitet teszünk amellett, hogy eskünkhöz híven szeretettel és hűséggel viseljük gondját a ránk bizott ifjúságnak. Mi érezzük, hogy óriási felelősség nehezedik a Kollégium tanáraira. Nemcsak a ragyogó mult kötelez megfeszített munkára, hanem a jelen is minőségileg jobb és mennyiségileg több munkát kíván tőlünk. Mai irtózatosan megcsonkított állapotunkban az ország keleti határszélén a hitetlenség és bigottság két lélekpusztító örvénye között ebben az intézetben most is a tiszta krisztusi hitet, az eszményien önzetlen, önfeláldozó hazafiságot kell hirdetnünk, az örök értékek uralmát s az igaz tudományt kell tanítanunk.

— A tanulókkal a legideálisabb viszonyt akarjuk kiépíteni. Acélos akaratú, tettrekész, életrevaló férfiakat nevelünk belőlük. Megtanítjuk őket dolgozni, küzdeni. Nem kemény, hanem az atya jóságos szigorával közeledünk feléjük. Nem büntetni, hanem mindig javítani akarunk. És mivel a példaadásban rejlik a legnagyobb nevelő erő, a magunk egyéni életével mutatunk példát a vallásosságra, tiszta családi életre, baráti szolidaritásra, honpolgári erényekre, rendszeretetre, pontosságra, testi, lelki tisztaságra, mértékletességre, uri modorra, izléses külsőre és beszédtónusra, általában a harmónikus emberi életre.

— Hívek akarunk lenni a szülőkhöz is. A fia iránt érdeklődő minden szülőt úgy fogunk tekinteni, mint gyötrődő gondok között élő édesanyát vagy édesapát, aki a mai élet robotjában velünk együtt szenved és tőlünk vár tanácsot. Minden panaszukat a legnagyobb megértéssel fogjuk hallgatni, nem pedig a szívtelen merevséggel és szenvtelenséggel.

— A szülőknek is hűségeseknek kell lenniök hozzánk. Meggyőződésük kell legyen, hogy minden gyermek legfőbb javát akarjuk, a szigoruságot, fegyelmi büntetést és dicséretet növendékeink valódi érdekei szerint irányítjuk. A mi tanári karunk át tudja érezni az óriási áldozattal járó szülői hivatást és kötelességet. Mindenkor készséggel rendelkezésére állunk a szülőknek, ha hozzánk fordulnak.

— A szülőknek azonban legfőképen a gyermekeikhez kell híveknek lenniök. Sok szülő a napi gondjai miatt nem tud törődni kellően fia nevelésével. De nagyon kényelmes és méltatlan lenne az a felfogás, ha úgy gondolkoznának, hogy befizették a fiukért a tandíjat az iskolába, neveljék őt most már a tanárok. Ezúton is figyelmeztetnem kell a szülőket, hogy a fiuk mindössze 4—5 órát tölt az iskolában, tehát a szülőknek kell elenőrizniök, hogy a nap háromnegyed részét hol tölti a fiú. És még egyet. A szülőknek kell elsősorban példaadással elöljárniok. Az igaznak hirdetett elvek és a szülő élete áljanak összhangban fiuk előtt, hogy a gyermek lássa égni szülőjét a becsületes munka tüzében, lássa hódolni az isteni igazságok és örök értékek előtt, vegye észre önzetlen áldozatát a családi közösség oltárán. Így kell összefognia szülőnek, tanárnak, diáknak, ha jobb jövőt akarunk teremteni.

Audi-Horch Wanderer
amerikai Pontiac automobilok
tiszántuli vezérképviselete: Gombosi Zoltán
„Tikávon" megtekinthető
Debrecen, Déli sor 4-b.
Telefon: 12-90.

A Rimagil-heggesztés szenzációs sikerü bemutatója Debrecenben

Forradalmi újit ás a fémiparban

A debreceni TIKÁV igazi szenzációja, mint azt a vásár látogatói már a megnyitás alkalmával megállapították a Rimamurányi Salgótarjáni Vasmű r. t. és a Magyar Vaggon és Gépgyár külsejére is monumentális kiállítása volt. A hatalmas méretű s finom megoldású, művészi izléssel dekorált pavillon a modern acél és fémipar csodálatos eredményeit tárta a debreceni közönség tömegei elé.

Mert a megnyitó napjától kezdve tömegesen látogatta a vásár közönsége a Rimaművek pavillonját, ahol a vásár látogatóinak minden rétege megcsodálhatta a páratlanul gazdag anyagban az érdeklődéséhez legközelebb álló dolgokat. Különösen nagy érdeklődés nyilvánult meg a görgős szekértengelyek, a különlegesen edzett Rima-Frank és Rima-Extra magas szilárdságú ekevasak, valamint a gazdaközönség körében óriási hatást kiváltó Rába-traktor iránt. Más rétege a közönségnek nem győzte csodálni a Rába sertésszállító autó és autóbusz masszív, pompás szerkezetét. De az egész pompás anyag a TIKÁV igazi disze volt s a legteljesebb elismeréssel kell adóznunk a Rima-művek vezetőségének, elén dr hámori Biró Pál képviselővel, akik a debreceni vásárt gazdagították ezzel a hatalmas arányú, a sokezer munkást foglalkoztató óriási gyárvállalat java termékeit felsorakoztató nyaggal.

A Rima-művek vezetősége szombaton este újabb meglepetéssel szolgált a Rimagil-heggesztés bemutatójával, amelyet a debreceni fémipariskolában Upor László cégvezető, mérnök vetítettképes előadása keretében tárt a megjelent nagyszámú érdeklődő elé.

A Rimagil-heggesztéssel a szegecselést akarják kiküszöbölni. Ezzel a heggesztéssel a szerkezet könnyebbé tehető s mint a helyszínen bemutatott heggesztésnél mindenki előtt világosan látható volt, az öntésnél 50 százalék megtakarítás, szegecselésnél 20—25 százalék megtakarítás érhető el. Az előadó beszélt a heggesztésről általában, összehasonlítást tett a Rimagil és autógénheggesztés között, mely a heggesztendő anyag vastagságához mérten a Rimagil javára 20—70 százalékos megtakarítást jelent.

Ennek dacára az autógén heggesztést nem akarja kiküszöbölni, mert vannak esetek, mikor az nem nélkülözhető, csupán azt egy sokkal magasabb fokra emeli, a kettő egymást kiegészíteni igyekszik. Igen érdekes volt az elektródák megválasztásáról szóló értekezés, mely igen világosan tárta az érdeklődők elé, hogy milyen heggesztéshez milyen elektródát kell alkalmazni, — a Rimagil elektródák nagy sorozatából.

Beszélt a Rimagil nagy jelentőségéről, komolyságáról és megbízhatóságáról, s arról, hogy mily tág körben lehet azt alkalmazni.

Ma már az ország legnagyobb építkezéseinél a Rimagil-heggesztést alkalmazták teljes sikerrel. Igy a győri Rába-híd heggesztéssel készült, hasonlóképpen a budapesti Iparcsarnok fedőszerkezete, a budaörsi nagy hangár, az összes sínautók, pontonok mind ezzel az újfajta heggesztési módszerrel készülnek. Ugyanúgy a gáztartályok, munkagépek, sertésszállítók ezzel a heggesztési módszerrel készültek, ami egészen új és páratlanul nagyjelentőségű dolog.

Rendkívül érdekes a kiállításon látható légtartály, melyet 64 atmoszféra nyomásnak tettek ki. A rettenetes erejű nyomás következtében az alapanyag szakadt, a heggesztés azonban nem mozdult.

A Rima-művek Fémipari iskolában megtartott előadásnak páratlan sikere volt és korszakalkotóan nagyszerű dologgal ismertette meg a debreceni szak-közönséget. Őszinte elismerés illeti meg érte Rima-művek kiváló vezetőit.

Körlevelet, levelezőlapot
olcsón, gyorsan, ízlésesen készit
Lapunk nyomdája
Tiszántúli Könyv-és Lapkiadó rt.
József k. herceg-u. 1.
Bika-bérház

SUPER Bally (Svaic) Lichtmann Dixi Popper MÁRKÁS CIPŐK egyed-árusitása MANDEL LIPÓT R.T. Trapez Mont Blanc Caryk. cipő Piac u. 28

A tiszántuli NEP-képviselők értekezlete

A Tiszántul különleges helyzetéről tanácskoztak

A Nemzeti Egység Pártja tiszántúli képviselői szombaton Mezőtúron értekezletre ültek össze, hogy megtárgyalják a Tiszántúl különleges gazdasági szociális és kultúrális helyzetén és a helyzet megoldására vonatkozó javaslataikat a kormányzat elé terjesszék. Az értekezleten megjelent **Mikecz Ödön** igazságügyminiszter, **Megay Meissner Károly, Benkő Géza, Uzonyi György, Csizmadia András, Kölcsey István, Létay Ernő** s a Tiszántúl többi kerületeinek képviselői.

Tasnády Nagy András mondott megnyitó beszédet, hangoztatta, hogy az értekezlet egyik országrésszel szemben sem akar a Tiszántúl számára jogtalan előnyöket kiharcolni, hanem **a tiszántúli képviselők arra törekednek, hogy a Tiszántúl közönsége ne viseljen sokkal súlyosabb terheket, mint az ország más részein élő és kedvező közgazdasági viszonyok mellett dolgozó magyarok.** Megnyugvással állapította meg, hogy a tavalyi hajdúszoboszlói hasonló célú és tárgyú értekezlet kívánságaiból a kormányzat többet már megvalósított és biztosan reméli, hogy a mostani értekezleten felmerült kívánságok, illetőleg javaslatok is meg fognak valósulni. Örömmel jelentheti, hogy az utóbbi időben számtalan olyan kormányintézkedés látott napvilágot, amely alkalmas arra hogy a Tiszántúl nehéz helyzetén enyhítsen. Különösen nagyjelentőségű a kormányzatnak a búzaértékesítéssel kapcsolatos intézkdeése, melynek következtében lehetővé válik, hogy a fuvardíjjal kapcsolatos nehézségek megszünjenek.

Ezután az egybegyült képviselők egyhangú lelkesedéssel üdvözlő táviratot intéztek a miniszterelnökhöz, **Sztranyavszky** földmüvelésügyi miniszterhez, majd részletes tárgyalás alá vették a Tiszántúl gazdasági és szociális kérdéseit, különösen az értékesítés, mezőgazdasági munkásság, az export s a telepités kérdésével foglalkoztak. Emlékiratban fogják az elhangzottakat a kormányzat elé terjeszteni.

A Népszövetség tudomásul vette Magyarország pénzügyi helyzetéről szóló jelentést

Gerf, szeptember 10. A népszövetségi tanács szombat délután tartotta meg első nyilvános ülését. A tanács napirendjének megállapitása után a különböző bizottságok jelentéseit vette minden vita nélkül tudomásul. A pénzügyi bizottság jelentésében Magyarországra vonatkozólag a következők szerepelnek:

A jelentésnek Magyarországra vonatkozó része nem kíván semmiféle észrevételt, az állam bevételei és kiadásai egyensúlyban vannak. Azokat az ajánlatokat, amelyeket Maygarország külföldi tartozásai rendezése érdekében tett, a külföldi tényezők nagy többsége elfogadta s a létrejött megállapodást pontosan végrehajtották. A pénzügyi bizottság tudomására hozták a Nemzeti Bank szabályzatain újabban eszközölt módosításokat.

Erélyesen cáfolják a német csapatmozdulatok hirét

Berlin, szept. 10. (Német TI.) Jól értesült helyen kijelentik, hogy teljesen képtelenek azok az Ewening Standard-ban és más külföldi lapokban közölt jelentések, melyek szerint a német határvidéken csapatokat vontak össze. A valóság az, hogy ebben az évben, mint ismeretes, nem lesznek nagy őszi hadgyakorlatok, hanem csak kisebb alakulatokban tartanak fegyvergyakorlatokat. Mint az elmult hetekben, most is behivták a tartalékos alakulatokat gyakorlatra s állomáshelyükről a gyakorlatok vidékére szállitják, a gyakorlatok végével pedig hazabocsátják őket. A kisebb alakulatokban tartott ez évi fegyvergyakorlatok részben mrá véget is értek.

London, szept. 10. A Reuter iroda közli a Német TI cáfolatát a cseh határon történő állitólagos csaaptösszevonásokról. A Reuter iroda Prágából egyidejüleg azt jelenti, hogy oda nem érkeztek semmiféle hirek a cseh-osztrák határon történő katónai intézkedésekről. Amennyire ismeretes, a németek nem lépték át a 15 mérföldes védőzónát.

Hormonos, vitamínos krémek, egyéni arcápolás, szépséghibák szakszerü kezelése
Beck Rózsi
kozmetikájában Piac u. 41 sz.

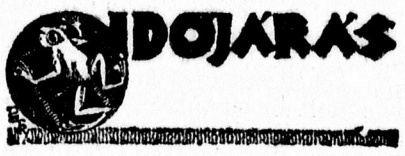

Hazánkban a nyugati és északi határszélek mentén volt eső, de csak jelentéktelen mennyiségben. A hőmérséklet a délkeleti megyékben magasra emelkedett, Szegeden elérte a 30 fokot is.

Jóslás: Keleten déli, délnyugati, a Dunántúlon nyugati, északnyugati szél. Változó felhőzet. Helyenként, főként a nyugati és északi megyékben zivatar. A hőmérséklet nyugat felől fokozatosan csökken.

ISKOLAI OLCSÓN ÍRÓ-, RAJZSZEREK, IRKÁK és FÜZETEK KAPHATÓK A „MÉLIUSZ" KÖNYV- ÉS PAPÍRKERESKEDÉSBEN.

Megszállott területi hirek

— **A megalakult kisebbségi román főkormánybiztosság** három szakosztályt szervez, még pedig egy müveltségi, egy jogi és tanulmányi és végül információs osztályt.

— **Erdély összes iskoláiban** királyi rendelettel minden hétfőn ünnepélyes zászlófelvonást, szombaton szintén ünnepélyes zászlóbevonásos zászlóünnepélyt redeznek a tanév minden hetében.

— **Bandici Adrian szatmári ügyvéd** lakásáról több rend ruha eltünt, a hivatalos vizsgálat azzal a meglepő eredménnyel végződött, hogy Bacsku Lajos cigány volt a tettes, aki az ügyvédnek a bíróságon csaknem állandó kliense.

— **Október elsején ismét idegenellenőrzési bizottság** kezdi meg a munkát Erdély területén, mely alkalommal minden idegen állampolgár papirjait felülbirálják és vizsgálják.

— **Nagyajtán, háromszékmegyei községben** kereken egy negyedmillió leit sikkasztottak el az adóhivatalból.

— **Gaspar Jonel, Vajda Voevod** Sándor volt miniszter titkára a vasúton rablótámadás alkalmával szerzett Sebeiben Kolozsváron belehalt.

— **Uj rendelettörvénnyel Romániu** területén a sajtó, a film, a távirati iroda idegenforgalom, általában a propaganda eszközei mind a miniszterelnökség hatás körébe tartoznak.

— **A román király rendeletet irt alá,** mely szerint a munkájukat kitünően végző irók, ujságirók, tanitók olcsó, vagy ingyenes lakáshoz kell, hogy jussanak.

— **Petrozsényban egyik** bányaslagútjában metángázt találtak, melyet most kereskedelmileg és iparilag fognak kihasználni.

— **Leonardo Mario Bello** római ferencrendi rendfőnök meglátogatta az erdélyi ferencrendi zárdákat. Hétszáz év óta most fordult elő, hogy a római rendfőnök Erdélyben járt.

— **Erdély területén ezután szabadtéri** szinpadi előadásokat tartanak, amint Eugen Titeunu a propaganda román miniszter bejelentette.

— **Varga Béla köbölkúti református** lelkészt a hadbiróság felmentette. Az volt a lelkész ellen a vád, hogy a magyar gyermekeket a magyar ruha viselésére biztatta.

7387/1938. müsz. **HIRDETMÉNY.** Értesitem a város érdekelt közönségét, hogy a Pallagi th. közút 7—9 km. szelvénypontjai között levő szakasza az útépitési munkák tartama alatt f. hó 26-tól október hó 26-áig el lesz zárva. A fenti idő alatt a Nyiregyháza felé irányuló forgalom a 36. sz. Berettyóujfalu—záhonyi állami közúton bonyolitható le. Az Alsójózsa felé irányuló forgalom korlátozás alá nem esik. Debrecen, 1938 augusztus 25.

Polgármester.

Hirdetmény. A városi elsőfokú közigazgatási hatóság értesiti a város érdekelt közönségét, hogy a III. állategészségügyi körzetben, közelebbről a Debrecen—füzesabonyi vasút, a Hajdúböszörmény—szoboszlói országút, a szoboszlói határ és a m. kir. államvasutak Debrecen—budapesti vonala között fekvő területre 20 napi időtartamra elrendelt ebzárlat a veszettség állati betegség megszünése folytán feloldatott. *Debrecen sz. kir. város elsőfokú közigazgatási hatósága.*

Autó és kerékpár karambolja a Péterfia utcán

Szerencsés kimenetelü karambol történt tegnap délután öt órakor Péterfia uccán egy autó és kerékpár között.

Ifj. Laskay Miklós 33 éves lakatossegéd, Sas ucca 2. szám alatti lakos kerékpárján haladt a Nagytemplom felé. Szemközt jött vele Zoltán János Honvéd ucca 28. sz. alatti lakos, autótulajdonos autóján. A kerékpárost egy másik autó előzte szabálytalanul s ezért Laskay a kerékpárját jobbra fordította. Ugyanakkor mellé ért a Zoltán János által vezetett autó s annak sárhányója elütötte a kerékpárt.

Ifj. Laskay Miklós lezuhant a kövezetre és homlokán felszakadt a bőr. A vér erősen patakzott sebéből. Percek alatt hatalmas tömeg gyült össze a helyszinen, ahova megérkezett a rendőrség részéről Báthy rendőrtanácsos és Szücs Jenő detektiv, majd megérkeztek a mentők is, akik bekötözték Laskay Miklós sebét és lakására szállitották. A karambol ügyében megindult a vizsgálat.

Őszinte beszélgetés egy halálból visszatért emberrel, aki a harmadik emeletről lezuhant és sértetlen maradt

A mult hónap 22-én a Piac utca 49 számú háznál sulyos baleset történt. A háromemeletes ház belső udvarán tatarozást végeztek a kőművesek. Ott dolgozott, mint napszámos Erdős Károly Piac utca 3 szám alatti lakos, aki aznap délelőtt állott munkába. Egész délelőtt pontosan és nagy munkabirással végezte a rábizott dolgokat, mig délután 5 órakor megtörtént a katasztrófa. Délután 5 órakor hangos sikoltozásra lettek figyelmesek a ház tatarozásán dolgozó kőművesek és a következő pillanatban azt látták, hogy egy emberi test lezuhan a harmadik emeleti állványról és kalimpálva ér le a földre. Azt is észre vették, hogy az állványról való lezuhanás után a második emeleti erkélykorláthoz kapkod, mintegy reflexszerűen, de hiába, a test elvágódott a korláttól és a levegőben többször szaltót csinálva ér le a földre.

Egy nagy puffanás, aztán nagy csend lett. A munkások észtvesztve rohantak le az állványról, hogy azonnal a leesett emberhez siessenek. Itt tudták meg, hogy Erdős Károly napszámos zuhant le az állványról és terült el a kövezeten. Azonnal mentőkért telefonáltak. A pár perc alatt kivonult mentők a mozdulatlan, eszméletlen állapotban lévő Erdős Károlyt a sebészeti klinikára szállitották. Itt a szokás szerint fürdőbe vitték, majd pedig többször megröntgenezték. A röntgenező orvosok nem akartak hinni szemüknek. A röngenfénykép semmi elváltozást és semmi törést nem mutatott. Szinte pillanatok alatt terjedt a híre annak, hogy ime egy ember, aki leesett a harmadik emeletről és sértetlen maradt. Tiz napig maradt Erdős Károly a klinikán, aztán mit lehetett vele tenni, hazaküldték.

Kálvin tér 3 szám alatti pincelakásában kerestük fel Erdős Károlyt, hogy mondja el élményeit a szerencsétlenségre vonatkozólag.

— Egy éve vagyok a Kálvin-tér 3. szám alatti ház házmestere. Mint ilyen, szerény jövedelmem van. Természetbeni lakás és havi 20 pengő fizetés. Alkalmi munkákat is vállalok kőműveseknél. Igy jutottam a Piac utca 49 szám alatti ház tatarozási munkájához, — mint napszámos. Egész délelőtt hordtam a maltert, mig délután, nem tudom, hogy történt, talán megszédültem és az egyik állványról leestem. Ösztönszerűleg megkapaszkodtam a vaskorlátban, de nem tudtam megfogni és továbbestem. Innen kezdve nem emlékszem semmire, mert elveszettem az eszméletemet. Hogy hogyan kerültem le a földre, arra már nem emlékszem. Nem éreztem semmi fájdalmat, amikor leértem a földre és csak a klinikai ágyon ébredtem fel. Ott tudtam meg, hogy semmiféle törést nem találtak rajtam az orvosok. Nem is fájt nekem semmi, csak három napig egy kis gyomorvérzésem volt. De aztán az is elmult. Nem mondom, érzem a zuhanás sulyát, mert lefogytam, sokkal gyengébb vagyok, mint azelőtt. Fáj az egyik oldalam és az egyik karom, ha felemelem.

Azt kérdezzük, hogy igaz-e az a pletyka, hogy nem véletlen baleset történt, hanem készakarva.

Erdős Károly élénken tiltakozik a gyanusítás ellen.

— Egy szó sem igaz belőle. Igazán megmondanám, hiszen semmi okom a titkolózásra. Nincs olyan nagy ok, hogy ilyen szamárságot kövessek el. Voltam a világháborúban, 1915—18-ig az olasz és román fronton. Egyszer a lábamon meg is sérültem. A nemzeti hadseregben is szolgáltam a határőröknél és mint szakaszvezető szereltem le. A harctéren számtalanszor néztem a halállal szembe, igazán nem lehet feltételezni rólam, hogy ilyen gyáván megfutamodom az élet elől.

Kit hibáztat a szerencsésvégű balesetért?

— Senkit, tisztán véletlen volt az egész. Valószinüleg nem bírom a magasságot, amiatt történt. Annyi bizonyos, hogy az utóbbi évkben ilyesmi nem történt meg mással. Először azt hittem, hogy talán puha homokra estem, de munkatársaim megmutatták a helyet, ahová zuhantam. Kő volt az, kemény kő. Ha valaki nem úgy esik le, mint én, talán elég lett volna emeletnyi magasság, hogy összetörje magát. Fogalmam sincsen, hogyan eshettem a földre, melyik testrészemmel, ez előttem is rejtély, de az orvosnak még nagyobb.

— Boldog, hogy ilyen szerencsésen menekült meg a halál torkából? — tesszük fel az utolsó kérdést Erdős Károlynak.

— Hogyne lennék boldog, minden okom meg van rá. Nős vagyok, szeretem a feleségem. Nincsen nekem semmi bajom, csak..., az oldalam és a vállam ne fájna.

Ezzel az utolsó sóhajjal búcsuzik el tőlünk a halálból visszatért házmester, aki örül az életnek. Minden oka meg van rá...

Sz. T.

—=—

Villanymotorok,
villamosgépek és készülékek javitását és tekercselését, átalakitását szakszerüen és olcsón végzi
Kovács Lajos
elektróüzeme Miklós u, 9. sz.

Bőde Gyula hentesárui

voltak a TIKÁV slágercikkei végig az egész héten. A hires debreceni páros kolbász, tormás virsli, kitünő házisonkák, mint már annyiszor, ezuttal is meghóditották az inyenc közönséget s naprólnapra hatalmas tömegei a fogyasztóknak keresték fel a Bőde pavillont, ahol az országoshirü hentesáruk mellett a kitünő fonatos is nagy kedveltségnek örvendett.

Bőde Gyula, Debrecen henteseinek vezetőalakja, egész speciális helyzetet tölt be a debreceni husiparosok között. Nemcsak üzemének óriási volta, hanem áruinak frissessége is nagy tömeget vonz hozzá a TIKÁV-on. Régi vendégei ugy keresik fel, mintha haza mennének s Debrecen tiszti társadalmának és uri köreinek nemcsak a TIKÁV-on, hanem a hétköznapokon is első bevásárló helye. A TIKÁV-on mindig zsufolva volt a Bőde pavillon, mindig cigány játszott az asztalok mellett és a közönség nagy élvezettel fogyasztotta a kiváló hentesárukat és elgyönyörködött a gyönyörüen és izlésesen diszitett pavillonban.

A Bőde pavillon ma, a vásár utolsó napján is felkészülten várja a TIKÁV közönségének látogatását. Olcsó és kitünő, izes árui mndenkinek izlését kielégitik s bizonyára ezuttal is rekordközönség keresi fel a Bőde pavillont, hogy megkóstolja a messze földön hiressé vált Bőde készitményeket.

Debreczeny Tivadar alkotása.

Slezák Ráfael harangjai

A TIKÁV-on a kiállítás dísze volt a vásár közepén elhelyezett harangláb, amelyen minden délben megszólalt *Slezák Rafael* gyönyörű hangú harangja. A kiállítás utolsó napja előtt beszélgettünk *Slezák* mesterrel, aki elmondotta, hogy közvetlen a kiállítás előtt készültek el a miskolci új deszkatemplom két harangjával, melyeket *Farkas István* püspök szeptember 4-én szentelt fel. Mióta a kiállítás tart, a fiatal mester a következő rendeléseket kapta: a *sárospataki római katolikus templomnak* 1000 kilós, 350 kilós és 130 kilogramos, *Száraznek görög katolikus templomának* egy 500, 300 és 150 kilogramos harangot, *Nyéklábháza római katolikus templomának* 300, 150 és 90 kilogramos harangot, *Mohácssziget római katolikus templomának* 150, *Budapest—Svábhegyre* egy 50 kilogramos, *Barcs római katolikus templomának* 400 és 200, *Drávaszentes római katolikus templomának* 300, *Abaújdevecser református templomának* 210, *Kány görög katolikus templomának* 350, *Nyírlugos római katolikus temploma részére* 500 és 73 kilós, *Kiskunmajsa római katolikus temploma részére* 100 kilós harangot rendeltek meg. Ezenkívül több helyről érkezett a *Slezák Rafael* cég részére különböző nagyságú harangra rendelés. A mellékelt megrendelések mutatják a magyar harangipar diadalát.

Önnek is meg kell tudnia!...
hogy néhány napra sikerült megnyerni
Budapest I. sz. kedvenceit, a
„Gráciák" zenekart
az ÉDEN ÉTTEREMBEN
Kitünő ételek és italok! Polgári árak! Nagyszerü hangulat!
ÉDEN étterem,
állomás mellett.

Zongora, Gramofon, Hangszeráru
szükségletét kizárólag szaküzletben szerezze be
Szendrő Sándor
Batthyányi-u. 22.
Kedvező részletfizetés.
Takarékosságra is.
Alapitási év 1876.

— **Az ülő életmód következtében jelentkező bajoknál,** különösen renyhe bélműködésnél, aranyeres bántalmaknál és emésztési zavaroknál, reggelenként éhgyomorra egy-egy pohár természetes **Ferenc József** keserűvízzel igen jó eredményeket lehet elérni. — Kérdezze meg orvosát.

Elemi iskola VII. és VIII. osztályában szükséges tankönyv máris kapható a „MÉLIUSZ" könyvkereskedésben.

HIREK

Mindenben első a „Debreczen"

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata szeptember 11-től 18-ig: »Nap«, Piac u. 1. Telefon 27—73. — »Muraközy«, Piac u. 72. Telefon 13—30. — »Aranyegyszarvú«, Kossuth u. 8. Telefon 34—96. — »Arany János«, Csapó u. 66. Telefon 11—78. — »Mátyás király«, Nyilastelep. Telefon 13—83. szám.

MENTŐK TELEFONSZAMA: 04.
RENDŐRSÉGI TELEFON: 20-45.

„Dolgoztass, hogy dolgozhass"!

Dr Hegyaljai Kiss Géza beiktatására

Kegyelmek Mindenható Istene.
Te vagy nekünk erős várunk,
Pásztorunk beiktatására jöttünk össze.

Hozzád cseng fohászunk.

Köszöntünk szívből hívott pásztorunk.
Te békét és áldást hoztál reánk.
E kisdednyáj víg zsoltárokat zeng
Te kísérd, erősítsd hő imánk.

A hit és a tudomány magvait
Fakaszd fel lelkeinkben
E két szent fának virágai
Adhat csak nyugtot szívünkben.

Imádkozzál, hogy buzgó hivei legyünk
Árpádtéri szentegyházunk,
Amelyre gondos szemeid
Szeretettel vigyáznak.

Bizalommal fogadjuk a szent igéket
Ha reánk a harc-viharok napja süt,
Hazánk és egyházunk szent ügyét,
Bátran megvédjük mindenütt.

Ha csüggedünk! Te vértezel fel.
Győzelmünket! Te viszed előre,
... Benned a legszebb jövőt látjuk.
Egyházunknak! Te leszel dísze, fénye, öre!!

Anonymus.

x **Ovodás** gyermekek beiratása német délelőttökre, iskolásoknak délutáni nyelvtanitásra Batthyány ucca 16. Német Gyermekotthon.

— **Vasárnapi istentiszteleti rend a református templomokban:** Nagytemplomban délelőtt 10 órakor dr Soós Béla, délután 5 órakor Csutoros Sándor. Kistemplomban délelőtt 9 órakor Szenes László, 11 órakor dr Bartha Tibor, délután 5 órakor dr Lencz Sándor. — Károli Gáspár-téri templomban délelőtt 9 órakor Kiss Antal Jenő, délután 4 órakor Kiss Antal Jenő. — Ispotály templomban délelőtt 10 órakor Csánki Gábor, délután 5 órakor Csánki Gábor. — Kossuth uccai templomban délelőtt 10 órakor dr Lencz G. Sándor délután 5 órakor dr Bartha Tibor. — Árpád téri templomban délelőtt 10 órakor dr H. Kiss Géza, délután 3 órakor Fülöp Tibor. — Homokkerti templomban délelőtt 10 órakor Szilágyi L., délután 5 órakor Kovács József. — Nyilastelepi templomban délelőtt 10 órakor Mezey Béla, délután 5 órakor Orosz Janos. — Csapókerti templomban délelőtt 10 órakor dr Dancsházi Sándor, délután 3 órakor Tömöry L. Kerekestelepi templomban délelőtt 10 órakor Kulcsár Ferenc, délután 5 órakor Kulcsár Ferenc. — Téglaskerti állami iskolában délelőtt 10 órakor Birinyi János. — Téglavetői gyülekezeti házban délután 3 órakor Kovács Árpád. — Wolaffkatelepi Olvasókörben délután 3 órakor Szilágyi László. Olajütői imaházban délután 3 órakor dr Juhász László. — Nyulason délelőtt 10 órakor Kéri Sándor. — Pallagon délelőtt 9 órakor, Egyeken délután 3 istenórakor vitéz Szabó Endre. — Téglaskertben délelőtt 10 órakor Nyulak Béla. — Tanyai istentiszteletek: Dombos-tanya délután 2 órakor prédikál és úrvacsorát oszt: Halász András. — Ondód II. Vedres dülőben délelőtt 9 órakor Rápolthy Árpád. — Kunpálhalma délelőtt 11 órakor Rápolthy Árpád Szepes délelőtt 9 órakor Papp Géza. — Bánk délelőtt fél 10 órakor Bíró Béla. Diószegi út délelőtt 11 órakor Bíró Béla — Szikgáton délután 2 órakor Erdei Mihály. — Gyermekistentisztelet Nyilastelepen délelőtt fél 9 órakor: Orosz János. — Nagytemplomban délelőtt fél 12 órakor leventeistentisztelet Orosz János.

— **Vasárnapi miserend a Szent Anna uccai templomban:** 6, 7, 8.20 órakor diákmise, 9 órakor, fél 10 órakor nagymise, melyet Láng Pál pápai kamarás tart, szentbeszédet dr Hanzély Lajos egyházmegyei levéltárnok mond ja. További miserend: 11,, háromnegyed 12 és fél 1 órakor. — Kertségekben: Csapókertben: Kummergruber Emil piarista tanár. — Homokkertben dr Rassovszky Kálmán piarista tanár. Nyilastelepen: Kiss László segédlelkész. — Auguszta szanatóriumban: Horváth István piarista tanár. — Hsámsonban: Novák István. — Józsán: dr Szabó János.

— **Értesítjük a római katolikus testvéreinket,** hogy a homokkerti kápolnában a szentmisék 11-én, vasárnap délelőtt 9 órakor kezdődnek. Az elnökség.

— **Istentiszteletek a görög katolikus templomban:** Reggel 7 órakor reggeli istentisztelet. — Délelőtt 8 órakor diák -s katonamise együtt. — Délelőtt 10 órakor nagy szentmise, a szentbeszédet Papp Gyula szentszéki tanácsos mondja. — Háromnegyed 12 órakor csendes szentmise, rózsafüzérájtatosság. — Délután 4 órakor vecsernye, utána szentségimádás. Folyó hó 14-én szerdán a Szent Kereszt felmagasztaltatása ünnepén vasárnapi miserend.

— **Az evangelikus templomban** vasárnap délelőtt 10 órakor gyülekezeti istentisztelet. Prédikál Pass László. Este öt órakor istentisztelet. Prédikál Böjtös Sándor. Este 7 órakor szórványistentisztelet Hajdúszoboszlón, prédikál Pass László.

— **Istentiszteletek a baptista imaházban.** A Szappanos uccai imaházban vasárnap délelőtt fél 9—fél 10 óráig imaáhítat. — Fél 10—fél 11 óráig prédikáció. — Délután 6—8 óráig vallásosestély vegyeskar és zeneszámokkal. — Szerdán este 7—8 óráig bibliaóra. — Pénteken este 7—8 óráig imaóra.

x **Használt és új tankönyvek** összes iskolák részére legnagyobb raktár. — Iskolaszerek legolcsóbban. Acél antikváriumban. Széchenyi ucca 2. szerezhetők be.

x **Német nyelvet tökéletesen** elsajátitani csak született németnél lehet. Bethlen ucca 57.

— **A Déri Muzeum** ma, vasárnap 10-től 2-ig nyitva. Belépődij tekintettel a Filléres Gyorsok érkezésére, személyenkint 20 fillér. A Baltazár Dezső u. 2. sz. iskolaépületben elhelyezett Thaly-szoba kivánatra az igazgatóság engedélyével megteikinthető. Belépődij 20 fillér. A muzeumi Közmüvelődési Könyvtár egésznap zárva.

x **Szeplő, májfolt ellen** Rózsa arc[illegible]cs, doboz 1.20. Jósa és Jóna utóda Somogyi Drogéria, Kossuth ucca 6.

Az „UNIO" Központi Hiteliroda

örömmel jelenti i. t. Tagjainak, hogy

Werner Sándor

Piac u. 70. sz. alatti urídivat cég, mely több mint egy évtizede szolgálja ki a legelőzékenyebben az **„UNIO"** Tagjait, **éppen az „UNIO" vevői érdekében üzletét kibővitette a**

kész férfiruha szakmával

s a legdusabban szerelte fel a legkényesebb ízlést is kielégitő kitünő minőségü áruval.

Szives látogatása alkalmával meggyőződhet szolid árairól is.

„UNIO" Központi Hiteliroda
Telefon: 29-30. Piac u. 44.

Elegánsan öltözködik és

NEM FIZET

magas árakat a

Budapesti Férfi Ruhaházban

Debrecen, Csapó u. 6. sz.

Bankjegyeket égetett el

a mult télen az, aki elavult óceska kályháit nem cserélte ki a nagyszerű teljesítményű Gyöngy kályhára. A Gyöngy kályha egyenletes meleget szolgáltat és az abban eltüzelhető olcsó gyöngyszén leggazdaságosabb kihasználását teszi lehetővé. Cserépkályhájába beépithető a hasonló rendszerű Gyöngy előtét. A Gyöngy kályha olcsó, szép kivitel és használatával nagy megtakarítás érhető el. Gyártja: Magyar Radiátorgyár R. T., Budapest. Városi üzlet: VI., Andrássy út 13. Tel. 119-708. Kapható minden jobb vaskereskedésben.

— **Ne várjon hétfő reggelig,** mert már vasárnap este olvashatja a legujabb hireket, az összes sport- és turf-eredményeket a **Debreceni Hirlapban.**

x **Zongoratanitást** vállalok zeneiskolai módszerrel. Hatvan u. 24. Unitárius ház, első ajtó.

— **Kiesett a szanatórium ablakán** Budakeszin Blummer György cukrászmester és nem rablók ütötték agyon. Ezt állapitotta meg a vizsgálat és a boncolás. Több tanu tett olyan vallomást, hogy a cukrászmester mondogatta, hogy kiugrik az ablakon, mert nem akar tovább élni, mint gyógyithatatlan beteg. A koponyáján levő zuzódást ugy szenvedte, hogy a fejére zuhant az ablakból.

x **Divatfüzők** a legujabb model szerint készülnek Bornyinénál — Barna u. 12.

— **Rejtvényfejtők figyelmébe!** E héten a következők kaptak jutalmul 1—1 kötet könyvet: Nagy Anikó, Dévai u. 34.; Géczy Éva, Vargakert, K. Tóth u. 14.; Forgács Ilona, Kincseshegy, Milotai Nyilas u. 6.; Zih Ferencné, Szabó K. u. 20.; Gyulay László, József kir. h. u. 4. és Tóth Béla, Nyil u.

x **Orvosi hír.** Dr. Raics Jenő nőorvos újból rendel (Péterfia utca 41. sz. a.)

x **Értesítés.** A Baltazár Dezső u. 2. számú elemi iskolában az átalakitási és egyéb munkálatok befejezést nyertek. A tanítás folyó hó 12-én, azaz hétfőn megkezdődik. Igazgató.

x **Tankönyvek használtan** legújabb kiadás, a legolcsóbb árban kapható. „Kultúra" antikvárium, Szent Anna u. 3. szám.

— **A cipészsegéd fogorvosi rendelőt nyitott** Békéscsabán és igen sok embernek csinált fogakat. Kiderült azonban, hogy nincs képesitése és megindult ellene az eljárás. Igy került Piti György cipészsegéd a vádlottak padjára. A tanuk ellene tettek vallomást, bár hangoztatták, hogy jó fogakat csinált. A biróság elkobozta Piti müszereit és elitélte 15 napra.

— **Nemzetgyalázással vádolják** Friedmann Sámuel kisvárdai kereskedőt és fiát, Friedmann Farkast. A vád szerint Friedmann Helént a kisvárdai uccán elgázolta gy kerékpáros diák. A diákot körülvették Friedmannék és a vita során több tanu állitása szerint az apa és fia nemzetgyalázó kifejezéseket használtak. A debreceni törvényszék ötös tanácsa Jeney Sándor elnöklete alatt tárgyalta az ügyet. A vádlottak tagadták a vádat, és azt hangoztatták, hogy csak saját személyükben sértegették akerékpárost és annak társát. A biróság egy tanu kihallgatásának elrendelésével elnapolta a tárgyalást.

A TIKÁV-on okvetlen kóstolja meg a kitünő hatásu
Csokonai Ásványvíz-et.
Gyomorégést szüntet. Hurutot gyógyit.

ANYAKÖNYVI HIREK

Születések: Mezei Gyula npsz., Burgondia u. 9, fiú Sándor. Nagy Imre kaszinó eljáró, Vigkedvű Mihály u. 18, fiú Tibor. Gyöngyösi István gazdálkodó, Busi u. 14, leány Mária. Egri Gusztáv gazdálkodó, Pac 14, leány Ilona. Fiák József npsz., Mikepéres, leány Erzsébet. Abuczki István gyárimunkás, Mikes Kelemen u. 9, leány Valéria. Nagy Sándor npsz., Tegez ucca 23, fiú Sándor.

Házasságok: Szabó János gyárimunkás, Nyugati u. 34—László Katalin, Bezerédy u. 14. Szabó Mihály gépkocsivezető, Epreskert u. 1—Hodosi Margit, Epreskert u. 11/a. Szolnoki Sándor m. kir. rendőrségi altiszt, Árpád u. 16—Bácsi Margit, Józsa. Nagy Kálmán fm., Ermellék u. 4—Burai Róza, Megyer tér 4. Wankó Béla MÁV asztalos, Baross u. 26—Gáspár Irén, Tanító u. 16. Szakmári Sándor ny. rendőrellenőr, Homok u. 72—Tóth Mária, Apafi u. 67. Sziklay Géza társulati felügyelő—Dobos Ilona, Bezerédy u. 12. M. Nagy Sándor fm.—Téglási Ilona, Barcaság u. 22. Dudás József magánzó, Eötvös ucca 89—Kotrás Mária, Szepességi ucca 30. Szilágyi Sándor kisbirtokos, Legányi u. 14—Sipos Erzsébet, Haláp 167. Molnár Sándor szíjgyártósegéd—Dani Zsófia, Szondi ucca 6. Lengyel Lajos sütősegéd, Nyíl u. 40—Hosszák Ilona, Temető ucca 16. Lucza János középbirtokos bérlő—B. Simkovits Irma, Zrinyi u. 4.

Halálozások: Éles Erzsébet ref. 5 hónapos, Hosszúpályi. Széles Ilona róm. kat. 4 hónapos, Kunmadaras. Enczi György róm. kat. 16 hónapos, Polgár. Pásztor Teréz világítási vállalati tisztviselő, ref. 42 éves, Rothermere u. 37. Szabó János ref. 3 hónapos, Pesti u. 4. Özv. Pálóczy Sándorné ref. 82 éves, Kishegyesi út 40. Porteleky Mária róm. kat. 13 éves, Kisújszállás. Szabó Lajos gazdálkodó, ref. 36 éves, Vámospéres. P. Nagy László ág. ev. 7 hónapos, Nyíregyháza. Rózsa István fm., ref. 18 éves, Péterfia-dülő 27. Reingenwürtz Mária izr. 5 hónapos, Csenger. Bakó György ref. 10 hónapos, Nábrád.

x **Tankönyvek** uj és használt bármely iskola részére **Antalfy** könyv- és papirkereskedésében.

x **„Inectó Rapid" a hajfestékek királynője. Egyedárusitás Debrecenben fodrászok és privát vevők számára Komáromináné, Bika-bérház, telefon: 19-56. szám.**

x **Németül tanit,** kezdőket, haladókat „Reichsdeutsche". Turai Lászlóné, Rákosi eJnő ucca 6. szám.

x **Hideg telet jósolnak.** Már most szerezze be a legolcsóbb és kényelmes fütést biztositó „Gyöngykályhát." — Gyártja: Magyar Radiátorgyár R. T. Budapest. Kapható minden jobb vaskereskedésben.

x **Keresse fel a** Hofher-Schrantz Clayton-Shuttleworth vezérképviseletét és föraktárát, Ráhmer Sándornal Debrecen, Deák Ferenc ucca 11. szám (szemben a törvényszékkel), telefon: 29-62. Állandó gépkiállitás. Olcsó árak Kedvező fizetési feltételek.

— **Öreg szerelmesek drámája** történt Kőszegen. Scherr Márta 52 éves korában jutott abba a helyzetbe, hogy szerelmesével, Turóczvári Károllyal az anyakönyvvezető elé menjen. Az öreg menyasszony az esküvő előtti napokban meghalt. Ez annyira elkeseritette Turóczvárit, hogy napokig ivott bánatában, majd lefejeztette magát a vonattal.

x **Schaff tánciskolájában** a Koronában tizenkettedikén hétfőn tanfolyam kezdődik. Ma este nagy táncbemutató.

— **Serédi Jusztinián hercegprimás** kéthetes bérmakörutját szombaton délután kezdte meg a Felvidéken. A hercegprimás sorra felkersi a magyar közigazgatás alatt amradt községeket.

x **A debreceni fiú felső kereskedelmi** iskolával kapcsolatos **egyéves kereskedelmi akadémiai szaktanfolyamra,** (középiskolákban érettségizettek számára) a beirás még e héten tart. A tanévnyitó ünnepély szeptember hó 12-én, hétfőn délelőtt 9 órakor lesz, utána mindjárt megkezdődnek az előadások.

x **Schmidt Mizi tudatja** tanítványaival, hogy a tanitást újra megkezdi. Piac ucca 41. I. emelet 3.

— **Felhivás!** Értesitjük az összes házfelügyelő kartársakat, hogy 11-én vasárnap délután 3 órakor, Hunyadi ucca 2. szám alatt (Royal épület) a Függetlenségi Kör dísztermében nyilvános házfelügyelői nagygyülést tartunk, amelyre a budapesti központ vezetősége és számos tagja le fog utazni. Felkérjük az összes házfelügyelőket, hogy feltétlen jelenjenek meg, mert az új lakbérszabályrendeletről és aktuális kérdésekről beszámolót tartunk.
Vezetőség. x

x **A zsidó gimnázium ingyenes** idegennyelvi órái hétfőn (folyó hó 12) napján este 7 órakor kezdődnek. x

— **A katolikus háztartási alkalmazottak** B. Klára Misziós Leányegyesülete szeptember hó 11-én, vasárnap délután 4-től fél 6-ig tartja ezévi első összejövetelét a Varga u. 4. sz. alatti iskolában. Szeretettel várjuk régi tagjainkat és minden érdeklődő leányt most és minden vasárnap. A Vezetőség. (:)

Aktatáskát, böröndöt, retikült
és finom bőrdiszmüárut a készitőnél vegyen
Feuermann bőrnődösmester
Piac ucca 26. Gambrinusz passage

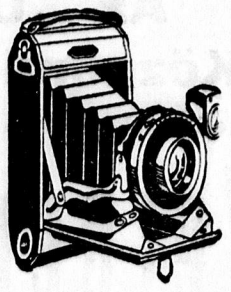
Szemüvegek
szemklinikai és szemorvosi recept után szakszerüen készülnek.
Fényképezőgépek, friss fotóanyagok
Ungár József
látszerész és fotószakürletében
Debrecen, Széchenyi ucca 1. sz.
Takarékossági tag.

Barkó Márton utódai (szinház-átjáró)

kiállításának a vásár egész tartama alatt hatalmas és megérdemelt sikere volt. A kiállított anyagban különösen az özv. *Barkó Mártonné* által készitett remek, himzett magyaros munkák s a fiatal kora ellenére finom izléssel, tökéletes bedolgozással, remek szabással dolgozó ifj. *Barkó Márton* divatos szőrmebundái vonzottak nagy közönséget és keltettek hatalmas feltűnést. Maga *Bornemisza Géza* miniszter is gyönyörködve állt meg a gyönyörű munkák előtt s melegen gratulált a pompás készitményekhez.

— Igazán gyönyörű — mondotta távozóban.

A kitűnő szűcsmühelyben béleléseket, szőrmézéseket, átszabásokat oly tökéletesen készit, hogy például tavaly szeptemberben 150-nél több átszabást csinált, ami a tökéletes munka bizonyitéka.

A cég 27 éve áll fenn, ez és kitüntetései bizonyitják azt, hogy vezetői nem annyira az árra, mint a kivitelre fektetik a fősúlyt.

— **Sakkelőadás.** Ma, vasárnap délután fél három órakor az Ujságiró Klubban Lindner László, a világhirü budapesti feladványszerző „A feladvány költészet gyöngyszemei" cimen igen érdekesnek igérkező előadást tart, melyet az érdeklődők dijmentesen hallgathatnak meg.

— **A különkelyhek beszerzésének akciójára** az elmult napokban a következő adományok érkeztek: Koszorus Ferenc és neje 2 drb, G. Szabó Kálmán, Kistemplomi egyházrész leányköre, Mátay Florence, N. N., özv. Szabó Józsefné, Tóth Aurélné, dr Trochányi Béla 1—1 drb kehely. Bakonyi Elvira gyüjtőivén adakoztak: Fogarasi Györgyné, Gombácsi Sándorné, Kovács Ferencné, Papp Gyula, özv. Piskolthy Pálné, Szilágyi Lajos, Tasnádi Kardoss Zoltán, Zolnay Sándor, özv. Vajda Istvánné, Vajda László 1—1 drb kehely. A nemesszivü adakozóknak és gyüjtőnek ezuton mond hálás köszönetet a kistemplomi lelkészi hivatal.

ifj. Székely Szücs Sándor (Tóth Lajos utóda) kályhásmester Károly Ferenc József-ut 8 szám

kiállításának nagy sikere van a TIKÁV-on. A debreceni fiatal iparos generáció egyik legértékesebb tagja ifj. Székely Szücs Károly, aki remek fehér cserépkályhákat állitott ki, melyek Károly Ferenc József ut 8. szám alatt levő mühelyében készültek. A kiváló debreceni kályhásmester már is szép sikerekre tekinthet vissza, a mesterversenyen is értékes díjat nyert és megérdemli a közönség legmelegebb pártfogását.

— **Házasság.** Vankó Béla, Vankó András és neje fia tegnap esküdött örök hüséget Gáspár Irénkének, özv. Gáspár Istvánné kedves leányának. Az egyházi esküvő szombaton délután volt a róm. kat. templomban. Az uj párhoz Faragó László lelkész intézett szép beszédet. Az esküvői szertartás alatt az Egyetértés dalárda adott elő énekszámokat.

HAJFESTÉS? DAUER? KOZMETIKA? Bizalommal keresse fel Debrecen legrégibb szaküzletét. KOMÁROMINÉ, Bika-bérház, — telefon: 19-56.

x **Beiratkozások a Városi Zeneiskolában.** Debrecen sz. kir. város Zeneiskolájában a beiratkozások folynak naponta délelőtt 9—1-ig és délután 3—5-ig. — Beiratkozni lehet zongora, hegedű, gordonka, ének, zeneszerzés, gordon, fúvós hangszerekre, továbbá zeneelmélet, zenetörténet, esztétika, kamarazene, zenekar, zenei szeminárium és zenei előkészitő (ovoda). Beirási díj 6 P. Tandíjak: alsó osztályokban 8 P, középosztályokban 10 P, felsőbb osztályokban 12 P, zeneművészeti főiskolára készülők havi 15 P-t és zenei ovodában és melléktanszakokra 3 P-t fizetnek havonta. Felvételi vizsgák szeptember hó 12. és 13-án délután 3—6-ig. Tanitás szeptember hó 14-én kezdődik. — Bővebb felvilágositás a hirdetményeken és a zeneiskola titkári hivatalában nyerhető Vár u. 1. — Telefon 33-96. sz.

Dankó
temet
szállit
exhumál
Kérjen árajánlatot.
Sas u. 3., Kossuth u. 6.
Telefon: 23-22. Telep 30-66.

Családi értesítések:

Balla Irénke
Debrecen és
Gyarmati Endre
Pécs, jegyesek.
(Minden külön értesítés helyett.)

x **Schaff Margit tánciskolájában,** az (Arany Bika kisterem), ma vasárnap 7—10 óráig megnyitó össztánc. 14-én diáktanfolyam kezdődik.

x **Kárpáti Károly** torna tanfolyamainak kezdete, szeptember hó 15. A zsidó gimnáziumban.

x **Vattay Margit tánciskolájában,** szeptember 15-én diáktánctanfolyam kezdődik. Kossuth 11. szám.

x **Garai tánciskolájában** (Margitban) új tánctanfolyam szeptember hó 13-án kezdődik.

x **Bartalis tánciskolájában** tánctanfolyam 13-án kezdődik. Minden csütörtökön és vasárnap össztánc.

Hölgyeim! Le a kötőtűvel!
Ut a XX. század szenzációja a szab. „RAPID" kézi kötő készülék
Munkája kézimunka. Minden kötési minta köthető. Néhány óra alatt köthet magának pullovert, blúzt, vagy ruhát, kezelése egyszerű. Ára 30·- P
Kérje 12. sz. ismertetőt.
Áruforgalmi Kft., Budapest, VI., Sütő-utca 2. félem. 3. Tel 188-665.

GYÁSZ ROVAT

Pásztor Teréz városi világítási vállalat tisztviselője életének 42ik évében váratlanul elhunyt. Temetése vasárnap délután négy órakor lesz a Köztemető II. A. ravatalozójából. Temetését Fehértói temetkezési vállalata rendezi.

Porteleky Marika életének 13-ik évében elhunyt. Temetése vasárnap délután három órakor lesz a Köztemető ravatalozójából. Temetését Fehértói temetkezési vállalat rendezi.

Szabó Lajos gazdálkodó, életének 37 évében elhunyt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz Vámospércsre való szállítás után. Temetését Fehértói vállalat végzi.

Rózsa István életének 18-ik évében elhunyt. Temetése ma kedden délután három órakor lesz a Köztemető dsizravatalozó teréből. Lakás: Pozsonyi út 25. — Temetését Bartha temetkezési vállalata végzi, püspöki palota.

Özv. Pálóczy Sándorné 82 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap öt órakor lesz a Köztemetőben, Gebauer-cég rendezésében.

Köszönetnyilvánítás: Istenben boldogult özv. Pető Imréné MÁV főintéző özvegye elhunytával nyilvánított részvétet hálásan köszöni a **Gyászoló család.**

Nagy Gábor szappanosmester 64 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután négy órakor lesz a köztemetői ravatalozó teremből, ref. szertartással. Lakása: Szeremlei u. 5. Pusztai temetkezési intézet.

Köszönetnyilvánítás. Azoknak a nagyszámú helybeli és vidéki tanító testvéreimnek, presbiter és egyházi tanácsos barátaimnak, valamint rokonaimnak, barátaimnak és szomszédaimnak, akik drága jó feleségem, hűséges hitvestársam elhunyta alkalmából mérhetetlen fájdalmamat vigasztaló szavaikkal enyhíteni igyekeztek, ravatalára koszorút, vagy csokrot helyeztek, ezúton mondok fájó szívvel igaz köszönetet. **Filep Endre** nyug. igazgatótanító és családja (Nyilastelep).

Köszönetnyilvánítás. Felejthetetlen jó édesanyánk néhai özv. Gombos Józsefné elhunytával nyilvánított részvétnyilatkozatokért, koszorúkért és csokrokért ezúton mondunk mindenkinek hálás köszönetet. **Gombos József és testvérei.**

Köszönetnyilvánítás. Mindazon rokonoknak, ismerősöknek, kik felejthetetlen férjem temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek, nagy bánatomban részvéttel voltak, ezúton mondok hálás köszönetet. — **özvegy Nyilas Jánosné.**

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik felejthetetlen jó férjem, édes apám elhunyta alkalmával mély fájdalmainkat részvétnyilvánataikkal enyhíteni igyekeztek, ravatalára koszorut, virágot helyeztek, úgyszintén Ekly József temetkezési vállalatnak a figyelmes megrendezésért ezúton mondunk köszönetet:

özv. Fekete Kálmánné és fia.

KÖZ-GAZDASÁG

TERMÉNYTŐZSDE.

Élénkülő forgalom az új kukoricában.

A gabonatőzsdét főleg a kukoricaüzlet érdekelte. Az árakat a májusi határidőjegyzés irányítja. Decemberi januári szállításra ugyanis az új szemes tengerit 1.15—1.20 pengővel a májusi határidő tengeri árát forgalmazzák. Szeptember végére 17.50, október végére 16.75 pengőben kínálták budapesti paritásban. A búzapiacon nincsen lényeges változás, a malmok a kivételesen jó búzáért többet is fizetnek a rendes napi áraknál. A rozs piacon nagyon vontatott volt a forgalom. A különböző származású 77 kg búzának a legalacsonyabb ára 19.90 P volt, a legmagasabb 20.10, a 80 kg-é 20.40, illetve 20.60 P.

Az árjegyző bizottság megállapítása szerint a zab 5—10 fillérrel olcsóbb, a korpa pedig 5 fillérrel drágább, a többi termények árai változatlanok.

DEBRECENI TERMÉNY- ÉS TAKARMÁNYPIACI ÁRAK.

Búza mázsája 18.80—19.20 pengő, avulás,rosj zati 4(E!;ul-n cmfÉypem rozs 13.60—14.20 P, árpa 16.00—16.20 zab 14.50—15.00 P, tengeri szemes ó 18.00—18.20 P, tengeri új csöves 6.60 7.00 P, lucerna 8.80—10.00 P, széna 6.20—7.50, lencse 5.00—7.00 P szalma 2.00—2.40 P, bükkönv 5.00 P.

Uj temetkezési intézet
Cégtulajdonos
PUSZTAI JÓZSEF
Kálvin-tér 5.
Telefon 33-90
Megbízható és pontos kiszolgálás, szolid árak.
Exhumál, szállít, temet.

A rokkantegylet ügyében 11 ujabb előállitás történt

Beszámoltunk arról, hogy a Rokkantegylet ügyében a rendőrség széleskörű nyomozást indított meg. A bűnügy egyre nagyobb arányokat ölt és 11 újabb előállítás történt már.

Házkutatásokat tartanak, hogy elrejtett könyveket, levelezéseket kerítsenek elő. A kihallgatások szakadatlanul tartanak és a 11 újabb állított ügyéről valószínűleg csak vasárnap délben döntenek.

A rokkantegylet debreceni tagjai mozgalmat inditanak érdekeik megvédésére.

A Rokkantegylet debreceni tagjai az elsők között voltak, kik látván, hogy milyen bajok vannak a központi vezetésnél, mozgalmat indítottak jogos érdekeik megvédésére. A »Debreczen« hónapokkal ezelőtt foglalkozott ezekkel az ügyekkel, de akkor még minket vontak különféle perekbe. Az igazság most kiderült. Persze, a súlyos kárt szenvedett debreceni tagok igyekeznek, hogy hozzájussanak az őket megillető járandósághoz. *Lovass Kálmán vezetésével az egylet debreceni tagjai ma délelőtt fél 11 órakor megbeszélést tartanak a Royal (Hunyadi ucca 6) nagytermében.* Minden tagot várnak a megbeszélésre.

Ne vegyen zongorát,
amíg nem kéri az ország egyetlen zongoragyára, a
MUSICA
Budapest, VII., Erzsébet-krt 43. (Royal). Telefon: 145-063
díjmentes képes prospektusát és közismerten olcsó árajánlatát
Előnyös fizetési feltételek!

SPORT

UJPEST—ELEKTROMOS 4:2 (3:2).
Nemzeti bajnoki labdarugómérkőzés. Latorca uccai pálya, kétezer néző. bíró: Szigeti.

Az Ujpest nehéz győzelmet aratott a jól játszó Elektromos ellen. Az Ujpest csapatában Zsengellér, Sziklai és Vince mutatott jó formát. Az Elektromos fedezetsora örvendetes javulást mutat. A védelem biztosan látta el feladatát.

Sporthiradó

A DEBRECZEN sporthirszolgálata jelenti:

Vasárnap Debrecenben a vasútas pályán tartják a labdarugómérkőzéseket és bizonyos, hogy még többen lesznek kint, mint az FTC mérkőzésen. A közönség szívesen keresi fel a vasútas pályát, nincs kitéve a bizonytalan idő járás esetleges kellemetlenségeinek, fedve a tribün, fedve az állóhely, szereti az NBB mérkőzéseket, a DVSC is egyre jobban játszik, szépen szerepel, hatalmas műsort kap, hiszen három bajnoki mérkőzést láthat, igen olcsó helyárban. Igy érthető a nagy érdeklődés, a közönség számának az emelkedése.

A vasárnapi műsor: 12 órakor DMTE—NyTVE. A DMTE nagyszámú hívei javulást várnak és remélnek a munkáscsapattól, a NyTVE a kerület egyik legszebben játszó együttese és amellett tud is. Jó küzdelem várható.

2 órakor DVSC II.—Báthori SE. A DVSC második csapata is komoly erőt képvisel és pontot vehet el a Báthori SE-től, ha az közben nem javul.

4 órakor DVSC—Váci SE nemzeti bajnoki mérkőzés. A DVSC két erős mérkőzés után veretlen és most újabb nehéz akadály előtt áll, hiszen a Váci SE Közép egyik legjobb együttese és tavaly már komoly profi mérkőzéseken edződött meg a vendég kék-piros csapat. Nehéz küzdelem lesz és a DVSC-nek lendülettel, teljes akarással kell küzdenie, ha győzni akar. — A DVSC szokott csapatával áll ki „győztes csapaton nem változtat" jelszóval: Mild, Antal, Kézi, Nyizsnyik, Kántor, Papp, Bihari II., Szabó, Novák, Bihari I. Nagy. A mérkőzést dr vitéz Makády Béla vezeti. A rádióközvetítésre nem lesz szükség, mert azt este viaszlemezről adják a Ferencváros—Slávia döntőt, így a mérkőzést nyugodtan, kényelmesen megnézheti a közönség és este otthon hallgathatja majd a Fradi mérkőzést.

A Nemzeti Ligában Salgótarjánban lesz mérkőzés SSE—Szeged FC között

Vidéken: Nyíregyházán NyKISE—MVTE és NyVSC—BUSE. A helyi csapatok győznek. Mátészalkán MTK—Karcagi MOVE, szalkai győzelmet igér. Kisvárdán KKLE—P MÁV játszik s lesz nagy küzdelem.

A II. osztályban Derecskén MOVE—BUSE II. Debrecenben 9 órakor a DVSC pályán DVSC III.—DEAC II. mérkőzik.

NE CSAK AZ ÉLETÉT BIZTOSITSA, HANEM AZ EGÉSZSÉGÉT IS...
SELYEM PRINCESS

A tenniszsport eseménye: a Debreceni Postás SE tenniszversenye döntő mérkőzései a nagyerdei városi pályán.

A Hajdú-kupa bajnokság során Tiszalökön TAC—Téglaskert, Hajdúnánáson HTK—Balmazujvárosi SC szerepel.

Az atletika eseménye a hajdúnánási HTK nagy versenye, ahol labdarugás, tornászünnepség is lesz az atletikai versenyen kívül a HTK jubiláris sport ünnepsége kapcsán.

És végül — amit első helyen kellett volna talán említeni: Pesten az Üllői úton Ferencváros—Slávia' középeurópai kupadöntő második mérkőzése. Az első 2:2 volt Prágában s most magyar győzelemben bizunk, remélünk s ha ez bekövetkezik, egymásután másodizben nyeri a Fradi a gyönyörű díjat, ami különben bravur és dicsőség.

Gimnáziumi formaruha szövetek
ISMÉT raktárra érkeztek. BESZEREZHETŐ
Mikó László posztókereskedésében
FERENC JÓZSEF UT 4. FERENC JÓZSEF UT 4.

LIPCSEI ÉS HAZAI SZÖRMEHÁZ
PIAC-U-59
MODELL BUNDÁK
DIJTALAN BEMUTATÁSA

40 ÉV ÓTA VÁSÁROL ÓRÁT ÉS ÉKSZERT TISZÁNTÚL ÚRI KÖZÖNSÉGE
HALÁSZ-NÁL
BIZALOMMAL PIAC-U-24.

DEBRECEN FŐBB UTCÁI ÉS KÖZKEDVELT BOLTJAI.

HOROVITZ gyermek divatház
Püspöki palota ruhái elegánsak és olcsók.
Kisállomás
Halvan utca
KOHN HALCSARNOK HATVAN-U-8.
Nemzeti bank
FÖLDES SÁNDOR PÜSPÖKI UDVARI RÁDIÓK
Ballagó utca
Gulácsy Lajos
Kálvin tér
Petőfi
Református Nagytemplom
SOLTÉSZ
KÁLVIN-TÉR-2
CSATHY KÖNYV PAPÍR PIAC-U-8
Vár utca
Csapó utca
Kossuth utca
Rózsa
KRAYER LAKK. Festés CSAPÓ-U-8
SCHÖN KEZTYŰS PIAC-U-14
Rózsa
NŐI DIVATÁRUHÁZ KFT. DEBRECEN · PIAC UTCA 16.
TELEFON: 30-53 POSTACSEKK 6.9.8/A.
Dégen féld tér-2
Rózsa-u
CSURKA TEMETKEZÉS
Szűcs u.
Városháza
Rendőrség
Kossuth · utca
Kis-u.
Ferenc József út
Péterfia
Kórház
Kálvin tér
Református Kollégium
Nagytemplom
Kálvin tér
Kálvin-tér-2
Kálvin-tér-2
Kálvin-tér-2

KÉPES VASÁRNAPJA

Egy négymotoros amerikai bomba vető első útja. Négy tonna a súlya és 1 millió dollárba került.

Egy amerikai képviselőválasztáson a jelölt jazzmuzsika mellett mondja el programmját.

Jegyzőkönyv

arról, hogy

a szeptember

sokkal több bánatot hoz minden háztartásban, mint örömet. Hogy mennyi a bánat a kis háztartásokban, családokban, csak a Jóisten a megmondhatója. Ilyenkor súl ki, hogy mennyi, de mennyi minden kéri a maga jogát és csaknem mindent el kell hallgatni, mert nincs rávaló. Ha voltak valaha hősök, akik minden áldozattal, minden áldozatot meghoztak a családért, akkor a mai kis jövedelmű családfőnket nyugodt lelkiismerettel nevezhetjük hősöknek. Hogy hogyan és honnan teremtik elő a palatáblát és cipőt, tandíjat és kenyeret, semmiképpen nem tudjuk felfgoni. Mert mindez kell s külön most nem merünk beszélni a téli tüzelőről, mely alaposan megdrágult, de nem beszélünk a többi kiadásokról se, melyek mind most jelentkeznek olyan embertelen tömegben és olyan követelő hangon, hogy a kisfizetésű, vagy jövedelmű családfő akár belebolondulhat ...

Itt az ideje, hogy ezen a téren csináljunk valamit. Nem lehet tovább halogatni a sok családos, kis jövedelmű családok mártiromságra való ítélését. A mai kedvezések alig többek a semminél. Itt fizetés rendezés, kiadás csökkentés segíthet, más semmi. Minden más kísérlet hiábavaló. Ott, ahol minden pénzbe kerül, csak pénzzel lehet segíteni.

arról, hogy

a varasdi pap

nevét eddig nem igen ismerték még ott se, ahol magyarok laktak, a kis községnek pedig hirét, hamvát se hallottuk, mondjuk meg úgy, ahogy van. Ellenben most egy román hadbirósági tárgyaláson megtudtuk, hogy a kis község magyar papja »szörnyű« váddal került idegen bírái elé. Az volt ellene a vád, hogy a Bukarestbe szakadt magyar családok magyarul már, már alig beszélő gyermekei számára nyaralást akart szervezni a pap, hogy az elkallódás útján lévő magyar gyermekek legalább a gyarat erdélyi magyar családoknál töltsék. Ez volt az a szörnyű bűn, amiért hadbiróság elé állitotta a kifelé kisebbségi új törvénnyel kérkedő román hatalom. Kell ennél beszédesebb bizonyság arra, hogy mindaddig szófia beszéd minden román igéret, míg a varasdi pap esetéhez hasonló, naponta jelentkező ostoba visszaélésecket és embertelen eljárásokat végképpen ki nem irtják ...

arról, hogy

a falusi hitel

keretet meg kell teremteni, mert addig minden hiba erre vezethető össze. A múlt héten kisült, hogy lelketlen felvásárlók nem az állam által megszabott áron vették a búzát, hanem három pengővel olcsóbban. Mikor a panaszkodóknak helyet kellett volna állani, egyszerüen félreállottak, mert menten csükbe jutott, hogy esetleg egy megszorult percében az életüknek, amikor doktorra, patikára kell a gyermeknek, asszonynak a pénz, nem kapnak újra terményre előleget. Hány és hány falusi szegény ember vergődik ilyen állandó kölcsönből, aminek aztán az a vége, hogy mindig ráfizet alaposan a keresetére, amint ezt a napokban Czeglédy Béla kamarai igazgatóval beszéltük. Hitelszövetkezetek és bankok nem adnak a nincstelenek kölcsönt. Vagy nincs részvényjegyük, vagy nincs megfelelő biztositékuk, egy szó, mint száz, kölcsönt csak titkos uzsorára kaphat a falusi kis ember, aki azonban a legpontosabban megfizet, sőt túlfizet, mert arra gondol, hogy ismét jöhet olyan kényszerítő alkalom, hogy kölcsönre szorul. — Egyetlen megoldás volna, mellyel ezeket a titkos uzsora terméy kölcsönöket ki lehetne irtani, az, hogy létesitsen az állam erre a célra minden községben kamatmentes alapot, honnan azt a nyolc, tíz pengős törpe kölcsönt néhány hónapra megkaphatja a nehéz sorba jutott nincstelen. Illetékesek figyeljenek fel a szóra, mert ezt az égetően fontos kérdést kevés pénzzel, gyönyörüen megoldhatják ...

arról, hogy

az autóbusz

melyet a nyár elején igértek meg a Homokkert népének, egész nyáron keresztül igéret maradt. Városatyák és népközbenjárók, a homokkerti nép sürgetésére végre megkérdezzük, hogy miért nincs autóbuszjárat s ha nincs, mikor lesz, vagy egyáltalában lehet-e erre a reménykedésre épiteni. Kezdődik pl. az iskolai év, jönnek a csúf sáros őszi idők, ideje lenne végre megteremteni azt, aminek július elején már futni kellett volna ...

arról, hogy

a telepités

kérdése soha annyira időszerű nem volt, mint ma, soha annyira sarkaló ereje nem volt, mint máma. Örömmel halljuk a legújabb kormány jelentést, mely erről számol be, főleg azoknak a földeknek a telepitési célokra való használatáról, melyeken a tulajdonos nem gazdálkodik. Itt aztán igazán nincs semmi kiméletre szükség. Aki nem ebből és nem ezért a földért él, annak nincs rá szüksége, adják azoknak a földért élő, haló jó magyar Földnélküli Jánosoknak, akik ezer esztendő óta várnak, reménykednek, áhitoznak néhány láncnyi földre, amiért már akkor adták a vérüket, amikor álmukban se remélhettek, hogy az övék lesz, hát akkor milyen örömmel és boldogan áldozzák az életüket, ha egyszer a saját földjüket kell védeni ...

arról, hogy

a háboru

itt kisért hosszú hónapok óta és nem tudjuk elhessegetni a gondot, mikor éjszakára nyugalomra hajtjuk a fejünket, mert azzal fekszünk, azzal kelünk, hogy egyszer, inkább előbb, mint később, mégis itt lesz a nyakunkon a rém. Ma már nem olvassuk a nagy hangú bejelentéseket, csak éppen átfutjuk, mert olyan kérdések, melyek valamikor heteken keresztül foglalkoztatták az európai, sőt világ diplomáciát, ma 24 óráig se tartanak. Minden napnak meg van a maga külön óriási »szenzációja« és régen elpusztult az ujságok ugorkaszezonja, a fiumei cápával és négy fejű borjúval egyetemben. Annyi telitettség van minden nap a levegőben, hogy a múltban egy század alatt nem volt ilyen temérdek veszély. Amiben ma bizunk, azt holnap megtagadjuk s a mi ellen csüszünk ma, holnap letagadjuk. Forrongó világ és benne ég az ember lelke, agya, szive a bizonytalan holnap szörnyű kilátástalanságában ...

arról, hogy

a mérnök

keresett ember lehet Romániában, mert a legutóbbi hetekben kétszer is meghirdették Szatmár város főmérnöki állását és egyetlen pályázó se jelentkezett. Ezzel szemben a külföldön szerzett magyar, vagy más nemzeti diplomája érvénytelen odaát. És azok a mérnökök, akik a véletlen kegyetlen kegyéből magyarnak születtek, szóba se jöhetnek. Inkább csak szakiskolát végzettekkel töltik be a komoly feladatú állásokat, elmozditják a régi, kipróbált mérnököket csak azért, mert kisebbségi sorsuak s nekik nincs szakképzett emberük olyan állásra, mint a szatmári főmérnöki állás. Bolond világ, szerencsétlen élet, amikor azzal mérik az embert, hogy milyen nemzetiségünek teremtette az Isten. És még ezek merik felnyitni panaszra a szájukat az egykori magyar élet ellen, amikor egyetemi tanárok, magasrangú birák, vezető katonatisztek, miniszterek s legfőbb méltóságok viselői lehettek nálunk, mert senki se törődött azzal, hogy milyen nemzetiségünek vallja magát az illető, azt néztük, hogy odavaló, ahol betölti állását. Ma, ma, ki merne odaát arról álmodni, hogy csak egy járás feje is lehessen, ki merné követelni, hogy tudása és felkészültsége után egyetemi katedrát kapjon, vagy vezető állásban katonai magasrangú tiszt lehessen a mi fajtánkból. Ma ott az eszünk, tehetségünk, szivünk és lelkünk nem kell, csak a verejtékünk, adónk, vergődésünk és szenvedésünk. De meddig, Uristen, meddig? ...

arról, hogy

a lakás

mindig nagyobb kérdése a sok gyermekes családoknak ebben a városban, helyesebben az egész országban. Nem szeretik itt a gyermeket, nem állják a sok gyermekes családot. Szégyenszemre le kell tagadni nem egy esetben a családos, több gyermekes családoknak azt, hogy kettőnél többen ülnek az asztal mellé. Mintha a házigazda keresné a kenyeret a lakója gyermekének, mintha minden gondja-baja, neki volna a sok gyermekkel. Mert zajonganak, letépik a virágot, hozzányulnak a gyümölcshöz, sőt olyan eset is előfordul, hogy betörik az ablakot!... Rettenetes a panasz, de sokkal rettenetesebb lesz az az állapot, amikor néma udvarokon gubbaszkodó öregek tipegnek az és uccahosszat nem lesz hangos gyermek zsivaj, mert csupa kivénült, gyermektelen családok várnak a lassú kihalásra szerte az országban. Hát kire marad akkor ez az ország, kinek vallották magyarnak! Inkább törjön be minden ablak és tépődjön le minden kerti virág a fák gyümölcsével, de ne némuljanak el az udvarok, ne legyen ritka és kivételes eset a gyermeksirás, ne legyen megbélyegzett sors gyermekes családnak lenni. Akiknek pedig a gyermek-sirás és zsivaj nem tetszik, az ne hallagssa. Minden érdeknél előbbrevaló a haza sorsa, mely a gyermekáldással áll, vagy bukik s mi követeljük a gyermekes család ellenségeitől, hogy a haza álljon az ő önző érdekükkel szemben új ezer esztendeig ...

jegyzi: sz. r. i.

A Debreczen művész-akadémiája

A piktura és a szobrászat

Irta: *Kenesei Kardos Tibor*

A festőművészet utánzó művészet

Leonardo da Vinciről jegyezték fel a kortársak és a histórikusok, hogy egy-egy rendkívüli kinézésű embert naphosszat üldözött, hogy a vázlatkönyvében annak a jellegzetességeit megörökíthesse. Lerajzolta sokféleképpen, több megvilágításban és megannyi lelki kifejezést kifürkészve. — Alakot, életet és lelket rajzolt. Amikor a figyelmét megragadta az a feltűnő ember akkor az oszlopok, a fák mögül gyorsan, sebtében úgy, amint az életben van, magának megörökítette. Odahaza azután kidolgozta, eltette, hogy alkalomadtán felhasználhassa. Lemásolta, leutánozta a természet rútságát, vagy kiváló szépségét, mert szerinte az egyik ép oly ritka, mint a másik.

Dé Rodin a szobrász sem tett mást. Műtermében a modellek állandóan mezteleníl járkáltak a lányok ugyanúgy, mint a fiúk, amint egyik vagy a másik kecses mozdulattal lehajolt, nyújtózott, avagy csak sétált a mester lázas sietséggel nyult az agyaghoz, hogy tüstént megmintázza azt. Ezek a mozdulatok az életből valók voltak. A szürke, hétköznapi életből. És ezt külön kihangsúlyozta a Gsellel lefolytatott beszélgetései alkalmából: *Élet nélkül nincs művészet.* Később máskor temperamentumának teljes súlyával szögezte le: »*De végtére is a művészetnek egyetlen alapelve az, hogy lemásoljuk azt, amit látunk. Ha ez nem is tetszik az estétika kuráinak minden más módszer veszedelmes. Semmiféle módon sem lehet szebbé tenni a természetet. De igenis látni kell.*«

És hogy végül a legellentétesebb művészi típusnak a modern művészet úttörő képviselőjének a lelkébe is belássunk hivatkozhatunk Monetra, aki témáit optikai feladatok megoldásának tekintette. *Szakított teljesen a műtermi festéssel. Számtalanszor hurcolkodott ki festőállványával, ecsetjeivel, vásznaival a Rouení székesegyház elé, hogy azt a nap legkülönbözőbb szakában megörökítse.* Elment utánozni a természetet, illetve a fény és reflexhatásokat, de mégis utánozott, hisz képeinek mindegyike a valóság impresszionista mása lett. Monet mögött a művészet forradalma kitört, az alkotás tevékenységét viták, lármák váltották fel. Szakadásukat a múlttól a csoportokba tömörült festők zajos dobpergés közepette hirdették. A produktumok reklámozása eddig nem ismert formákat öltött, de Gauguinnak ez is kevés volt, mert szerinte nem mondani kell, hanem szugerálni.

Nap nap után újabb táborok, eszmék és irányok támadtak. Ennek a forradalmi megmozdulásnak vészes őrületébe végül Cézanne harsányan beleordította, hogy: — el a természettől. Nyomában az ifjúság még újabb ideákat rajzolt a haihatatlanság egére és ezeket a lázittas vágyálmokat a közönség részéről derű, kacaj kísérte útján. A kritika tekintélyei is felemelték megvesztegethetetlen tiltakozó szavukat, de hiába, mert a zsenik tömege túl sivította őket. Háttérben pedig a haszonleső műkereskedelem méregette csápjait a busás jövedelem, új gazdagok, sznobok és más »haladók« felé. A világ fennállása óta soha annyi zseni és félreismert tehetség nem élt, mint a XIX. század második felében és a XX. század első harmadában; manifesztumok gomba módjára szaporodtak. Ez utóbbiak a zavaros elméleteket kívántak szintén zavarosan — megértetni!?

Külsőség és önbirálat

»A Louvre jó könyv, hogy tanácsot kérjünk tőle, de nem lehet egyéb közvetítőnél. A valóságos és csodás tanulmány, amelyre vállalkoznunk kell a képnek a természettől való eltérés ...« — írta 1904-ben az *el a természettől jelszó propagálója Cézanne* — Emile Bernardhoz. Szóval az lenne a nyilvánosság számára a forradalmár festő véleménye, de mit válaszolt erre a háborgó lelkiismerete! — »A kontúr kisiklik a kezemből« — panaszkodott a barátainak egyszer, máskor pedig így: — »Sajnos megérzéseimet mindig csak nagy kínokkal tudom megvalósítani. (?) Nem tudom elérni azt az erőt, amely érzékeim elé tárul; nincs meg bennem a színésznek az a gazdagsága, amely a természetet áthatja.« Legőszintébben mégis az édesanyjának sírta el bánatát: — »Anyám tudja, hogy a magamról való jó véleményem csak okkal móddal támadt.

Cézanne legszívesebben almákat és még inkább virágokat festett, amelyek nem fonnyadtak el, mert a természet ellensége papírosból készült virágokat használt. Ez utóbbiak sokáig változatlanok maradnak ugyanúgy, mint a gyümölcsök. De nagyon szeretett arcképet is festeni. — »A művészet tetőpontja az arc.« — mondta igen gyakran. Modellt nehezen kapott, mert igen kínosan dolgozott és minden ecsetvonásnál töprengett. Hozzátartozóin, kis számú barátin kívül csak saját magát festhette le, mert a túlfeszített idegzetű embernek senki sem tudott eléggé veszteg maradni. Életrajz írója sem állítja róla, hogy jó arcképfestő lett volna. Képeinek jelentős részét befejezetlenül hagyta, nehogy kockázatos megoldáshoz kelljen folyamodni. Haragjában, heves felindulásaiban, ami gyakori volt, eldobálta, kilyukasztotta, elégette festményeit.

Legsikerültebb alkotásait a tájképek terén kereshetjük, ámbár ezekkel kapcsolatosan Cézannenak a szemére vetették, hogy azok hijjával vannak a levegőnek. Egész generáció következett utána és azok beérték a természet utánzása helyett öt utánozni. Mindezek után érthető meglepetést kelthet halála előtti levele, amely szintén E. Bernardnak szólt: »Mindig a természet után tanulok és úgy vélem lassan haladok is ...«

A művészetükről keserű bírálatot mond maga Gauguin: — »Az impresszionisták a szem körül és nem a gondolat rejtelmes mélyében kereskedtek és így tudományos okságokba estek. Ők a holnap festői még szörnyűbbek a tegnap hivatalos festőknél. Ez utóbbiak művészete mindvégig az maradt és remek műveket hozott létre és fog még létre hozni. A holnap hivatalos festői ellenben rosszúl kormányzott és befejezetlen csónakban ülnek. Ha művészetükről beszélnek, mi az? Merőben felszínes, merőben anyagias művészet az, csupa kacérság; a gondolat nem honol benne. »De Gauguin ezzel a nyilatkozatával nem az impresszionizmusról mondott véleményt, hanem az azt követő szélsőséges és forradalmi szellemű új izmusokról, amik nagy részben halála után jöttek.

Beteg ember kezelése egészséges ember vérével

A folyadékveszteség pótlása embernél — A vérveszteség pótlása egészséges ember vérével — Az emberek csoportosítása a vérük szerint — A vértadó emberek — Aktív és passzív védettség — Saját vér — Kezelés

Irta: NÁNÁSSY LÁSZLÓ.

Régen rájöttek az orvosok, hogy szervezetünknek legfontosabb nedve a vér és ennek minden megváltozása, akár mennyiségileg, akár minőségileg történik, igen gyors és igen nagy visszahatással van az egész szervezetre. Legtöbb ember saját tapasztalataiból tudja, hogy egy nagyobb sérülés következtében, mily gyorsan lehet sok vért veszíteni, ha nincs megfelelő segítség. Azt már azonban kevesen tudják, hogy ha az egyszeri vérveszteség kevés ugyan, de gyakran egymás után ismétlődik, ez a vér nem pótlódik a veszteséggel arányosan, vagy ha nincs is vérveszteség, de a vérkészítő szervek működésében hiba van és a szervezet nem tudja pótolni a mindennapi használattal járó kopást s így megkevesbedik a vérben levő vörös vértestecskék száma ennek következtében beáll a vérszegénység állapota.

Ha a vér mennyisége megesökken, vagy mérges gázok, vegyi anyagok következtében tönkremegy, igen fontos, hogy a hiányzó részt sürgősen pótolják.

Ha valaki nagy folyadékveszteséget szenved, vagy amikor a gyakori hányás, hasmenés úgyszólván kiszárítja a szervezetet, ily esetekben a vér besürüsödik, a szív hiába dolgozik, mert már a vér értékesebb része, a sejtes elemek megmaradtak, de a folyékony rész megfogyatkozott, az erekben pedig alig tud tovább mozogni a sűrű kékes-vörös vér. Könnyen érthető, hogy ilyenkor nem kell vért bevinni, nem kell a vér sürüjét, sejtes elemeit pótolni, hiszen azok nem fogyatkoztak meg, hanem csak a megapadt hig részt, a vérsavót kell helyettesíteni, hogy a szervezet nedvveszteségét kiegyenlíthessük.

Ilyen esetekben szájon át nem adható folyadék, mert az ilyen beteg mindent kihány, végbélen át pedig azért nem, mert a betegnek állandóan székelési ingere van. Igy tehát a folyadékot a bélrendszer megkerülésével kell a szervezetbe vinni.

A folyadék pótlására az u. n. élettani sóoldat, a vegytiszta konyhasó 0.9 százalékos vizes oldata vagy olyan sókeverékek alkalmasak, melyek a vérsavó összetételének legjobban megfelelnek.

Ezt az oldatot csirátlanítva a bőr alá vagy a szövetek közé, sürgős esetekben egyenesen a gyüjtőérbe fecskendezik. A hatása ennek a fecskendezésnek igen gyorsan feltűnő. Fél óra mulva nem lehet a beesett szemű, ráncosbőrű, hidegvégtagú, szederjesszínű betegre, — mely már valósággal halottnak tünt fel — ráismerni.

Természetesen, ha nem egyszerű folyadékveszteségről van szó, de nagyfokú vérveszteségről, akkor nem elég csak élettani sóoldatot befecskendezni, hisz a sóoldat csak kitölti az ereket, de nem tudja a vörös vértestek élettani szerepét átvenni, nem tudja az oxigént a szervezet minden sejtjéhez eljuttatni és a szövetekből felvett szénsavat a tüdőkhöz szállítani. Ilyenkor nem elég csak folyadékot vinni a szervezetbe, hanem pótolni kell magát a vért is. Ilyen esetekben vérátömlesztést kell végezni.

Valamikor állati vérrel pótolták az ember vérveszteségét, de ennek nem volt semmi gyógyító eredménye, sőt siettette a halál bekövetkezését.

Később már embervért próbáltak ilyen esetekben átömleszteni. A hatás egyes esetekben kiváló volt, máskor azonban hidegrázás, ájulás lepte meg a beteget és nem egyszer igen gyorsan meghalt az a beteg, akin annyira segíteni akartak. A sok emberáldozat akkor szünt meg, amikor Landsteiner felfedezte, hogy nem akárki vérével lehet egy más ember szervezetébe baj nélkül vérátömlesztést végezni, hanem csak az arra alkalmas egyén vérével. Vizsgálatai kideríteték, hogy

az emberek vére négy csoportba osztható s a véresoportját minden ember egész életén át megtartja.

Az egyik ember vére csak akkor fecskendezhető veszély nélkül más ember gyüjtőerébe, ha mindketten megfelelő véresoportba tartoznak, különben egyik ember vérsavója rögökbe, csomókba összetapasztja a másik ember vörös vértesteit, esetleg feloldja s így kevesbíti a vér értékes elemeit akkor, amikor éppen ezeknek a szaporitása volt a sürgős elérendő cél. Sőt e vérrögök a hajszálerek eldugítása által súlyos kárt is okozhatnak a szervezetben.

A kórházak és klinikák ma már nyilvántartják azokat a felnőtteket, akik hajlandók vérükből egy részt beteg embertársaik számára átengedni.

Ezeket nevezik vértadóknak. Vannak ilyenek Debrecenben is, hiszen a mi lapunk is megemlékezett már ilyen vértadó debreceni lakosokról. Ezeknek alaposan kivizsgálják egészségi állapotát — különösen a bujakórra és gümőkórra — s ha egészségeseknek bizonyulnak, úgy meghatározzák hogy melyik véresoportba tartoznak és ha hirtelen szükség van e csoportbeli vérre, sürgősen berendelik őket a sürgős szükségben szenvedő beteg segítségére.

Természetesen a vizsgálatokat rövid időközökben megismétlik, hogy kizárni tudják a közben esetleg megbetegedett vértadót a nyilvántartásból.

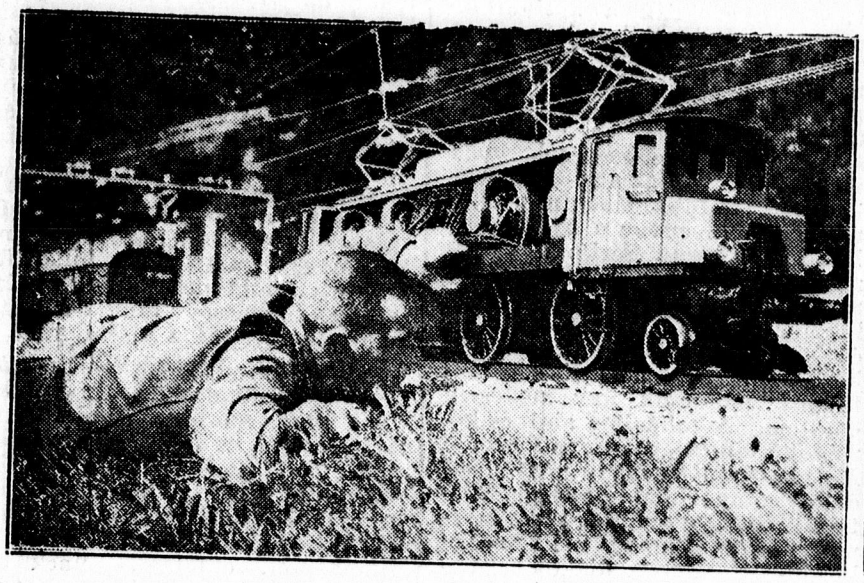

Svájci mérnök új villamos vasutat konstruált, a modelnek alagutat épített, sineket rakatott le és így próbálja ki megfelelő-e az elgondolásának.

Egy élelmes ujságárus a genfi tavat csónakkal járja és a közlekedő hajó utasainak kínálja az ujságokat.

Ujbóli vérvétel pedig csak akkor történhetik, ha a szervezet már teljesen kiheverte az előbbi vérveszteségeket.

A vért vagy természetes változatlan állapotban, tehát egyik ember gyüjtőeréből kiszívás után azonnal fecskendezik be a másik ember gyüjtőerébe, vagy pedig előzetes kezelés után eltávolítják belőle a rostonyát, vagy olyan vegyiszert adnak hozzá, ami megakadályozza a véralvadását. Mindkét esetben nagy gondot kell fordítani a sebészi tisztaságra.

Az előzetesen kezelt vér befecskendezése természetesen már nem olyan sürgős, nem kell félni a véralvadas károsító, érdugító hatásától. Ha egy beteg a mell- vagy a hasüregébe vérzett, pl. szúrás, érrepedés következtében, úgy a műtét alkalmával talált vért is, az alvadék leszűrése után a beteg saját gyüjtőerébe visszafecskendezhető. Azonban oly esetben nagyon fontos, hogy ez a vér ne legyen fertőzött.

Ha sérülés következtében történt nagy vérveszteséget kell pótolni, először természetesen el kell zárni a vérző ereket, hogy a hatás megfelelő lehessen. Ha ez nem történhetik meg, mint pl. belső vérzésnél, a vérátömlesztés jóhatására nem lehet biztosan számítani.

A vérméreggel mérgezetteknél pedig a mérgezett vérének egy részét előzőleg ki kell bocsátani, hogy helye legyen a beadandó új vérnek. Akinek már volt alkalma látni ilyen vérátömlesztést, amikor a kivérzett haldokló rövid idő alatt pirosajkú, pirosarcú, mosolygó életvidám emberré válik, — az valósággal csodát lát a vérátömlesztés művészetté emelkedett műtéti eljárásában.

A vérpótlás mellett sokan használják a vért gyógyszerként is.

Nem az állati vérből készített szénporra gondolok, melynek bélfertőzéseknél újabban olyan nagy szerepe van, nem is a különböző állati vérből készült gyógy- és tápszerekre, gyógysavakra, hanem a friss emberére, mint gyógyszertárakban nem kapható gyógyszerre, ami főként csecsemő- és kisgyermekkorban használnak.

Alig másfél évtizede annak, hogy megkezdődött súlyos csecsemőkori táplálkozási zavarokban az anyavér használata.

Egyes esetekben aránylag kis mennyiségek ismételt befecskendezése pompás eredményekkel jutalmazta, úgy a beteget, mint az orvost. Természetesen az anyákat pótolhatják az apák is. Rendszerint még vércsoport meghatározásra sincs szükség, hisz bőr alá vagy izom közé kerül a vér, nem egyenesen a vérpályába. Éppen ezért alvadástgátló szerek hozzáadása is mellőzhető. A szervezet a szövetek közé fecskendezett vér folyékony részét csakhamar felszívja, a szilárdabb részeit pedig felbontja és az így nyert építőkövekből a maga számára újraképezi.

Ilyen apró véradagok befecskendezése haszonnal szokott járni vérszegénynyeknél is, ha vérzés helye a sebész kezének hozzáférhetetlen helyen van, pl. tüdővérzésnél.

A szövetek közé adott vér ingerként hat a vérképző szervekre s ennek következtében megindul a vérképzés.

Azt is kimutatták, hogy ezen kívül elsőrangú véralvasztó hatása is van, ami elősegíti az apró vérzések megszűnését.

Újabban a vért más célra is felhasználják. Tudvalevően a legtöbb heveny fertőző betegség kiállása után a vérben ellenanyagok keringenek, melyek megakadályozzák, hogy ugyanazon egyén ugyanazt a betegséget ismételten megkaphassa. A természetnek ezt a fenséges szép célszerű védekező eljárását nevezzük **aktív immunitásnak.**

Ha az ilyen betegségen átment egyénből olyan betegbe viszik át a vért, vagy a vérsavót, aki még nem állotta át azt a bizonyos heveny fertőző betegséget, úgy rövid ideig, 2—3 hétig mentesíteni lehet az illetőt a kérdéses betegségtől. Ez az eljárás a **passzív immunitás,** melyet újabban a kanyaró, bárányhimlő, sőt gyermekbánulás elleni küzdelemben is felhasznál a gyakorlati orvostudomány.

Az orvosi gyakorlat újabban nagyon alkalmazza a különféle megbetegedéseknél a sajátvér-kezelést is.

A sajátvér-kezelés úgy történik, hogy egy kismennyiségü vért (5—10 köbcenti) vesznek a beteg ereből és azt minden kezelés nélkül azonnal befecskendezik az illető farizomzatába. Szükség szerint többször is megismételhető e gyógyeljárás. A befecskendezett vér ellenanyagok képzésére ingerli a szervezetet, ami hozzájárul a tüdőgümőkór egyes alakjainál, hurutos tüdőgyulladásnál, de ismeretlen eredetű lázas betegségeknél is.

*

E cikkből és a többi egészségügyi cikkekből megtanulhatjuk, hogy az orvostudomány úgyszólván a legnemesebb tudomány, mert a legnagyobb kincs — az egészség helyreállításáért s betegségek leküzdéséért fáradozik.

—=—

„Bulgária baráti szerződésekkel igyekszik körülbástyázni a jövőt és nem háboruval, hanem belső fejlődésével akar hóditást csinálni

Beszélgetés Mara Giondowaval, a magyarbarát bulgár egyetemi hallgatónővel a bulgáriai életről, művészetről és a jövő emberének nagy feladatairól

Mintha élő bizonysága akarna lenni a magyar-bulgár rokonságnak, Mara Giondowa az a ragyogóan szép, husz éves fiatal leány, a legtisztább, hibátlan magyar női típus... Mintha csak a Tisza-Duna között ringott volna bölcsője. Legfeljebb hangjában egy kis halkan zenélő szláv mélabú jelzi az Etelköz óta elvonult századok sötét menetét.

Mara Giondowa már másodszor vett részt a debreceni Nyári Egyetem tanfolyamán. Nagyon meg van elégedve mindennel, mint mondja, életének derüs napjai az itt eltöltött hetek... Nagyon szereti Debrecent, a magyar muzsikát és mindent ami a magyarokkal kapcsolatos.

— Már Bulgáriában kezdődött a magyarrajongásom — mondja kedves mosollyal, — Szófiában, ahol édesapám csokoládégyáros, gyakran jöttem össze magyarokkal. Aztán, hogy a mult évben a Nyári Egyetemen megtanultam valamit magyarul, megkezdtem a magyar rádió műsorának hallgatását.

— Ez nagyszerű — mondjuk. — Akkor kérünk egy kis objektiv külföldi kritikát a rádió műsoráról.

— Hallatlanul tetszik nekem a cigányzene és a könnyü muzsika. Már az operát kevésbé szeretem, hogy tulhalmozzák. A nehéz művészi élvezetekből nem szabad sokat nyujtani, mert azt nem birja a szellem megemészteni. A hangjátékokat nem tartom eléggé hangjátékoknak, viszont nagyon jók a helyszíni közvetítések. Különösen Pluhár sportközvetítései remekek. Általánosságban meg vagyok elégedve a műsorral.

— Mit kívánna mégis a rádió műsorába. Miből többet és miből kevesebbet?

— Több operettelőadást és kedves, jellemző, népies dolgok közvetítését szeretném és az unalmas felolvasások egyrészének kicserélését... meg, mint mondtam talán valamivel kevesebbet a nehéz muzsikából és helyére több magyar zenét.

— Milyen a bolgár nép társadalmi élete?

— Nagyon kiegyensúlyozott, harmonikus. Boris királyért rajong a bulgár nemzet s miután trónörökös, Simeon megérkezte még nagyobb a boldogság.

Maga a név is az első nagy bolgár királyra emlékeztet és a jövendő nagyság fényét veti előre a bolgár népre.

— Hogy áll Bulgária a háború és béke kérdésével?

— A nyugodt fejlődéshez, kiegyensúlyozott jövőhöz *hozzátartozik a béke biztonsága és hangulata is.* A bulgár nép sokat szenvedett a világháborúban és nem szeretne még egyet átélni. *A békét biztosítják számára a szomszédállamokkal kötött kölcsönös biztonsági szerződések. Én, mint ő* úgy látom, hogy végeredményben mégis

ezek a szerződések képezik a béke igazi alapját, nem pedig a túlhajtott, egymással vad versenyben folyó fegyverkezések. Szerintem abból ha mindenki a biztonság érdekében fegyverzi fel magát, sohasem lesz igazi biztonság, mert mindig lesz jobban és kevésbbé jól felfegyverzett állam és a rettegés, bizonytalanság és bizalmatlanság éppúgy megmarad. Baráti és emberi alapon kellene a népeknek egymásra találniuk a huszadik században.

— A bolgár irodalomról és művészetről kérdezzük Mara Giondowat.

— A bolgár irodalom tárgyai a népélet és a gyönyörű bolgár természeti jelenségek, erdő, hegy, rózsaligetek. Iwan Vasow »A török iga alatt« c. regénye világhírű. Dobrini Mirow élő kitűnő képviselője a bolgár zenének. A nép élet kincseiből merit.

— A bolgár szellemi, élet fenntartja a kapcsolatot a magyarral, most készülnek az Ember tragé-

diája Szófiában történő bemutatására.

— Aquarell-festészetben a világon hatodik helyen áll Kotso Starkelow, a bolgár hegyek szépségét örökítette meg.

— Kiegészítőleg a bolgár zenéhez meg kell jegyezni, hogy a bolgár nép nagyon muzikális. »Gaida« a neve a bolgár hangszernek, olyan kecskebőrdudaféle. »Kavall« pedig pásztorsíp-szerű hangszer. Ilyen zene mellett táncolják a szép bolgár nemzeti táncokat egyiknek neve »Horo« és a másik »recsenica«, férfiak és nők nagy csoportban.

— *A bolgár filmélet most van fejlődőben.* »Sztrechill Vojvoda« volt egyik film, amely egy bolgár ifjú hőstettéről szól, aki egy vezére volt a török elleni harcoknak.

A bolgár családi életről beszélve sok érdekes és jellemző dolgot beszél el Mara Giondowa.

— A bolgár család gazdag gyerekekben. Bevezették az agglegény adót, minden 25 éven felüli fiatalembernek fizetni kelll. Állami hivatalnokok természetesen több fizetést kapnak a gyermekek után. A válásoknak igyekeznek gátat vetni, az egyház sem jó szemmel nézi. Nagyon érdekes a bolgár esküvő, az asztalon 2 korona, egy darab kenyér és cukor mellette, és bor. Háromszor körüljárják az asztalt a pappal, aki közben odaadja nekik a kenyeret, cukrot és bort, a koronát a fejükre teszi. Ez a templomban folyik le. Állami esküvő nincs, csak egyházi. Aztán hazamennek, sok vendég. A bolgár templomban nincs ülőhely, csak nagyon öreg emberek számára, nincs orgona, csak karének. Mikor belépnek mindig meggyujtanak egy gyertyát, amit a templom előtt lehet vásárolni.

— Mikor megérkeznek a fiatalok az új lakásba sőt és kenyeret nyujtanak nekik egy tálban. Aztán megkezdődik a tánc, falun sokszor 3—4 napis is eltart.

— A társadalmi elosztódás milyen Bulgáriában? És milyen az általános helyzet?

— A bolgár nép szegény, viszont nincsenek olyan nagy különbségek társadalmi osztályok és vagyonelosztás között. Munkanélküli nincs sok. A hatóságok állandóan igyekeznek leküzdeni a munkanélküliséget. Télen megszervezvezik a nyomorenyhítő akcióit. Az álamfő nagy érdeklődéssel kíséri az ország minden eseményét s a legnagyobb jóakarattal igyekszik minden bajt orvosolni. A bolgár reményekkel van eltelve a jövőt illetőleg.

Ezeket mondotta nemzetéről Mara Giondowa, Bulgária egyik legnagyobb gyárosának leánya, — akinek szaván keresztül tisztán muzsikált fel az új bulgár nemzedék értékes, jól megkülönböztethető hangja. Egyik legrokonszenvesebb hang a mai Európa zűrös hangorchesterében. *(kiss.)*

Kölcsey Ferenc debreceni tanitómesterei

Nagy örömmel olvastam *Kardos* Albertnek e lap múlt vasárnapi számában »Kölcsei professzorai« c. cikkét. Ő, mint nyelvész és irodalomtörténetíró, a régi, jeles írói gárda hagyománya szerint, mindig emelkedett szellemben, ízléses, nemes irodalmi formában és alapos, elmélyedő tartalommal írja müveit. Ezért azok mindenkor élvezetesek és tanulságosak. Igy ez a cikke is. Ebben főként Kölcsey akadémiai tanáraival, az akkor u. n. professzorokkal foglalkozik, kimutatni igyekezvén, hogy, mint subscribens, azaz felsőiskolai diák, milyen tárgyakat hallgatott tőlük Kölcsey és milyen hatással lehettek tanárai reá. Biztos adatokkal ide vonatkozólag nem rendelkezünk, de amit Kardos a professzorok egyéniségéről, tudományos képzettségéről, előadott studiumaikról Kölcseyvel kapcsolatban elmond, mindaz elfogadható és helyes következtetés. Bizonyosnak mondható, hogy Kölcseyre *Budai* Ezsaiás *Ercsey* Dániel, *Sárvári* Pál voltak professzorai közül nagyobb hatással. Híres, nagy emberek, mindannyian a később megalakult Magyar Tudományos Akadémia tagjai, sőt Budai és Ercsy, József nádortól meghivatva, az Akadémia szervezőbizottságának munkálataiban is tevékeny részt vettek. Arra a közelebbi viszonyra is helyesen mutat reá Kardos, mely Kölcseyt *Magyar* Mihály professzorhoz fűzte. Ennek, mint alább látni fogjuk, előzményei is vannak. A kollégium legelső jogi professzorának, *Széplaki* Pálnak előadásai talán még annál is jobban megfoghatták a jogi- és politikai tudományok iránt különösebben érdeklődő Kölcseyt, minthogy azt Kardos feltünteti. Mert ha e korán és tragikusan elhalt professzor a tudomány terén nem is mutathat fel irott műveket, kathedrai és azon kívül is eső tanári müködése az ifjúságra nem mulékony hatást gyakorolt. Kollégiumi munkásságát tanulságosan örökítette meg *Balogh Ferenc.* (A debreceni jogakadémia keletkezése és fejlődése. Debrecen 1905.)

Azt azonban, amit Kardos a kollégium Kölcsey korabeli theologiai tudományokat tanító professzorokra vonatkozólag ír, a kollégium akkori szervezetének és tanításrendjének ismerete mellett nem igen tudom magamévá tenni. Hiszen abban az időben még nem volt elkülönítve az egyházi és világi pályára készülés a kollégiumban. A diáknak minden tudományt végig kellett hallgatnja és tanulnia. — Azután hajlamához, vagy körülményeihez képest választotta az életben az ecclesiasticus, vagy publicus pályát. Én legalább, eddigi tanulmányaim alapján, még igy látom a dolgot, de beismerem, hogy ez a kérdés még tisztázásra vár. Gondolkodóba ejthet mindenesetre az, hogy a kollégiumba nagyobb számú evangélikus tanulók is jártak a felső fokon évről-évre. Előttem mégis valószínünek látszik, hogy a református diákok, igy Kölcsey is, ha végig a kollégiumban tanultak, aminthogy Kölcsey is ezt cselekedte, a tehologiai tanárok előadásait is hallgatták. Az iskolai rendtartás értelmében aligha vonhatták ki ez alól magukat. De, mondom, itt még nem látunk világosan.

Kardos Albert nem szól cikkében azokról a kollégium alsó- és középfokán tanító *publicus praeceptorokról*, akiknek keze alatt tanult 1796-tól 1805-ig Kölcsey. Azt irja, hogy majdnem lehetetlen feladat volna megállapitani a praeceptorok folyton váltakozó csoportjából azt a 9—10 ifjút, aki Kölcseyt tanította. Hát ez a feladat nem is olyan lehetetlen. Mert igaz, hogy nem állanak biztos adatok rendelkezésünkre. A kollégium alsóbb, kisebb tanulóinak classificatiós könyvei csak 1816-tól kezdve vannak meg. Azelőtt nem is igen voltak. Ezekben a könyvekben már a tanulók névsora és osztályzata mellett mindenütt olvashatjuk azoknak a köztanítóknak a neveit is, akik az osztályt tanították. A Kölcsey kollégiumi tanulása idejéből ilyenek nincsenek. Nem ismerjük tehát tanulótársait, legfeljebb, ha egyik-másikról később feljegyezték, hogy vele együtt járt az alsó- és középiskolába. A főiskolában már folytatólagosan megvan a nyomtatásban is megjelent Series Studiorumot (1588—1792) követve az iskolai törvénynek évről-évre aláirt tanulók névsora 1869-ig. Érdemes volna és most időszerű is kijegyezni és közzétenni onnan a Kölcsey diáktársait. Ezt csak úgy mellesleg említem. A kollégium alsó- és középfokú tanítására térve vissza, a *Kölcsey tanulókorában* négy elemi és hét gimnáziumi osztályt tanítottak ott, ahogy Kardos is megmagyarázta, a magukat különösen kitüntetett, végzett diákok, a publicus praeceptorok. Az elemi- és középfokú tanítás még nem volt elkülönítve, fokozatosan haladt a tanuló az első osztálytól fölfelé, már amelyik akart haladni. Az u. n. normál és *latin iskolát* alkotta egységes szervezetben hét osztály (classis). Az osztályokat nem alulról fölfelé, hanem megfordítva nevezték u. m. *prima vagy a veteranus syntaxistáké, secunda vagy a novitius syntaxistáké, tertia vagy a grammatistáké.* E háromnál inkább csak az utóbbi nevezést használták. Ezek után az alsóbb osztályokat már általában számmal nevezték, tehát *quarta, quinta, sexta, septima.* Mindegyiknek egy-egy tanítója volt. A hetedik (septima) és hatodik (sexta) osztályban olvasást, irást, hit- és erkölcstani, némi számtani, földrajzi és történelmi alapismereteket tanítottak. A növendéket azonban nemcsak magyarul, hanem latinul is megtanitották olvasni és irni. Az ötödik osztályban (quinta) vette kezdetét a latin nyelvtanra, elsőrenden a declinatiókra való oktatás, azért az ebben a classisban levő tanulót *declinistának*, a következő quarta classisba levőt pedig, mert a conjugatio elsajátítása volt a feladat, *coniugistának* is nevezték.

Kölcseyt hat éves korában, nagyon korán, a declinista osztályba vették fel a kollégiumba, mert akkor már nemcsak magyarul, hanem latinul is tudott olvasni és irni. Nem egyetlen, aki ilyen hamar kezdte a tulajdonképeni latiniskolát. A nála kevéssel idősebb *Péczely* József, a kollégium későbbi nagyhírű professzora (szül. 1789. dec. 25. Szűcs István szerint 1790. dec. 25.) szintén Kölcseyvel együtt 1796-ban kezdte kollégiumi tanulását s vele együtt is végezte 1809-ben Róla tehát biztosan tudjuk, hogy Kölcseynek közvetlen évtársa tanulói pályáján s bizonyosan barátja is, mert e két lánglelkű ifjú, kétségkívül, megtalálta egymást. Egyébként, amint életiratában olvasuk, az emberektől elvonuló s magányt kedvelő Kölcsey nem igen szeretett barátkozni. Ezeket tudva, ha már most elővesszük a publicus praeceptoroknak azt az évről-évre való kimutatását, melyet először 1728-tól kezdve *Sinka* Sándor, gimn. tanár, majd igazgató állított össze a gimnázium millenniumi Értesítőjében s utána az 1728 előtti időkből is lehetőleg, a Kardostól idézett dr. *Nagy* Sándor, azt találjuk, hogy 1796—7-ben a declinistákat *Tumpogi* László, 1797—8-ban a coniugistákat *Ötvös* Mihály, 1798—9-ben a grammatistákat *Szokolai* József, 1799—1800 ban a novitius syntaxistákat *Dereczkei* Mihály, 1800—1-ben a veteran synatxistákat *Tölt-tési* Ferenc tanította. Ezek voltak tehát az 1790-tól feljebb-feljebb haladó Kölcsey tanítómesterei. Ezek tanították meg akkori szokás szerint jól latinul. — Mert igaz ugyan, hogy 1797-ben kimondotta az egyházkerület, hogy ez év május elsejétől mindenféle tudományokat magyarul tanítsanak, azért a tudomány akkori nemzetközi nyelvének, a latinnak alapos tanításától nem tért el a kollégium. Ez a nagy nemzeti felbuzdulás különben is rövid ideig tartott s még 1806-ban, Kölcsey tanulása alatt bekövetkezett reá a visszahatás.

A gimnázium négy felső osztályában a grammatikai és syntaktikai, tehát szorosan nyelvi tanítást irodalmi és filozófiai előismeretek tanítása követte, a *novitia rhetoricai, poeticai, veterana rhetorciai* és *logicai vagy metafizicai osztályban.* Ez utóbbi tetőzte be a gimnáziumi oktatást. Ennek az osztálynak a vezetésére a latin, görög nyelvben vagy számtanban és fizikában legkitünőbb végzett diákot alkalmazták, akinek már nem is publicus praeceptor, hanem *praeses* volt a neve. Az említett névsor tanusága szerint a Kölcsey tanítómesterei a gimnázium felső osztályaiban, a fentebbi előmenetel rendjében, a következők voltak: 1801—2-ben *Magyar* Mihály, 1802—3-ban *Szathmári* János, 1803—4-ben *Gaál András*, 1804—5-ben *Ötvös* István. A grammatikai fokon tanító ifjak aligha lehettek a gyermek Kölcseyre nagyobb hatással, de itt a felsőbb fokon a korán fejlődő ifjú fogékony lelkét már, kétségkívül, leköthette és irányithatta egyik-másik lelkesebb tanítója. Az előbbiek közül a Series Studiosorum bejegyzése alapján Tunyogi László később csengeri, majd porcsalmi, Ötvös Mihály földesi, majd pécsváradi, Szokolai József bihari lelkipásztor lett. Az utóbbiak közül ismerjük Magyart; Gaál András valószínüleg a hasonnevű debreceni lelkész, esperes és egyházkerületi főjegyző fia. A többiek ismeretlenek. Azt hiszem, egyik-másik keresztnevében tévedés is van, mert a tanulók közt megfelelő időben hasonló nevű diákot a Series Studiosorumban nem találunk. Más keresztnevéken azonban igen, pl. *Szathmári* Józsefet, tehát nem Jánost 1790-ben. Magyar Mihállyal ime már a gimnáziumban jutott Kölcsey tanítványi viszonyba. Ő a rhetorikát tanította. Neki tulajdoníthatjuk, hogy Kölcsey a szónoklást annyira megkedvelte. Mindnyájan tudjuk, hogy már tanuló korában, éppen a rhetorikai osztályban a görögök nagyjainak a debreceni homokban csontokból emelt emlékoszlopai felett tartott beszédeket egyik társával (vajjon nem Péczelyvel?), míg többi társai labdáztak. A szónoklathoz való vonzódását Gaál András még növelhette és képzettségét tovább fejleszthette. Ötvös István praesese a görög nyelvben és irodalomban jeleskedett. Tőle vett, kétségkívül, ösztönt és becsvágyat, meg az akadémiában Budaitól, a görög nyelv és Homeros bővebb tanulmányozására. — Hogy mit adott, vagy adhatott neki a poesis tanítója, Szathmári János vagy József, miután ez ifjút közelebbről nem ismerjük, hozzávetőleg sem tudhatjuk. A poétai classisba rendszerint költői hajlamú és kitünően verselő diákokat tettek a professzorok praeceptornak, így pl. a Kölcsey idejében Csokonait (1794—5) és Ercsi Dániel (1801—2). Ilyen volt bizonyosan Szathmári János vagy József is. Előzőleg nem a magyarul, hanem a latinul verselő diákban gyönyörködtek a profesz-

szorok. Még ekkor is inkább szerették azokat, akik latin, mint magyar poémákat gyártottak. Csokonait is latin és nem magyar költeményeiért dicsérte egyik professzor (Kocsi Sebestyén). Hanem az irodalomban a Bessenyei és társai, a politikában és a közéletben a II-ik József császár halála után fölébredt magyar nemzeti érzés megtágította, ha akkor még szétfeszíteni nem is tudta, az iskolai latin nyelv uralmának terhes bilincseit is. Mint említettük, a debreceni kollégiumban is behozták minden fokon a magyar nyelven való tanítást.

Kölcsey ezeket az izgalmas és lázas időket élte át a kollégiumban. A latin nyelv igája alól felszabadult ifjúság mámoros örömmel adta át magát a nemzeti, hazafias lelkesedésnek és egész szenvedéllyel űzte a magyar versírást. A kisebb tanulók felmagasztosult érzését a nagyobbak és tanítók, az ifjú publicus praeceptorok fokozták még magasabbra. A gimnáziumi diákok valósággal bálványozták közülök azokat, akik a nemzeti mozgalom élére állottak s szép magyar versek költésével ragadták el őket. Ilyen volt a többek közt *Obernyik* József, a diákság egyik vezére s 1803—4-ben a poéták tanítója, Csokonai lelkes híve és barátja. Én bizonyosnak tartom, hogy ez a kiváló ifjú, aki publicus praeceptorkodása után a közeli derecskei parciculáris iskolába ment rektornak s onnan a kollégiummal továbbra is fenntartotta a közvetlen érintkezést, Kölcseyre nagy hatást gyakorolt, később a losonci felsőbb, theologiai iskolában tanár, majd a Dunántúl Kömlődön lett lelkipásztor. Így érthető meg az, hogy Kölcsey ennek az Obernyiknek a fiát, az apjánál is nagyobb költői erővel bíró *Károlyt* vette fogadott fia mellé nevelőnek.

Az 1796-tól 1806-ig terjedő reform a magyar korszak egyik legérdekesebb fejezete a debreceni kollégium történetében, sőt a debreceni kör és az általa készített magyar grammatika útján egész Debrecen irodalmi életében. Jó volna, ha egy hozzáértő ember ennek megírására szentelné idejét és erejét. Itt bontakoznék ki részletesen és tanulságosan az ifjú Kölcsey lelki világa, tanulmánya s a környezet, amely szellemét irányította és megtöltötte. Így felületesen is észrevehető egyes jelekből, hogy már ekkor megnyilatkozott éles kritikai szelleme. Például az ifjúság nagy része valósággal bomlott a Gyöngyösi János-féle leoninusversek után és nyakra-főre írkálta azokat. Kölcsey visszariadt az ízléstelen leoninusoktól és karrikatúráknak bélyegezte őket. Országgyűlési naplójában ezeket olvassuk: »A főpohárnokmester ebédénél az abonyi öreg követtől politikai avult okfőket hallani nem volt előttem váratlan. De midőn az új szók ellen kezdődött a beszéd, úgy érzem magamat, mintha Istenben boldogult superintendes B.(enedek) úrnak asztalánál ülnék.« Benedek és társai állásfoglalását tehát a nyelvújítással ítélte el s helyesen mutat reá Kardos arra az idegenkedésre, mely Kölcseyban a nagyon is concervativ Debrecennel és kollégiumával ellentétben kifejlődött. De az is bizonyos, hogy Debrecenben sokat tanult kitűnő tanítómestereitől és professzoraitól, meg önképzés útján. Az ő idejebeli nagy magyar világ arról is nevezetes a kollégiumban, hogy egymásután keletkeztek ott kisebb baráti társaságok, melyekben az ifjak főként a magyar irodalomban képezték magukat s igyekeztek pótolni a tanítás hiányát. Nem lehet kétséges, hogy a magános képzés mellett Kölcsey ilyen társaságos képzésben is tevékeny részt vett.

S. Szabó József.

A holland királynő 40 éves jubileuma alkalmával készült emlékbélyeg.

A Vezuv is mét működik.

Japánban légvédelmi gyakorlatnál gésák hordják a vizet.

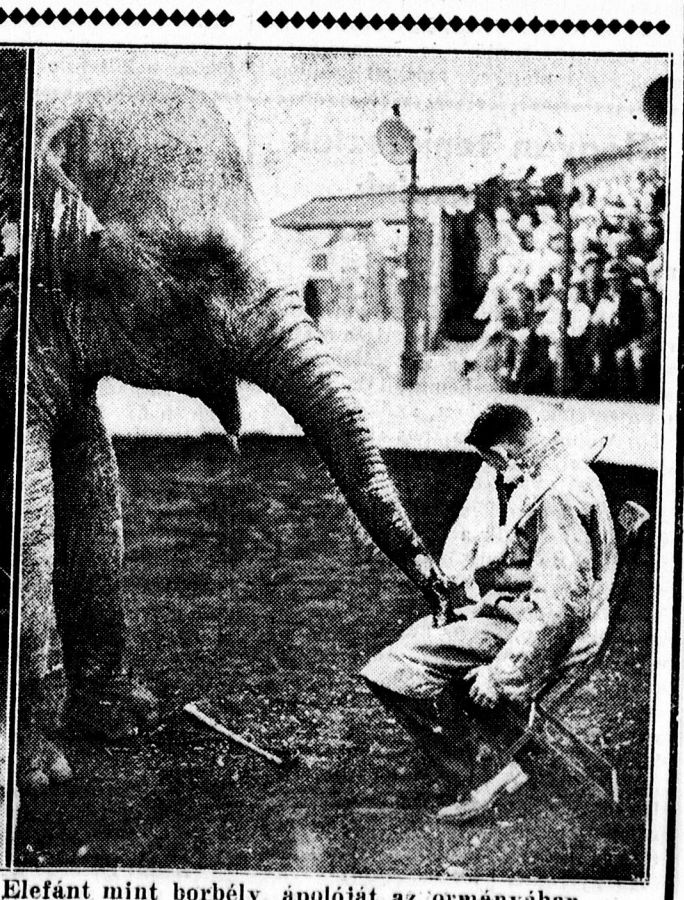

Elefánt mint borbély, ápolóját az ormányában tartott ecsettel szappanozza.

SAKK

59. SZÁMU SAKKFELADVÁNY.

Felkai Imre, Debrecen.

(A „Dortmunder Zeitung" 1937. III. helyezett.)

Sötét: Kd5, Va1, Bb3, Bc1, Fb1, Fd8 Ha7, gy: d4, e5, g7, (10).

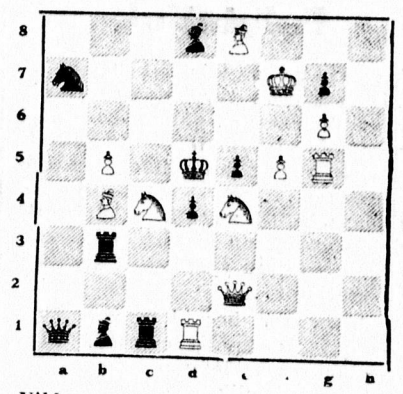

Világos: Kf7, Ve2, Bd1, Bg5, Fb4, Fe8, Hc4, He4, gy: b5, f5, g6. (11).

Matt két lépésben.

54. SZÁMU JÁTSZMA.

Sziciliai védelem.

Varsó, 1937. Világos: Woiciechowsky. Sötét Steiner Lajos.

1. e4, c5, 2. Hf3, Hc6, 3. d4, axd4, 4. Hxd4, Vc7, (I). 5. Hb5, Vb8, 6. c4, Hf6, 7. Hc3, a6, 8. Ha3, e6, 9. Fe3 (II) Fb4, 10. f3, d5! (III.) 11. cxd5, exd5. 12. exd5, Ve5, 13. Hc4, Vxd5, 14. Hb6, Ve5! 15. Hxa8, 0—0!! 16. Kf2 (az egyetlen), Be8, 17. He4, Hxe4, 18. fxe4, Vxe4, 19. Vd3, Ve5! (IV.) 20. Hc7 Vxc7, 21. Bad1 (V.), He5!! és Woiciechowsky feladata, mert a fenyegető 22. Hg4! ellen védtelen. A debreceni vegyes mesterverseny győztesének egyik legsikerültebb karakterjátszmája.

(I.) Steiner házi vázlata, mellyel Flohr is kísérletezett. (Moszkva, Semmering). — (II.) Vagy: 9. Hc2, b5! 10. cxb5, axb5 kapcsolatban Hxe4-el élénk játékkal. — (III.) Éles és erőteljes. Világos a továbbiakban vegetatív szerepre van kárhoztatva. — (IV.) Fenyeget 20 . . . Ff5! 21. Vb3, Fc2! vagy 21. Ve2, Hd4! stb. — (V.) A valamivel jobb 21. Bc1 is csak halasztó hatályú. Csinos változat következne: 21. Kg1-re He5! 22. Vb3, Fc5! 23. Bxc4, Bxe3, Vb4, Bc3†!! és sötétnek, jobb játék mellett, gyalogelőnye is van. Világos hadállása „alapállásszerű", s a gyors és megváltó happy-end nem kétséges.

Ambrus Sándor.

Sakkhirek

MÁV Műhely (Egyetértés) erősorrend megállapító versenyt rendez, mely f. hó 20-án kezdődik. A versenyen több ismertnevű versenyző is indul (Fejér, Felkai, dr Herczegh stb.)

37. számú sakkfeladványunk helyes megfejtése, amely lapunk 1938 augusztus 28-iki számában jelent meg, 96—97! volt. Ezen a héten a könyvet Kovács Gáspár, Nyil u. kapta, melyet hétfő délután 3 órától csütörtök este 6 óráig bármikor átvehet lapunk kiadóhivatalában.

(Hírek folytatása a rejtvényrovatban.)

Tudnivalók: A megfejtés igazolására elegendő világos első lépésének, az u. n. **„kulcslépés"**-nek beküldése. A borítékra feltűnő betűkkel ráírandó: **Sakk.** Beadási határidő: **péntek este 6 óra.** Szelvényt mellékelni kötelező!

Heti jutalom: 1 kötet könyv!

56. SZÁMU SAKKSZELVÉNY.

Név:

Pontos cím.

Kulcslépés:

ASSZONYOK DEBRECZENJE

Folytatjuk

Asszonyom, a felvetett témát és igenis beszélünk tovább arról, mit minden illetékesnek állandóan napi renden kell tartani. Igenis mondjuk, hirdetjük, hogy nálunk hihetetlen drága a tanulás...

Embertelenül nagyok a költségek, melyek egyszerűen kiszorítják a szegényebb emberek gyermekeit a tanultak életútjáról...

Az hiábavaló beszéd, hogy a jótanulók úgy is tandíjmentesek, vagy kedvezményesek lesznek, ha csakugyan megérdemlik.

Ez a gyakorlatban egészen másképpen fest, mert míg megítélhetik annak a gyermeknek középiskolai képességeit, addig a költségek úgy megnőnek, hogy a szülő eleve lemond még a gondolatáról is annak, hogy beírassa magasabb képesítést nyújtó iskolába a gyermekét.

Előre soha senki se tudja, hogy mi lesz belőle.

A szülő legkevésbé, hogy mire fog a gyermeke felkészülni.

Egy azonban bizonyos: a tehetséges gyermek, ha egyszer tanulási lehetősége van és szorgalma is párosul isteni szikrájával, boldogult a múltban is, boldogulni fog a jövőben is, ha alkalom adódik neki a tanulásra. Hát ez az, az alkalom!...

Hány és hány gyermek kallódik el a magyar életben éppen azért, mert a szülők szegények, tehetetlenek.

Hány és hány magyar gyermek marad ott, ahol megszületett azért, mert nincs módja és alkalma arra, hogy tanulhasson. Nincs pénz a méreg drága könyvekre, iskolai szerekre, nincs tandíjra és beíratási díjakra, nincs ruhára. Az északi népek azért haladnak, azért olyan műveltek, mert ott ezen a téren is gondoskodnak a szellemi vér felfrissítéséről és a falusi, népi rétegek eljuthatnak a magasabb képesítést nyujtó iskolába, tehetségük és tudásuk szerint érvényesülnek, tehetségüket és tudásukat kamatoztathatják az állam, a haza javára.

Elfelejtett és „kihalt" ételek

Nemrégiben került elő Németországban a világ legrégibb szakácskönyve. 1503-ban nyomtatták, a címe Küchenmaystrey. Az ódon szakácskönyvben legérdekesebbek azok az ételek, melyek már egészen letűntek az étlapokról. Részben kimentek a divatból, vagy elfelejtkeztek róluk a szakácsok, részben pedig azért, mert a hozzávaló állatok kipusztultak. Ilyen például a nyársonsült bölénypecsenye, melyet ma már hiába akarnánk megkóstolni, mert a bölény egészen kihalt azóta Európában s csak mutatóba akad pár példány. A divatból ment ki a szarvaskolbász és ma már senkinek sem jut eszébe a szarvast hízott disznóhoz hasonlóan feldolgozni, kolbászt is készítve húsából. Nem igen hallunk ma már a medvetalpról sem, melyből nemcsak kocsonyát lehet főzni, hanem sütni és főzni is ízletes nyalánkságnak számított négyszáz évvel ezelőtt. A Küchenmaystrey a bőjti ételek között felemelíti a hódot és a vidrát is a halak mellett. Inyenceknek való pompás ételként említi a vaddisznóvesét is a régi könyv.

Szelid ősz

Olyan, mint búsuló bánat.
Rám néz fáradt szemével,
És halkan suttog fülembe:
Merre, meddig, kivel mennél el?...

Megalázkodik előttem.
Lehajtja árva fejét,
S elhallgatja halkan
Régi regényünk elejét...

Rámnéz, nem vádol szóval,
De szemében ott szomorkodik,
Hogy boldogságunk tengere
Minden új nappal, mint kopik...

Szelid, szomorú szemében
Mint tükörben látom magam
És néma, nagy bánatomban
Vigasztalására nincs szavam...

Szalacsy Rácz Imre.

Kár veszni hagyni a tulérett, vagy az éretlen paradicsomot

(Folytatás.)

Rengeteg sok olyan paradicsom is akad a kertben, amelyik csak most fejlődik s amelyik már nem érhet be. Az ilyen apró, vagy már nagyra nőtt zöld paradicsom rendszerint ottmarad a kertben, ahol ha jön a dér, tönkre megy. A gondos és előrelátó háziasszony ezt a paradicsomot sem hagyja elveszni, mert vagy sósvízbe, vagy ecetbe rakja s a tél folyamán, tavaszszal a fejes saláta megjelenéséig salátának felhasználja. Aki sósvízbe akarja rakni a paradicsomot, mossa először tisztára a zöld paradicsomot, azután nagyobb üvegbe, kőedénybe, vagy hordócskába rétegezze s közbe rakjon közéje kevés kaprot. Ha az edény megtelt, öntse le a paradicsomot sósvízzel. A vizet először fel kell forralni és 4.5 liter vízben egynegyed kg. darabos sót feloldani. A paradicsomot tiszta fadarabbal, vagy kővel le kell nyomni, hogy mindig fedve legyen a sós folyadékkal. Az edényt a konyha meleg helyére állítják. Egyebekben éppen úgy kezelendő és használható, mint a sós uborka, amelyet azonban minőség tekintetében felülmúl, sőt azt mondják, hogy emészthetőbb is.

Apró borsosuborka módjára is elrakható a zöld paradicsom. Ennek módja a következő: Az apró paradicsomot tisztára mossuk s ha megszáradt, üvegbe, vagy cserépedénybe rétegezzük. A rétegek közé néhány szem borsot, felszeletelt paprika héját, esetleg néhány apró hagymát is rakunk és annyi borecetet töltünk, hogy teljesen ellepje a paradicsomot. Az ecet 4—5 napig áll a paradicsomon, ekkor leöntjük, felforraljuk, jól lehabozzuk és ha kihűlt, ismét ráöntjük a paradicsomra s ezután az edényt hólyagpajírral lekötjük. Az így eltett paradicsomot épen úgy használhatjuk, mint a piklest. Az íze rendkívül finom s különösen akkor jóízű, ha jóminőségű borecetet használunk hozzá. Az éretlen, zöld paradicsomot tehát nagyszerűen hasznosíthatjuk. Általában a kert minden, felesleges nek látszó terményét valamilyen formában meg lehet menteni az elpusztulástól. Jó mindig előre gondolni és gazdag, változatos tartalékkal nekiindulni a télnek. *(n-n.)*

Hogyan teniszeztek nagyanyáink

Angliában a vimbledoni nagy tenniszmérkőzéseket, mely az elegáns közönség társadalmi eseménye, érdekes bevezetőjátékokkal nyitották meg. Micelőtt a komoly, nagy tenniszmérkőzésekre került volna a sor, társaságbeli urak és hölgyek bemutatták, hogyan teniszeztek 1873-ban, amikor a tennisz Angliában általános sporttá kezdett vállni. A hölgyek nyakig befűzve, fodros, csipkés, soppos ruhában, földetsöprő szoknyában rohantak a labda után, kontyuk a fejükön vészesen ingott, a kis konty tetején öles dárdával átdöfve tenyérnyi Girardi-kalap. A hölgyek tenniszmérkőzésnél még sokkal kedvesebb volt az urak páros, majd négyes tenniszversenye, akik szintén korhű jelmezben jelentek meg, kockás kis sportkabátban, bokában szűk pantallóban, kecsegeorrú cipőben, óriási skót sapkában. A páros férfiversenyt sir William Hart Dyke és Julian Marshall alakították, pokoli sikerrel. A tenniszütőjük éppen fele volt a mainak, akkora, amivel 7—8 éves gyerekek teniszezni kezdenek. A pálya közepén a hálót egy keresztbefektetett rúd jelezte, melynek két vége két hordón feküdt. A mérkőzésnek rettenetes sikere volt! Jótékonycélra megismétlik.

Divattanszék Kanadában

A Kanadában fekvő torontói egyetemen új tanszék alakult: divattanszék, amelynek elvégzése után doktori képesítést lehet nyerni. A fakultáson meg lehet tanulni a divat történetét és alakulásának lehetőségeit. A hallgatók nagyobb száma, épúgy, mint a főiskolánfolyamon: férfiak.

Heti étlap

Hétfő: Délben: Húsleves Meinl-féle apró kockatésztával, főtt marhahús pirított darával és főtt burgonyával, metélő hagymamártás, piskótaszelet Meinl-féle barackízzel töltve, Meinl-fekete. Este: olasz makaróni reszelt sajttal (1), gyümölcs.

Kedd: Délben: Zellerkrémleves, risibisi szárnyasmájjal, habgaluska, Meinl fekete. — Este: „frittomosito" (2) uborkasalátával, szíva, dió.

Szerda: Délben: Szilvaleves, töltött borjúszegy burgonyasalátával és rizskörítéssel, máglyarakás, (3) Meinl-fekete. — Este: Meinl-kávé habbal, vajaskenyér, Meinl-féle vegyes befőtt.

Csütörtök: Délben: Vadászleves, ózeleje paprikásan, Meinl-féle tarhonyával, töltött alma, Meinl-féle fehér ürmös, Meinl-fekete. Este: Gomba tojással, pécsváradi zengő sajt.

Péntek: Délben: Kapros tejfeles, szilváslepény linzertésztából, csőtengeri, Meinl-fekete. Este: töltött padlizsán besamelmártással, (4) gyümölcs.

Szombat: Délben: Gulyásleves burgonyával és csipetkével, karamelpudding kávésodóval, Meinl-fekete. Este: Zöldborsós rántotta (Meinl-féle dobozos zöldborsóból), szőlő, körte.

Vasárnap: Délben: Libaaprólékleves, sült liba káposztasalátával és Meinl-féle vegyes befőttel, Meinl-féle veltelini bor, almásrétes, Meinl-fekete. Este: Hideg sült délről, Meinl-tea, trappistasajt.

Receptek

(1) **Olasz makaróni.** A makarónit megfőzzük, lecsurgatjuk és Epocával kikent tűzálló tálba tesszük. Egy szelet főtt marhahúst megdarálunk, paradicsomvelővel és reszelt sajttal elkeverjük, jól elkeverjük vele a makarónit és 20 percre a sütőbe tesszük. Tálalásnál még meghintjük a tetejét reszelt sajttal.

(2) **„Frittomosito".** Igen kedvelt és Olaszországban mindenütt készülő étel, melynek az előnye, hogy maradékokat tetszetős formában lehet hozzá elhasználni. Közepes sűrűségű palacsintatésztát készítünk és ebbe mártogatjuk a különböző hozzávalókat, Meinl-féle olajban hirtelen kisütjük és valamilyen pikáns mártással tálaljuk. Vehetünk hozzá rózsákra tördelt karfiolt, apró karottnit, (főve) vagdalt húsból golyókat formálva, velődarabkákat, szárnyasmájdarabokat, a háziasszony fantáziája ezt a készletet szerint kibővítheti.

(3) **Máglyarakás.** 1. doboz Meinl-féle piskótát gyorsan áthúzunk feketekávén, éppen csak hogy nedves legyen, elkeverünk 3—4 tojássárgát 2 evőkanál cukorral, ha habos belekeverünk 3 dkg mazsolát és 5 dkg darált diót, hozzáadjuk a tojások keményre vert habját. Epokával kikenünk egy tűzálló tálat, a piskótát jól elkeverjük a habmasszával, az egészet a tálba töltjük és 10—15 percre a sütőbe tesszük. Kávésadóval melegen tálaljuk.

(4) **Töltött padlizsán besamel-mártással.** A padlizsánokat pár percre forró sütőbe tesszük így le tudjuk húzni a héjukat. Ezután félbevágjuk, hosszában kivájjuk a közepét, megtöltjük párolt gomba és rizs keverékével zsírozott tűzálló edényben, sütőben pároljuk, tejfellel elkevert tejjel, vagy ha van, csontlével leöntve. Besamel mártással tálaljuk, de ízletes hozzá a metélőhagymamártás, vagy a paradicsommártás is.

ISKOLAI ÍRÓ-, RAJZSZEREK, IRKÁK és FÜZETEK OLCSÓN KAPHATÓK A „MÉLIUSZ" KÖNYV- ÉS PAPÍRKERESKEDÉSBEN.

Régi nóta, magyar nóta

Régi nóta, magyar nóta,
A váradi kávéházba
Jaj de régen járta.

Régi nóta, magyar nóta
Helyett durva román nóta
Oláh nóta járja.

Régi nóta, magyar nóta
Titkon csendül fel csak néha
Nagyon nagyon néha.

Hangja alatt fel-felbúgva
Reszket, zokog a szárazfa,
A hegedű húrja.

Barna Tibor.

Ismét egy év!

Ismét egy év van előttünk
Nehéz, küzdelmes esztendő
Melyen át dolgozva, küzdve
Vár, hív, biztat a jövendő!

Ujjult erővel fogunk hozzá
Ne szalmalánggal, acélosan!
Dolgozva rendesen mindig
Az eredmény meglesz biztosan.

Tanárainknak jóságos szava
Hinti a tudás magjait
Fogadjuk hát be szeretettel
S teremjen lelkünkben százannyit.

Ha maj az élet« kérdezne
Tettekre szólítana bennünk!
Ne legyünk habozó, félénk diákok
Biztos, bátor legyen feleletünk.

Rajta, társaim, itt van az óra
Jóvá tehetünk minden bűnt
Fogadjuk meg hát egy akaratta!
Hogy kötelességtudó diákok
leszünk.

Uj év! Uj munka! Friss erő'
Rugalmas izmok! Pihent ész!
Mosolygó arccal, előre nézve
Ez ifjú csapat munkára kész!

Kelemen Rózsa.

Az árva

Egy kis leány áll az uccán
Kezét nyujtja és úgy könyörög,
Oh Istenem, segítsenek rajtam,
Szegény árva s elhagyott vagyok.

Az emberek meglassítják lépteiket
Aztán gögösen tovább mennek.
De van, aki megáll s pár fillért
nyujt,
A szegény gyermeknek.

A kis árva könnyezve köszöni
A jó embereknek,
És hálásan mondja: A jó Isten
adjon
Ezer annyit érte.

És boldog, hogy egy kis kenyeret
vehet
De, hogy holnap jut-e kenyér
ebédre
Azt csak a jó Isten tudja.
Oda fönn az égbe.

Mert nem mindig kap annyi pénzt
A szegény kis árva,
Melyből az éhségét
Csilapítani tudja.

De ő az ucca sarkon áll
S koldul tovább,
Dideregve mondja: Jó emberek,
segítsenek
A szegény kis árván.

Csernus Katalin.

Keresztrejtvény

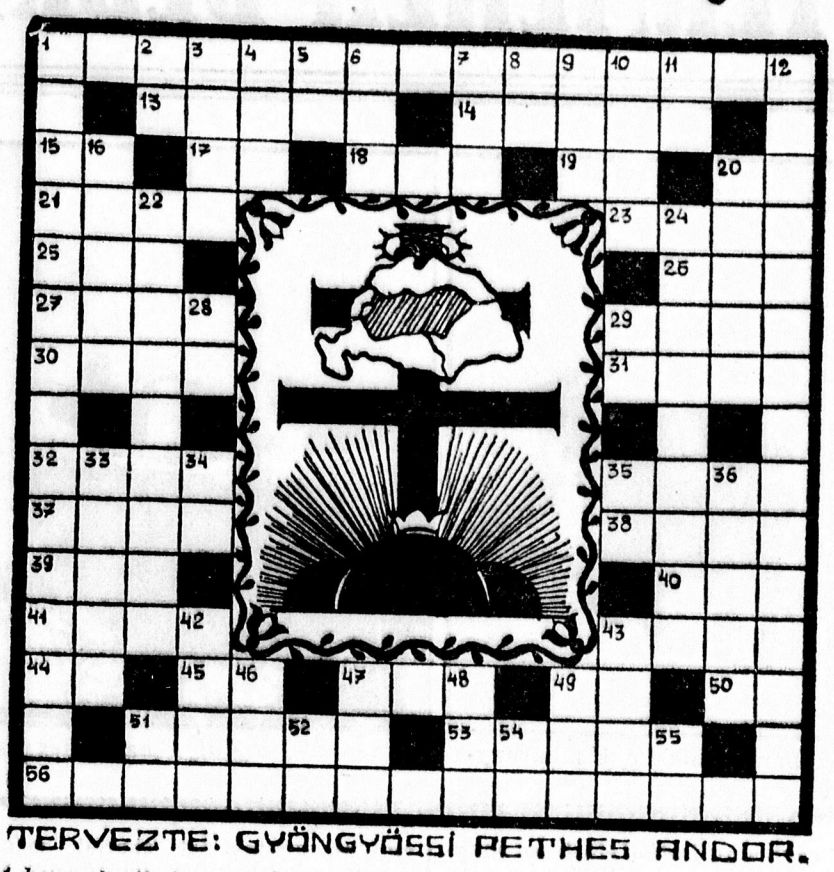

A keresztrejtvény megfejtéseiből beküldendő a vizszintes 1., 56. és a függőleges 1., 12.

Vizszintes sorok: 1. Híres olasz író. (Zárt betűk: A. R. N.) — 13. Bibliai démon neve. — 14. Fűszernövény. — 15. Erdélyi Aladár. — 17. Latin kötőszó. — 18. Fohász. — 19. Régi római pénz. — 20. »Láda« mássalhangzói. — 21. Ilyen művészet is van! — 23. Fejedelmek, előljárók neve a mohamedán népeknél. — 25. »Jelentéktelen« franciául. — 26. Üdvözlégy. — 27. Ilyen kristály is van! — 29. Kerületi főváros Brit-Indiában. — 30. Díjszabás. 31. Kertész igéje. — 32. »Mikor« németül. — 35. Az erbium és a cink vegyjele. — 37. Jegyezd! — Korog a gyomra!? — 39. Latin házi isten. — 40. Görög tengeri tündér. — 41..... sín, Prága fellegvára. — 43. Vissza: »élet« latinul. — 44. E. A. — 45. Rangjelző. — 47. Kis állatok buvóhelye. — 49. Ilyen vágy is van! — 50. Személyes névmás. — 51. Ó-görög dithyrambus — költő és lantos. — 53. Kanadai tó. — 56. Spanyol tudós és író. (Zárt betük: I. E. N.)

Függőleges sorok: 1. Sakkvilágbajnok, róla nevezték el az egyik legismertebb játszma-megnyitást »Steinitzgambit«-nak. — 2. Azonos betűk. — 3. »Négy« németül. — 4. Zenei kifejezés. — 5. Mint az 50 vizszintes. — 6. Országos Társadalmi Intézet. — 7. Rádió-márka. — 8. Tüzelőanyag. — 9. Szülő. — 10. »Rózsa« németül. — 11. Balzsam. — 12. Olasz szobrász. (Zárt betük: N. A. N.) — 16. Becézett szülő. 20. »Könyv« franciául. — 22. VII. Edvard angol király felesége. — 24. Igy nevezték a hazai reformátusok a debreceni hitvallást. — 28. Egyiptomi napisten. — 29. Német prepozició. — 33. A papagályfélék egyik neme. — 34. Nagy Dalma. — 35. »Kerék« magáhangzói. — 36. Tetőpont. — 42. Emelőgép. — 43. Az anyag legkisebb részecskéje. — 46. Norvég regényíró. — 47. Honfoglaló vezér. — 48. Nagy fülesbagoly. — 49. Korszak. — 51. Az ezüst vegyjele. — 52. »Bolt« része. — 54. »Egy« franciául. — 55. »Nem« románul.

Megfejtőinkhez'

A keresztrejtvény megfejtését szerda estig kell bedobni a kiadóhivatal levelesládájába. A borítékra feltünő betükkel ráírandó: *Gyermekek Debreczenje.*

A jutalmazottak neveit, valamint a keresztrejtvény megfejtését már egy hét múlva közöljük.

A helyes megfejtők között jutalomképpen több értékes könyvet osztunk szét.

A »*Gyermekek Debreczenje*« 1938 szeptember hó 4-iki számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése a következő:

A végek dícsérete.
Októberi diploma.
Arnolfo di Cambio.
Elektrodinamika.

Rádióműsor egyetlen hallgató számára

Az egyik hollywoodi rádióállomás minden délelőtt válogatott műsort ad le egyetlen hallgató, Clyde de Vinna számára, aki ez idő szerint egy film számára Holland-Guyana őserdőiben a vad és alig ismert Dyuka-törzs táncait és szertartásait fényképezi. A műsor egy óra hosszáig tart s a következő: napi hirek, a De Vinnat alkalmazó mozivállalat rendeletei és utasításai, apróbb mulatságos történetek, hollywoodi pletykák, zeneszámok. Végül Hollywood néhány csillaga, Clark Gable, Crawford, Gravay és mások beszélnek, vagy énekelnek a mikrofonba, hogy szórakoztassák De Vinnat, aki nagyon népszerű a mozivilágban.

De Vinna egyébként igen eredeti ember, aki magának nem lévén gyermekei, azokban az egzótikus országokban, amelyekben dolgozott, több árvát örökbe fogadott s hollywoodi villája így egy kis nemzetközi kolónia, melynek tagjai: két tahiti lány, egy kubai fiú, egy kis japán fiú és egy gyermek Hawai-szigetről.

Az iskola kezdete

Irta: *Tóth Gizella* I. Nőipar isk.

Forgalmasak már az uccák,
Mert megnyíltak az iskolák.
A gyermekek jönnek, mennek.
Az iskolába sietnek.

Vége már sétálásnak
S a kellemes sportolásnak.
Ez a búja a diáknak,
Vége már a szabadságnak.

Imre bácsi postájából

Kedves Imre bácsi'

Már régóta figyelemmel kísérem kis lapunkat. Mindig szerettem volna részt venni Imre bácsi munkájában, míg most végre elhatároztam magam, hogy beküldök néhány verset.

Nagyon kérem Imre bácsit, ha jó, szíveskedjék közölni kis lapunkban.

Kiváló tisztelettel:

Kelemen Rózsa.

Üzenet:

Örömmel veszem a jelentkezésed és máskor is szívesen fogadom az írásod. A verseket közölni fogom.

Kedves Imre bácsi'

Nagyon örülök, hogy versemet szíveskedett közölni. Nagyon szépen köszönöm a könyvet. Most már megkezdődik az iskola, de továbbra is tagja lesz a »Gyermekek Debreczenjének«. Most küldök egy rejtvényt. Ha jó, szíveskedjék közölni kis lapunkban. Vagyok hű munkatársa.

Tisztelettel:

Ferge Irén II. o. polg.

Üzenet:

Mi csak keresztrejtvényt közölhetünk, ezért nem tudom használni a te rejtvényedet. Próbálkozz azzal — hátha fog sikerülni.

Kedves Imre bácsi!

Itt küldök egy verset, ha jó, akkor tessék szíves lenni kitenni a „Gyermek Debreczen"-be. Hálás köszönetemet kifejezve maradok továbbra is hű munkatársa: **Barna Tibor.**

E heti könyvjutalmat Kelemen Rózsa, Kalmár Ágoston és Füssi Antal kapták. Jutalomkönyvüket átvehetik szerdán délután 4—5 óra között.

Száz éve eltünt tudományos expedició nyomaira akadtak

Londonból jelentik: Sidneyből érkező híradások szerint az ausztráliai Simson homoksivatagban közel 100 évvel ezelőtt eltünt tudományos expedició nyomára akadtak. Egy homokzivatar alkalmából a futóhomok alól emberi csontmaradványok és néhány régi opénzdarab kerültek elő. A pénzdarabok a múlt század első feléből származnak s egyrészükön III. György király, a többin pedig Viktória királynő képe látható. A György-pénzek nyomásának évszáma 1817, a Viktória-pénzeké pedig 1841.

Miután a múlt század negyvenes éveiben eltünt ezn a vidéken egy német tudományos expedició, most azt hiszik, hogy ennek az expedicionak a nyomaira bukkantak. Adelaideből hivatalos szakértőbizottságot küldtek ki a Simson sivatagba, hogy átkutassák a lelőhely környékét és megkeressék az expedició egyéb maradványait. Elsősorban pedig a tudományos fejlesztéseket, amelyek egy évszázad távlatából nézve rendkívül érdekes adatokat tartalmazhatnak.

GYERMEKEK DEBRECZENJE

A londoni állatkertben a gyermekek barátkoznak a kis báránykákkal.

Kutya-mama négyes ikreit sétáltatja.

A nyáron gyüjtött

anyagot most már fel kell dolgozni. Tíz héten keresztül minden vasárnap megadtuk a feladatot és ebben a feladatban benne volt a magyar nép teljes élete, baja, bánata, öröme és kedve. Az, aki elolvasta és megszívlelte ezeket a feladatokat, bizonyára sikeresen meg is oldott egyet, kettőt ezekből az érdekes dolgokból...

Igazán nem kellett más, csak egy kis szorgalom.

Kevés kitartás és nagy, nagy szeretet népünk iránt.

Akinek a szívében nincs szeretet, az természetesen nem tudja megoldani a legkisebb feladatot se.

Ha valahol, igaz, akkor itt igen, hogy egy cseppnyi szeretet többet ér, mint a nagyon sok gyülölet.

Tehát várom a feldolgozott irásokat, gyüjtéseket. Lássuk, kik azok, akik a feladatot mindenképpen megszívlelték, minden tekintetben a magukévá vallották...

Minden héten szeretnék egy, egy ilyen dolgozatot közölni.

Miben szeretnék új és új érdekességet bemutatni a magyar nép életéből, az a nép, mely nem becsüli meg a hagyományait, nem méltó arra, hogy jövendője legyen. A mi népünk ezer esztendő óta nagyon sok hagyományt halmozott fel és gyüjtött össze, de a rohanó élet harcában mindez elkopik, ha nem gyüjtjük össze, ha meg nem mentjük addig, míg lehetséges.

A kezdet-kezdetén vagyunk még és a vakáció ilyen tekintetben megbecsülhetetlen szolgálatot tehet a nemzetnek is. Azért kezdtük meg a legnagyobb szeretettel ennek a gondolatnak a felkarolását, hogy látván-lássátok, mi minden vár még reánk azen a téren. Egykor ti állottok oda, ahol most mi vagyunk. Eljön az idő, amikor kicserélődik ennek az országnak vezető rétege, mert mi a természet rendje és Isten törvénye szerint elmegyünk a földből lettél, földdé leszel elv örök érvénye alapján. És akkor ti tudjátok, hogy a hely, melyen álltok, vezettek szent, de ezt csak úgy tudhatjátok ha megismeritek, megszeretitek éppen a népen keresztül. Erre pedig egyetlen mód a néprajzi ismeretek és emlékek gyüjtése...

Az én vándorom

Az országutak vándora ő
Meggyötört beteg és szenvedő
Ki zörgő csontú vasparipán
Fut, rohan a szerencse után,
Mely előtte vibrál ott a messzeségbe
S mint fáklya világit be az életébe.
Didergő testtel bolyong, vándorol,
Ha majd vastagon fedi a hó
A viharverte, szeles utakat
Hegy-, s dombokat,
De nem rémül meg és nem csügged ő,
A családjáért bátran küszködő.
Testét átfutja édes meleg,
Hiszen várja őt fia és neje.
S hazaérvén a vasparipán
Örömmel csüngnek mindketten nyakán.
Verejték gyöngyök ülnek homlokán
Ha itt lesz majd a forró meleg nyár.
Vésszel viharral bátran szembe néz
— Hej! a vándorsors szomorú, nehéz —
S én szeretem ez élet vándorát.
Hisz értem küzd, mert ő az én apám.
Az országutak vándora ő
Meggyötört, beteg, szenvedő,
Ki zörgő csontú vasparipán
Fut, rohan a szerencse után.

K. Nagy Kató.

Élettani kísérlet — kaláccsal

Ismeretes jelenség, hogy valami ízletes, aromás csemege illatára, vagy látására „összefut a nyál a szánkban". A nyálmirigyeknek ez a fokozott tevékenysége a hirtelen támadt étvággyal jár együtt. Legutóbbi eszközt szerkesztettek, amelynek segítségével a nyálképződést ellenőrizni és ebből a külső benyomás keltette étvágyra következtetni lehet. Az eszköz kipróbálására kísérleteket végeztek, ehhez, mint ínycsiklandozó csemegét, kalácsot választottak. Azt akarták megállapítani, mi kelti fel jobban az étvágyat: a hang-, a látás- vagy az illatbenyomás. Ezért a kísérleti személy előtt először kimondták a szót, hogy kalács, azután megmérték nyálképződését. Ez csak mérsékeltnek bizonyult. Azután elébe tették a kalács élethű, színes képét, mire már valamivel élénkebben működtek a nyálmirigyek. Legélénkebben azonban akkor kezdtek működéshez, amikor cukrászdából frissen hozott kalács került a médium elé és ennek illata megütötte szaglószerveit. A kísérlet eredményeiből azt a következtetést vonták le, hogy a hallásnak csak meglehetősen laza befolyása van az étvágy felkeltésére, legerősebben hat rá a szaglás, a látás pedig a kettő között közép helyet foglal el.

Megérett a magyar buza

Rengő búza-tenger borítja a földet,
Lehajtott fejjel dícsérik az Istent.
Megérett már a magyar búza,
A sok mag fejét földre húzza.

Hanyatlóban a Nap az égen,
Sugarait lebocsátja éppen.
Ráveti sugarát a búza táblára,
S az kacérkodva visszanéz reája.

Igy játszadozik az érett kalász,
Miközben érzi terhe súlyát.
Mert gazdagon adott az Isten,
Kenyérmagot a dolgos embernek.

Istenhez száll ma az ének,
Mert megnyíltak a gyarló szívek,
Kik dicsőítik az Istent,
Jóságáért hálát adnak idelent.

Nagy Erzsébet
keresk. is. II. b. évf.

A világító állatok titka

Nemcsak a szentjánosbogár bocsát ki fényt testéből, vannak halak a mélytengerekben, melyek szintén világítanak és vannak baktériumok is, melyek különösképpen tudnak fényt kibocsátani testükből. Ez az állati fény sokáig titok volt a tudósok előtt, pedig minden technikus irigyelte a világító állatoknak azt a képességét, hogy minden komolyabb hőkifejtés nélkül tudnak fényt termelni. Hiszen tudjuk, hogy a villanylámpa is csak tíz százalékát alakítja fénnyé annak az energiának, amelyet az áram képvisel, a 90 százlék elvesz felesleges hősugárzásban. A vegyészeknek most már sikerült kideriteniök a világító állatok titkát. Megtalálták azt az anyagot, luciferinnek nevezték el, mely ezeknek az állatoknak a testében fénylik. Sőt, nemcsak ismerik ennek az anyagnak az összetételét, hanem egész sor hasonló tulajdonságú vegyületet tudnak csinálni, melyek még jobbak is. Ezekkel a fénylő anyagokkal — luminol, amarin, lucigenin a nevük — pompás fényhatásokat lehet elérni s a technika további célja most az, hogy gyakorlati világítási célokra is alkalmazni tudják a szentjánosbogár titkát, megoldva a hideg fény régi problémáját.

Intés

Ember! — Földi ember!
gondoltál-e arra,
hogy egyszer leomlasz
majd a földi porra,
hogy egyszer vége lesz
kincsnek és vagyonnak,
s értéktárgyaidon
majd mások osztoznak.

Gondoltál-e arra,
hogy majd meg kell halnod,
hogy nem élsz örökké,
hogy el kell pusztulnod,
hogy ismét por leszel
mert Te porból lettél
s ítéletet kapsz majd
aszerint, hogy éltél.

Vagy soh' se gondoltál
még ilyen dolgokra
Te sohasem gondolsz
jövendő napokra?
csak gyüjtöd a vagyont
s lelkedre nem gondolsz
pedig így a pokol
gyehennájára jusz.

Figyelj hát szavamra
addig mig nem késő
szállj magadba végre,
mert nincs sok idő,
szeresd a jó Istent
élj neki tetszően,
akkor a mennybe jutsz
szivemből remélem...

Nagy Erzsébet.

LUDAS MATYI

UJGAZDAGNÉ.

— Méltóságos asszonyom, garantálom, hogy ez a legeslegutolsó divat!

— De nekem nem a legutolsó divatra van szükségem, hanem a legelső újdonságra.

LELEPLEZÉS.

— Még mindig azt akarod bebeszélni nekem, hogy holdkóros vagy?

KÜLÖNVÉLEMÉNY.

— Miért akarsz válni a feleségedtől?

— Mert nem tudunk egyetérteni.

— Miben?

— Ő nem akar válni, én meg igen.

KISAUTÓ.

— Hogy került a kocsija a fára?

— Be akartam kurblizni, de kicsúszott a kezemből a hajtókar és az erős lendülettől fölrepült a kocsi...

A HEGYTETŐN.

— Húzz át magadhoz, mert lezuhasok!

— Én?... Te húzz át engem, mert én zuhanok le!

ÁRULÓ NYOMOK.

— Fogadni mernék, hogy ezen a helyen egy vegetariánus társaság töltötte a weekendet!

A BIRÓ TRÉNINGJE.

— Miért zúdítja a fejére ez az ember azt a sok sörösüveget?

— Treniroz, mert ő lesz a bíró a nagy mérkőzésen.

Molnár Mihály ügyvéd védőbeszédei

A kir. közvádló úr Kohn Salamon urat a btk. 416. paragrafusába ütköző vétkes bukás miatt vádolja azért, mert hamis mérleget nem készített. Igaz, hogy védencemet ez a részleges körülmény terheli, de emiatt nem büntethető, mert iparigazolványa nem lévén, ennek hiányában mérleget nem is készíthetett. Ennek alapján kérem védencemet felmenteni.

•

Azzal van vádolva Méreg Mihály védencem, hogy Balázs Mátyás hízóját ellopta; súlyosbító körülményül hozza fel a vád azt, hogy a cselekményt éppen a disznótor előtt való napon követte el. A vád nevetséges. Hiszen védencem cselekménye a jogos védelem legeklatánsabb esetét képezi, mert a hízót ennek élete ellen intézett közvetlen veszély elől megmentette.

TERMÉSZETRAJZ.

Tanító: Na Pista, idefigyelj! Hogy hívják azt az állatot, amelynek folyton dolgoznia kell, hogy édesanyád selyemharisnyát hordhasson?

Pista: Az édesapám.

TAPINTATOS ATYA.

Lili: Mond papa, miért szólítasz föl minden alkalommal, valahányszor Kovács úr nálunk van látogatóban, hogy énekeljek valamit?

Apa: Nézd lányom, mégsem mondhatom neki nyíltan, hogy menjen a fenébe.

A KÁRTYA.

Cinege úr panaszkodik, hogy a fia nem tud kártyázni.

— Örüljön neki! — mondja az ismerős.

— Még örüljek is? Hiszen éppen az a baj, hogy ennek ellenére kártyázik a kölyök.

BIRÓSÁGI TÁRGYALÁS.

— Vádlott, maga ellopta a panaszos trombitáját, amellett kiderült, hogy nem is tud rajta játszani.

— De a panaszos se, tekintetes bíró úr!

BÜSZKE ATYA.

— Örülök, hogy kedves leánya olyan szép sikereket arat Hollywoodban a filmpályán. A magánéletben is olyan jól megy neki?

— De mennyire! Egyik jó házasságot a másik után köti.

MEGLEPŐ VÁLASZ.

— Hová hajtja kend az a tehenet?

— Az állatorvoshoz.

— Talán kehes?

— Nem.

— Száj- és körömfájása van?

— Nem.

— Akor miért viszi az állatorvoshoz?

— Mert az övé.

HASONLATOK.

A szökevény olyan, mint a jó ember: megkeresik.

A búza olyan, mint az ágy: vetik.

A gép olyan, mint a seb: kenik.

A kis szélhámos olyan, mint a délibáb: csalóka.

A gúnyolódó olyan, mint a vadász: céloz.

A szeg olyan, mint a kortes feje: beverik.

NEVETŐ FEJFÁK.

Gazda Csomó János
Úgy ért gyászos végét,
A csűrje kigyulladt,
Ő meg benne égett.
Saját két bornyával
Ott bészorulának.
Szörnyű esetje ez
A halandóságnak.

Bizony furcsa némely halál,
Olyan mint a mókus madár.
Vala nevében: Bakó Ferke,
Elnézésbül vertek fejbe.
Mert hát akik nékem estek
Zöld Pistára leselkedtek,
Leütének engem végül,
Így hóttam meg szívességbül.

Én Tuba András
E sírba tértem.
Sajátul lakom,
Nem pedig bérben.

Cserepes András
Leült a székre,
A guta-ütés
Egy helyben érte.
De az vót itten a
Nagyobb és fődolog,
A boros kancsóval
Igen kacérkodott.

Smoncák

— Tudod, melyik a legműveltebb nép?

— ? ? ?

— Az ír.

— Miért?

— Mert náluk a csecsemő is ír.

•

— Hát azt tudja, hogy miért megy az erdő felé egyes, meg kettes villamos?

— ? ? ?

— Mert egyeseknek rosszul megy, ezek a klinikára kerülnek, kettesek meg jól megy, ezek a fürdőbe érkeznek.

KÖZLEKEDÉSI REND.

János gazda a mezőváros járdáján hajtja a tehenet. Jön a rendőr:

— Nem tudja kend, hogy a járda a gyalogjáróknak van fenntartva?

— Hogyne tudnám — mondja János gazda. — Hiszen én is meg a riska is gyalog megyünk.

REJTVÉNYEK FEJTÖRŐK

Rovatvezető: Boross György

Még egy csokor földrajz

Tekintettel arra a nagy sikerre, melyet a múlt vasárnapi számunkban leközölt „Tiszta földrajz" című rejtvényünk aratott, a rejtvényfejtők körében, mai keresztrejtvényünket szintén alaposan teletüzdeltük földrajzi nevekkel. A múltkori rejtvényben 34, ebben pedig 37, földrajzi nevet talál a fejtő, ami egy 13×13-as ábránál rekordot jelent.

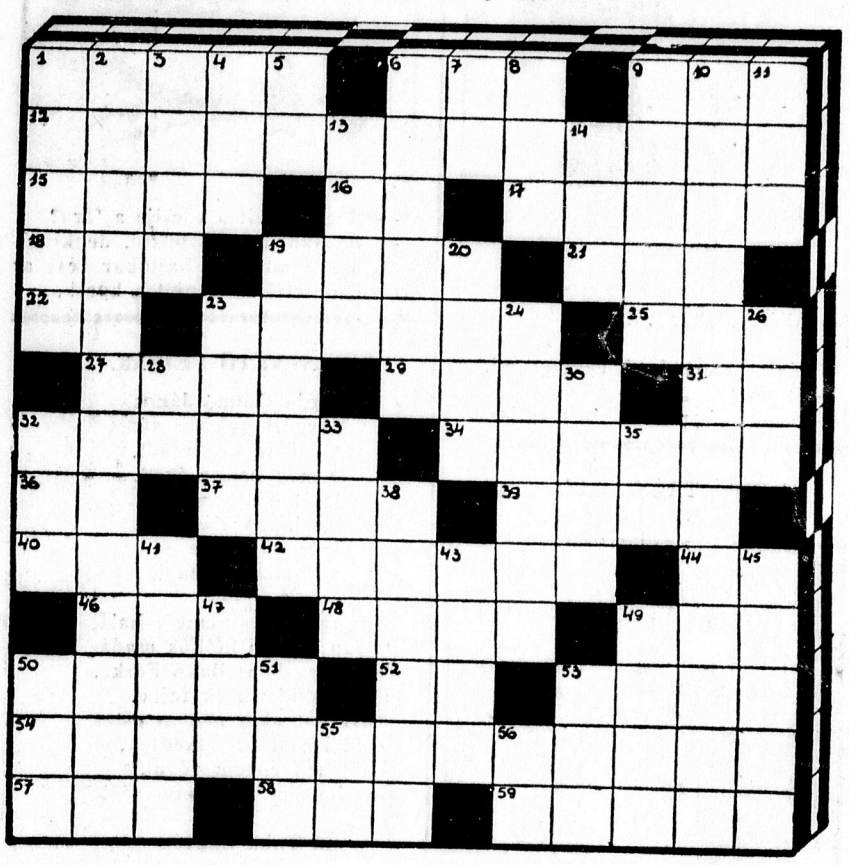

A megfejtés igazolására elegendő a négy hosszú sor beküldése.

MEGHATÁROZÁSOK:

Vízszintes sorok:

1. Tó és folyó Bajorországban.
6. 2456 m. magas hegy Kréta szigeten.
9. Japán sziget a Csendes-óceánban.
12. Finnország legmagasabb pontja 1245 m.
15. Edison egyik neve.
16. Időhatározó: Mindig ez van!
17. Kikötőváros Szenegálban, 40.000 l.
18. Egészen friss.
19. Dunántúli vármegye.
21. Vissza: szó.
22. Kauza.
23. A Fülöp-szigetek fővárosa.
25. A magyarságba olvadt nép.
27. Orosz félsziget.
29. Régi — latinul, nőnemben.
31. Napisten.
32. Délkína legnagyobb kikötője.
34. Örményország fővárosa.
36. Egymásutáni mássalhangzók.
37. Algériai kikötőváros.
39. Vissza: Tó Abesszíniában.
40. Vissza: Folyócska Szatmár megyében.
42. Ázsiai állóvíz, 65.000 kms.
44. Indulatszó.
46. Nem is ide!
48. T. betű pótlásával, mezei munkás.
49. V. N. A.
50. Európai főváros.
52. Vissza: védelmez.
53. 1800 m. magas hegy a svájci Alpokban.
54. Szárazföld a Dunában.
57. Kerti szerszám.
58. Hollandiai folyó.
60. Uj-Zélandi őslakó

Függőleges sorok:

1. Vissza: az USA Nebraska állam legnagyobb városa 219.000 l.
2. Hátsóindiában megtalálja!!??
3. 1056 — római számmal.
4. Becézett Etel.
5. Sir.
6. Nagyhatalom.
7. Német személyes névmás.
8. Délamerikai hegyvonulat.
9. Alaszka főfolyója.
10. A Csendes-óceán része.
11. Pirosság az arcon.
13. Arábiai szultánság, angol protektorátus alatt.
14. Isme.
19. Spanyolországi tartomány.
20. Mind — németül, nőnemben.
23. Japán város, 47.000 lakos.
24. Kolumbiai folyó.
26. Ilím állat.
28. R. N.
30. Japán őslakó.
32. Sziámi városka.
33. Japán város, 49.000 lakos.
35. Képző: —ve párja.
38. Norvégiai város.
41. U. S. A.-állam, területe: 217 kms, lakossága: 445.000.
43. Indókinai ország.
45. Amerikai állam.
47. A. H. Á.
49. Spanyolországi kikötőváros, 58 ezer l.
50. P. M. Á.
51. A. C. L.
53. Becézett Mária.
55. Tagadószócska.
56. Z. M.

Szállóigék a magyar irodalomból!

Petőfi Sándor (1823—1849).

Petőfi Sándornak, a legnagyobb magyar költőnek „A magyar nemes" című versét, maró gúnya miatt ma is sokan idézik és úgyszólván minden egyes sora szállóigévé lett! Ebből a versből vettünk ki két sort és iktattuk azt be sorozatunkba!

MEGHATÁROZÁSOK:

1. Lócsorda —								
2. Oktat, tanít								
3. Paripák —								
4. Hátsóindiai császárság								
5. Temetőben vannak —								
6. Égési termék —								
7. Eszek —								
8. Magyarországon 71 volt!								

3	18	8	27	30				
1	2	13	9	12				
12	35	31	14	17				
14	19	26	24	20				
15	4	5	6	7				
17	16	25	11	10				
21	33	34	32	36				
28	29	22	23	27				

A meghatározások értelmében állítsunk össze nyolc ötbetűs fogalmat a fogalmak betűit írjuk be a fenti ábrába! A számok azt jelentik, hogy a megfejtett fogalmak betűit melyik kockába kell beirni! Ezután 1—36-ig olvassuk össze a betűket s már meg is van a rejtélyes idézet!

Csak ugy mondom, hogy

...lapunk 1938 szeptember 4-iki számában megjelent rejtvények helyes megfejtése a következő:

Tiszta földrajz!
Vatikáni Állam,
Jekaterinodar,
Palau-szigetek,
Ramnicul Sarat.

Szállóigék a magyar irodalomból:
Te teited azt, hogy a hazán, az átok súlya nagy!

Ki ez?
Maurice Chevalier.

Tudnivalók:

1. Egyetlen rejtvény helyes megfejtése elégséges.

2. E heti rejtvényeink megfejtéseinek beküldési határideje: péntek este 6 óra.

3. A megfejtések a jövő héten. A nyertesek névsorát a »Hírek« között »*Rejtvényfejtők figyelmébe*« cím alatt helyeztük el.

4. Szelvényt mellékelni kötelező.

5. könyvjutalmakat hétfőn délután 3 órától csütörtök este 6 óráig, a nap bálymely szakában átvehetők lapunk kiadóhivatalában. Aki a jelzett időpontban a nyert könyvet át nem veszi, arra később igényt nem tarthat!

36. SZ. REJTVÉNYSZELVÉNY.

Név:

Foglalkozás.

Pontos cím:

Betürejtvények

1.

M elemi

a=r

2.

i i

—

3.

corpus delicti

b=sz

4.

jólét × u

5.

szóharc

sz=r

6.

L színházi ülőhely

—y

(Folytatás a sakkrovatból!)

A Magyar Sakk Szövetség mesterképző főtornája befejeződött. Az első csoportban, holtversenyben I—II. Török és dr Szily, III. Sillye. A második csoportban első és mester Tipay, II.—III dr Bély és Jeney.

Szöghy József, a világhírű magyar problemaszerző, az elmúlt vasárnap magas színvonalú értékes előadást tartott a modern feladványköltészetről. Válogatott feladványok elemzésével illusztrálta a feladványszerkesztés fokozatos fejlődését napjainkig.

EHETI DIJAINK:

6×1—1 kötet könyv.

A Debreczen rádióműsora

1938 szeptember 11-től szeptember 17-ig

VASÁRNAP

SZEPTEMBER 11.

BUDAPEST I. 9.30: Hírek.
10: Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. Prédikál Újlaky Ferenc toledói lelkész.
11: Egyházi ének és szentbeszéd a Jézus Szíve-templomból. A szentbeszédet P. Vid József S. J. mondja. Népénekek: a) Kegyességgel hivsz óh Jézus; b) Dicsértessél óh Mária; c) Imádlak nagy Istenség; d) Jöjj el Szentlélek Isten; e) Himnusz. Orgonál Faludi Béla.
12.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
12.30: Oz operaházi zenekar. Vezényel Fridl Frigyes. — 1. Doppler: Ilka — nyitány. 2. Debussy: Kis szvit. 3. Volkmann—Buttykay: Három magyar zenevázlat. 4. Gajáry István: Öreg csertő — szvit. 5. Szabados Béla: Régi magyar táncsorozat. 6. Massenet: Festői képek.
Szünetben kb. 13.05: „Egészségügyi kalendárium." (Az Országos Közegészségügyi Intézet közleménye.) Felolvassa Faragó Ferenc dr.
14: Hanglemezek.
15: 1. „A repce kártevői." Szelényi Gusztáv m. kir. kísérletügyi asszisztens előadása. 2. „A gyepvetőmagvak elismerése." Piukovich József m. kir. gazdasági felügyelő előadása. (A földmivelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata.)
15.45: A József nádor 2. honvéd gyalogezred zenekara. Vezényel Seregi Artur. 1. Kéler Béla: Csokonai-nyitány. 2. Seregi Artur: Huzd rá cigány — magyar népdalegyveleg.
16.30: „Szent István király szülővárosa." Leopold Antal kanonok előadása. (Közművelődési előadássorozat.)
17: Közvetítés a margitszigeti Palatinus-szállóból. Weidinger Ede jazzenekara játszik.
17.30: „Nagyratörő Kelemen". Tamási Áron elbeszélése.
18: Csorba Dezső és cigányzenekara muzsikál.
18.45: Középeurópai kupadöntő. A Ferencváros—Slavia labdarugó mérkőzés II. félidejének közvetítése az FTC pályáról. Beszélő Pluhár István.
19.40: Horányi Karola az Operaház tagja énekel zongorakisérettel.
20.10: „Marika." Vígjáték három felvonásban. Irta Zágon István. Rendező Kiszely Gyula. Személyek: Orbán Sándor — Földényi László; Ella — Orsolya Erzsi; Marika — Szeleczky Zitta, Káli Ferkó — Pethes Ferenc; A színész — Szügyi Zoltán; János inas — Zátony Kálmán; Tóni — Kézdi Kovács Antal; Heller — Vendrey Ferenc; Galambos — Gyeniss Ede; Gönczy — Dávid Mihály; Virág — Szőke Sándor; Veron — Gárdos Nelly; Bence — Radány Dezső; Lidia — Tapolcay Jolán; Elza Simon Zsuzsa; Péter — Berky József.
Utána kb. 21.50: Hírek.
22.10: A rádió szalonzenekara. Vezényel Bertha István. —1. Dohnányi: Marche humoresque. 2. Ravel: Menüett. 3. Zádor Jenő: Karnevál — szvit. 4. Albeniz: Jota aragonesa. 5. Liszt: IX. rapszódia. 6. Debussy: a) Babaszerenád; b) Cake-walk. 7. Losonczy Dezső: Alföldi képek. 8. Muszorgszkij: Gopak — kisorosz tánc.
23.20: Közvetítés a Spolarich-kávéházból. Sárai Elemér cigányzenekara muzsikál, Orbán Sándor énekel. Dalok: Pálóczi-Horváth: Szeretem a kertet; Göndör József: Vagy rangban, vagy rongyosan; Szerdahelyi János: Dalolgatok; Seres Rezső: Gyerünk Bodri kutyám; Kiss—Angyal Ernő: Jaj de két szép szeme van; Kertész Zsigmond: Megszökött a kuvasz kutyám; Luca, luca, lucaszéke; Hevesi József: Tatai csárdás; Murgács Kálmán: Lovat loptam; Dájka András: Piros pipács; Hajdu Imre: A süvegem felteszem.
BUDAPEST II. 11.15: Hanglemezek. (Magyar nóták.)
15: A József nádor 2. honvéd gyalogezred zenekara.
17.30: Közvetítés a Palatinus-szállóból. Weidinger Ede jazzenekara játszik.
18: „A mindenség látomása." (Egy kétezeréves hindu költemény.) Szabó Lőrinc előadása.
18.45: Sebestyénnél Mannaberg Rózsi zongorázik.
19.40: „Budapest francia mondája." Eckhardt Sándor egyetemi tanár előadása.
20.10: Hírek, lóversenyeredmények.
20.30: Hanglemezek.
A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS műsora a HAS 3 hívójeles adón, 19.52 méteres hullámhosszon, 15.370 kilocikluson 15—16 óráig; a HAT 4 hívójeles adón, 32.88 méteres hullámhosszon, 9.125 kilocikluson pedig 1—2 óráig.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MÜSORSZÁMOK: Prága 19.40: Szimfónikus hangverseny. Pozsony 19.30: Smetana: Az eladott menyasszony, opera. München 20: Wagner-művek.
TÁNCZENE: Riga 21.15, Luxemburg 22, Prága 22.35, Oslo 22.15, Strassbourg 23, Kalundborg 23, R. Paris 23, Hamburg 24.

HÉTFŐ

SZEPTEMBER 12.

BUDAPEST I. 6.45: Torna.
Utána: Hanglemezek. — 1. Bachó István: A régi I. honvédgyalogezred indulója (1. h. gy. e. zenekara). 2. Sommerfeld: Ázsiai díszőrség — induló (Wiotschach fúvószenekar). 3. Borders: Keringő (ének: Ervin Hartung). 4. Kalser: Szlovák induló (katonazenekar, vezényel Jan Pesta). 5. Csárdások (Kiss Lajos és cigányzenekara).
Kb. 7.20: Étrend, közlemények.
10: Hírek.
10.20: „A nő és az írói hivatás." (Felolvasás.)
10.45: „Kiel." Irta Graf Ernő. (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Időjárásjelentés.
12.05: Szalonötös. — 1. Schubert: a) Katonainduló, b) Két szerenád. 2. Rajter Lajos: Régi emlékek, a) Dal, b) Kis keringő, c) Első szerelem. 3. Jensen: Duruzsoló szellő. 4. Rachmaninov—Zakál: Szerenád. 5. Gavotte és musette. 6. Rameau: Rigaudon. 7. Fehérvári Miklós: Keringő. 8. Losonczy Dezső: Bölcsődal. 9. Kreisler: Szép rozmaring. 10. Rimszkij-Korszakov: Hindu dal. 11. Elgar: Szerelmi üdvözlet. 12. Logodi Frigyes: Fandangó. 13. a) Mendelssohn: Velencei gondoladal, b) Ellerton: Scherzo.
Közben kb. 12.30: Hírek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
13.30: Bodrics Béla és cigányzenekara muzsikál.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.15: A rádió diákfélórája: „A hangcsuk." Honti Jenő előadása.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: „Búza, magyar búza," Éber Ernő előadása.
17.30: Weiss Manfréd gyári dalkör. — Vezényel Ujj József. — 1. Dohnányi: Magyar ének (vitéz Somogyváry Gyula szövege). 2. Liszt: Istent teremtő napkelet. 3. Lányi Viktor: Szülőföldemen. 4. Liszt: A Rajna titkos mélyén. 5. Huber: Harmonia dicsénekе (a baritonszólót Oláh Béla énekli, zongorán kísér Weninger Károly).
18.10: „Ismeretlen műemlékek az Alföldön." Irta Bierbauer Virgil. (Felolvasás.)
18.40: Herz Ottó és Szervánszky Péter zongora-hegedűszonátákat ad elő.
19.15: Hírek szlovák nyelven.
19.25: Az operaházi zenekar. Vezényel Fridl Frigyes. — 1. Mozart: a) Titus — nyitány, b) Német táncok. 2. Siklós Albert: Régi magyar táncok. 3. Saint-Saens: Algiri szvit. 4. Sandby Herman: Bölcsődal. 5. Volkmann—Rajter: Négy tétel a Visegrád sorozatból. 6. Strauss János: Lagunák — keringő.
20.50: Hírek.
21.10: Közvetítés a Hungária-szállóból. Magyari Imre és cigányzenekara muzsikál.
22: Időjárásjelentés.
22.05: Hanglemezek.
22.45: Catherine Dallas angolnyelvű előadása: The Great Plain of Hungary. (A Nagy Magyar Alföld.)
23: Hírek angol és francia nyelven.
23.10: Tánclemezek.
0.05: Hírek külföldi magyarok számára.
BUDAPEST II. 18.40: Német nyelvoktatás. (Szentgyörgyi Ede.)
19.25: „Rablóvilág a Taurusban." — Fehrentheil Tibor útleírása.
20: Hírek.
20.25: Hanglemezek.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MÜSORSZÁMOK: Beograd 20: Opera. Oslo 20.25: Filharmónikusok hangversenye.
TÁNCZENE: Luxemburg 22.50, Prága 22.20, Olasz I. 22.40, Kalundborg 23.15.

KEDD

SZEPTEMBER 13.

BUDAPEST I. 6.45: Torna.
Utána: Hanglemezek. — 1. Abraham Pál: Harminckettes baka vagyok én — indulófox (Sebő Miklós). 2. Felsőbajororrszági üdvözlet — Länder. 3. Siede: Baba és paprikajancsi — táncintermezzo (zenekar). 4. Joycé: Salomé ltomása — keleti keringő (Lóránd Edit zenekara). 5. Fürst: Isonzo — induló.
Kb. 7.20: Étrend, közlemények.
10: Hírek.
10.20: Amikor a „magyar csalogány" Bécsben dalolt. Irta Diósszilágyi Sámuel. (Felolvasás.)
10.45: „Hírek az őszi ruhaanyagokról." (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Időjárásjelentés.
12.05: Dénes József cigányzenekara muzsikál.
Közben kb. 12.30: Hírek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
13.30: Rendőrzenekar. Vezényel Szöllössy Ferenc. 1. id. Unger Mór: Vidám magyar nyitány. 2. Métra: Szerenád. 3. Thomas: Mignon — ábránd. 4. Kálmán Imre: Részletek a „Montmartrei ibolya" c. operettből. 5. Robrecht: Foxtrott.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.10: Asszonyok tancásadója. (Arány Mária előadása.)
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: Tánclemezek.
18: „Kazinczy fogsága." Vajthó László előadása.
18.30: Hochstrasser Ferenc fuvolázik zongorakísérettel.
18.50: „A hadi rádió szerepe a jövendő háborújában." Irta Suhay Imre nyugalmazott altábornagy. (Felolvasás.)
19.20: A rádió szalonzenekara. — 1. Mignan: Külföldi jelenetek. 2. Majláth József gróf: Harangvirág polka. 3. Nápolyi szerenád. 4. Clemmer: Kringő. 5. Rixner: a) Polka, b) Tony — foxintermezzo. 6. Vecsey: Északi éj. 7. Jensen: Szerenád. 8. Keuessey Jenő: Két tánc.
20.10: „A gésák." Operett három felvonásban. Irta Owen Hall. Zenéjét szerezte Sidney Jones és Lionel Monckton. Fordította Fáy I. Béla és Makai Emil. Rendező Gyarmathy Sándor. Vezényel Barthon Géza. — Közreműködik a Budapesti Hangverseny Zenekar. (Az 1938 julius hó 23-iki adásunk megismétlése vlaszfelvételről.)
Utána kb. 22.05: Közvetítés a Gellért-szállóból. Mursi Elek cigányzenekara muzsikál.
Közben 23: Hírek német és olasz nyelven.
Majd kb. 23.10: Márffy Oszkár egyetemi magántanár olasznyelvű előadása: Eroi magiari fra i mille di Garibaldi. (Magyar hősök Garibaldi ezer vitéze között.)
0.05: Hírek külföldi magyarok számára.
BUDAPEST II. 18.30: Francia nyelvoktatás.
19: A rádió szalonzenekara.
19.30: A földmivelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája.
20: Hírek, ügetőversenyeredmények.
20.25: Gergely László zongorázik.
21: Orosz szerzők hanglemezei.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MÜSORSZÁMOK: Lahti 18.55: Garaguly Károly hegedül. Zágráb 20: Opera. Olasz II. 21: Boito: Nero, opera.
TÁNCZENE: Ljubljana 22.15, Kalundborg 23.15.

SZERDA

SZEPTEMBER 14.

BUDAPEST I. 6.45: Torna.
Utána: Hanglemezek. — 1. Müller—Szeghő: Jászkun-induló (2. h. gy. e. zenekara). 2. Siede: Kis őrjárat). 3. Gungl: Keringő (Columbia koncertzenekar). 4. Friedmann: Tengernagy-induló (Német tengeri tüzérség fúvószenekara). 5. Csárdás (Ifj. Berkes Béla cigányzenekara).
Kb. 7.20: Étrend, közlemények.
10: Hírek.
10.20: „Éva útja évezredeken keresztül." Irta Eörssy Julia. (Felolvasás.)
10.45: „Hamis gyöngy és gyöngyház." (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Időjárásjelentés.
12.05: Faragó Ibolya zongorázik.
12.45: Hírek.
13: Hanglemezek.
Közben kb. 13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.

16.15: A rádió diákfélórája. „Jókai tyermekkora.“ Marék Antal előadása.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: „A mai Portugália.“ Mihelics Vid egyetemi magántanár előadása.
17.30: R. Molnár Anna hárfázik.
17.50: „A hatóság és a lakosság együttműködése a légoltalom terén.“ Horváth Béla szfv. főjegyző előadása.
18.10: Toll Jancsi cigányzenekara muzsikál.
19.05: 1. „A sztrecsnói piros virágok.“ 2. „A gyönki nemzetőrök.“ Rákosi Viktor elbeszélései. (Felolvasás.)
19.30: Két kisopera. Rendező Dalnoky Viktor. Az operaházi zenekart vezényli Vaszy Viktor. — 1. „A hatvanhatos szám.“ Kisopera egy felvonásban. Zenéjét szerezte Offenbach. Fordította Innocent Vince Ernő. — Személyek: Piccolo, dudás — Laurisin Lajos; Suson, unokahuga — Kováts Ilonka; Francois vándorkereskedő — Maleczky Oszkár. — 2. „Djamileh.“ Vígopera egy felvonásban. Szövegét írta Louis Gallet. Zenéjét szerezte Bizet. Fordította Aniss Aladár. Személyek: Djamileh, rabszolganő — Kováts Ilonka; Harun fiatal gazdag török — Laurisin Lajos; Splendiano, Harun nevelője — Csóka Béla; Rabszolgakereskedő — Maleczky Oszkár.
Szünetben kb. 20.40: A rádió külügyi negyedórája.
Utána kb. 21.45: Hírek, időjárásjelentés.
22.10: A rádió szalonzenekara. — 1. Linoke: Ünnepi nyitány. 2. Godard: Jeanne D'Arc — szvit. 3. Pongrácz Zoltán: Verbunkos szvit. 4. Mya Tamás: Keringő-szerenád. 5. Grieg: A tavaszhoz. 6. Aggházy Károly: Magyar esték. 7. Wladteufel: A legkedvesebb — keringő.
23: Hírek angol és francia nyelven.
23.10: Közvetítés a Spolarich-kávéházból. A Thaler-Végh jazzenekar játszik.
0.05: Hírek külföldi magyarok számára.
BUDAPEST II. 18.35: Olasz nyelvoktatás.
19.10: Toll Jancsi cigányzenekara muzsikál.
19.30: 1. A babaszoba, 2. Hédi. Farkas Katalin elbeszélései.
20: Hírek.
20.25: Hanglemezek.
A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS műsora a 32.88 méteres hullámhosszon, 9.125 kilocikluson 1—2 óráig.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MŰSORSZÁMOK: Lahti 19.45: Tosca, opera. Oslo 20.10: Filharmonikusok hangversenye.
TÁNCZENE: Ljubljana 22.15, Luxemburg 22.50, Zágráb 22.20, Olasz II. 22.40, Kalundborg 23.15.

CSÜTÖRTÖK

SZEPTEMBER 15.

BUDAPEST I. 6.45: Torna.
Utána: Hanglemezek. — 1. Maxa: Jajj, jajj — induló (2. h. gy. ezred zenekara). 2. Leux: Bei der blonden Katherin — Ländler (Fred Bird zenekara). 3. Siede: Kinai utcai szerenád (Ferdy Kaufman zenekara). 4. Fetras: Holdas éj az Alsteren — keringő (Marek Weber zenekara). 5. Fetras: Hindenburg induló (fúvószenekar).
Kb. 7.20: Étrend, közlemények.
10: Hírek.
10.20: „A Bolyaiak: Farkas és János.“ Irta Fazekas István (Felolvasás.)
10.45: „Amerikai kutyatemető.“ (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Időjárásjelentés.
12.05: A rádió szalonzenekara. — 1. Huszka Jenő: Tündérszerelem — nyitány. 2. Hruby: Operettmámor — egyveleg. 3. W. H. Squire: A vidám néger — intermezzo. 4. Paksy József: Szerelmi keringő. 5. Rózsavölgyi Márk: Első magyar körtánc. 6. Garami Béla: Románc. 7. Siklós Albert: Zenélő óra. 8. Ivanovicii: Kis csolnakom a Dunán lengedez. 9. Rosner: Colombina.
Közben kb. 12.30: Hírek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
13.30: Pertis Pali és cigányzenekara muzsikál.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.15: „Bútorgondok.“ Nádai Pál előadása.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: „Az uj Imperium Romanum.“ Irta Somogyi József. (Felolvasás.)
17.30: Hubay-lemezek, Hubay Jenő születésének nyolcvanadik évfordulóján.
18.05: „Utazás a Csád-tavon.“ — Irta Pély Zia. (Felolvasás.)
18.40: Wechsler Ili zongorázik.
19.15: Hírek szlovák nyelven.
19.25: Hanglemezek.
Közben 20: „Állatkivitelünk főbb piacai és azok igényei.“ Sibelka-Perleberg Artur miniszteri titkár előadása. (A földmivelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata.)
20.35: Paul Géraldy verseiből előad Lánczy Margit.
21: Hírek.
21.20: Állástalan Zenészek Szimfónikus Zenekara. Vezényel Melles Béla. 1. Auber: Fekete dominó — nyitány. 2. Rossini: A szveillai borbély — ábránd. 3. Kacsóh: Részletek a „János vitéz“ c. daljátékból. 4. Waldteufel: Őszi hangulat — keringő. 5. Egyveleg Kálmán Imre műveiből.
Közben kb. 22: Időjárásjelentés.
22.45: Közvetítés a Baross-kávéházból. Farkas Jenő cigányzenekara muzsikál, Cselényi József énekel. Dalok: Szávozd Richárd: Hullatják a szirmaikat (Adorján szövege); Cselényiné: Csak a te kezedből (Pápai Molnár szövege); Kétszer kettő (Nádor átirata); Kerlész Zsigmond: Szép a rózsám (Kubányi szövege); Schack Manka: Te akartad (Marcali szövege); Garami Béla: Nem hiszek a szerelemben; Magyarádi Jenő: Minden este fogadom; Járossi Jenő: Jó a lány; Thegze-Gerber Miklós: Árvalányhaj bokréta (Keve szövege).
Közben 23: Hírek német és olasz nyelven.
0.05: Hírek külföldi magyarok számára.
BUDAPEST II. 18: Szatmári Ila énekel zongorakísérettel.
18.40: Angol nyelvoktatás.
19.30: „Apáczai Csere, az első magyar kultúrpolitikus.“ Kemény Gábor előadása.
20: Hírek, ügetőversenyeredmények.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MŰSORSZÁMOK: Olasz I. 17: Linárt Gitta énekel.. Lipcse 18.45: Nagy hangverseny.
TÁNCZENE: Luxemburg 22.50, Zágráb 22.20, Kalundborg 23.15.

PÉNTEK

SZEPTEMBER 16.

BUDAPEST I. 6.45: Torna.
Utána: Hanglemezek. — 1. Lehár: Lyuk, lyuk, lyuk — induló (2. h. gy. e. zenekara). 2. Robrecht Táncintermezzo (Géczy Barnabás zenekara). 3. Drigo: Harlekin milliói — keringő (Bécsi Bohém Zenekar). 4. Blankenburg: Bátran előre — induló. 5. Csárdások (Magyari Imre és cigányzenekara).
Kb. 7.20: Étrend, közlemények.
10: Hírek.
10.20: „Régi tudomány házi használatra.“ Irta Rexa Dezső. (Felolvasás.)
10.45: „Miként étkezzünk?“ Irta Barabás Zoltán dr. (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Időjárásjelentés.
12.05: Eugén Stepat balalajka-zenekara.
Közben kb. 12.30: Hírek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
13.30: Beszkárt-zenekar. Vezényel Müller Károly. — 1. Fucsik: Firenzei induló. 2. Strauss János: Denevér — nyitány. 3. Verdi: Traviata — ábránd. 4. Márkus Jenő: Báli éj — keringő. 5. Garami Béla: Nótakaláris. 6. Liszt: II. magyar rapszódia.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.15: A rádió diákfélórája: „Köitő, nyelvész, muzsikus.“ (Verseghy Ferenc.) Rubinyi Mózes előadása.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: Munkásfélóra. (Felolvasás.)
17.30: Tull Ili gordonkázik zongorakísérettel.
18: Sportközlemények.
18.10: A rádió szalonzenekara. — 1. Strauss János: Cigánybáró — nyitány. 2. Coates: Vidám ifjuság — szvit. 3. Kálmán Imre: Részletek a „Josephine császárné“ c. operettből. 4. Logodi Frigyes: Árvalányhaj. 5. Strauss-történetek. 6. Losonczy Dezső: Verbunkos.
Közben 18.30: „A cseh—magyar válogatott labdarugómérkőzésről.“ Magyar Károly előadása.
19.10: „A Szentföld és a magyar szentföld.“ Zadravecz István tábori püspök előadása.
19.40: Rácz Tarlósi Pál cigányzenekara muzsikál. Közreműködik Egerváry József (tárogató).
20.40: Hírek.
21: Finn est. Az Operaházi Zenekart Toivo Haapanen a finn rádió zeneigazgatója vezényli. Közreműködik Alma Kuula (ének). — 1. Erkki Melartin: Csipkerózsika — szvit. 2. Toivo Kuula: Dalok (Alma Kuula). 3 Sibelius: III. (C-dur.) szimfónia.
22: Időjárásjelentés.
22.05: Hanglemezek. — I. rész: Magyar nép- és műdalok. — II. rész: Kamarazene.
23: Hírek angol és francia nyelven.
23:10: Közvetítés a Britannia-szállóból. Heinemann Ede jazzenekara játszik.
0.05: Hírek külföldi magyarok számára.
BUDAPEST II. 18.40: Gyorsírótanfolyam.
19.15: A rádió szalonzenekarának műsora. — 1. Piercy: Vidám induló. 2. Künnecke: Boszton. 3. Nagypál Béla: Május Granadában. 4. Zakál Dénes: Budapest — slowfox.
19.40: „Mikor Wagner Pesten dirigált.“ Boross Rezső előadása.
20.10: Hírek.
20.40: Hanglemezek.
21.45: Időjárásjelentés.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MŰSORSZÁMOK: Szófia 19.50: Verdi: Traviata, opera. Bukarest 19.55: Massenet: Manon, opera. — Beograd 20: Szimfónikus hangverseny.
TÁNCZENE: Zágráb 22.10, Ol I. 22.45, Luxemburg 23, Kalundborg 23.15.

SZOMBAT

SZEPTEMBER 17.

BUDAPEST I. 6.45: Torna.
Utána: Hanglemezek. — 1. Fricsay: Pipiros induló (1. h. gy.ü ezred zenekara). 2. Ó-bajor tánc — Ländler (Ländler zenekar). 3. Rhode: A rózsakirálynő bevonulása (Woitschach zenekara). 4. Crémieux: Mikor a szerelem meghal — francia keringő (Dol Dauber zenekara). 5. Blankenburg: A illei sas — induló.
Kb. 7.20: Étrend, közlemények.
10: Hírek.
10.20: „Az automata.“ Irta Cholnoky Viktor. (Felolvasás.)
10.45: „Mit nézzünk meg?“ Auguste Rodin szobrainak gyüjteményét a Szépművészeti Muzeumban ismerteti B. Bakay Margit. (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Időjárásjelentés.
12.05: Pethő Imréné énekel zongorán kíséri Pethő Imre, Sztáray Márton énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor.
Közben kb. 12.30: Hírek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjeelntés.
13.30: Hanglemezek.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.15: „A láthatatlan királyfi.“ Csite Károly meséje.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: Mit üzen a rádió?
17.30: Lakatos Flóris cigányzenekara muzsikái.
18.30: Csernofon és martinofon. Két különleges hangszer bemutatása. — Bevezetőt mond Willant Rezső. Közreműködik Novotny Géza és Martin Djemil.
19: „Fráter Boldizsár.“ Kárpáti Aurél elbeszélése.
19.25: A rádió szalonzenekara. — 1. Ludwig: Mesekirály — nyitány. 2. Aubelle: Zenélő doboz. 3. Gebhardt: Eltünt napok — táncregenda. 4. Sstephanidesz Károly Valse amoroso. 5. Lehár: Részletek a „Frasquita“ c. operettből. 6. Szücs János: Szivárvány — keringő. 7. Ricordi Gyorsvonat — galopp.
20.20: „Barberine.“ Vígjáték három felvonásban. Irta Alfred de Musset. Fordította és a verses prológot írta Hankiss János. Rendező Németh Antal. — Személyek: Beatrix, Magyarország királynéja — Berky Lili, Ulrik gróf, bohémiai nemes úr — Timár József, Rosenberg Asztolf báró — Jávor Pál; Ulászló, kalandor lovag — Uray Tivadar, Polacco, vándor kalmár — Rajnay Gábor, Barberina — Ulrik felesége — Bajor Gizi; Kalekairi, török rabszolganő, Barberine komornája — Borenmissza Éva; Első, második udvaronc — Kenessey Ferenc és Koltay Gyula; Fogadós — Gárday Lajos.
Utána kb. 21.50: Hírek, időjárásjelentés.
22.15: Közvetítés az EMKE-kávéházból. Szabó Kálmán jazzhármasa játszik.
23: Hírek német és olasz nyelven.
23.10: Közvetítés a Szeiffert-kávéházból. Csorba Gyula cigányzenekara muzsikál, Szalay László énekel. — Dalok: Purcsi Pepi: Magas jegenyefán; Pete Lajos: Nem való bokréta; Kertész Zsigmond: Száll, száll a vadgalamb, Thegze-Gerber: Gyalogut, kocsiut; Csorba Gyula: Nem megyek én soha többé tifelétek (Ságody szövege). Réyffy Lajos: Hogyha ír majd édesanyám; Dankó Pista: Még azt mondják.
0.05: Hírek külföldi magyarok számára.
BUDAPEST II. 18: „Aretin, a fejedelmek ostora.“ Radó Antal előadása.
18.35: Lakatos Flóris cigányzenekara muzsikál.
19: A rádió szalonzenekara. — Lehár. Részletek a „Pacsirta“ című operettből.
19.30: A földmivelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája.
20: Hírek, lóversenyeredmények.
20.25: Hanglemezek. — I. rész: Erna Sack és Helge Roswaenge lemezei — II. rész: Zenekari művek.
A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS műsora a 32.88 méteres hullámhosszon, 9.125 kilocikluson 24—1 óráig.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MŰSORSZÁMOK: Berlin 20.10: Puccini: Bohémélet, opera. Strassburg 21.45: Bartók- s Kodály-művek.

Az ősi Kollégium 400 éves története

Debreceni diákok a szabadságharc idején

A Kollégiumhoz a vidéken 200 iskola tartozott, melyeknek élén, mint már említettük, a Kollégium végzett növendékei állottak. A Kollégiumnak

szép számmal voltak ekkor már felvidéki német és tót diákjai, akik magyarul tanultak itt.

A vidéki iskolák rektorai 2—3 évenként változtak és ez jó is volt, mert igyekeztek jól végezni munkájukat, hogy külföldre küldjék őket és állásba kerüljenek a jó munka jutalmául. Voltak olyan vidéki helyek, ahol állandó rektort kívántak, de a kis helyeken ez a rendszer nem nagyon vált be. Megtörtént, hogy Hódmezővásárhely is állandóra rektort fogadott, de megbánta, mert az nem rektorkodott, hanem gazdálkodni, vagyont gyűjteni kezdett s így visszatértek az időnként változó és csak a tanulásnak élő fiatal rektorokhoz.

Ebben az időben tanított **Hatvani István**, az „ördöngős" professzor, aki

elsőnek tanította a vegytant magyar öldön. Előadásait erről 1750-ben megkezdte.

Nagytudású tanára volt a Kollégiumnak és legendákat meséltek működéséről, kísérleteiről, villanygépéről. Érdekes, hogy a híres Hatvani professzor, csak némi várakozással lehetett növendéke az iskolának. Megtörtént éveken át, hogy olyan tömegben jelentkeztek felvételre a diákok, hogy sokat nem tudtak felvenni és 2—3 évig is várni kellett, míg felvételre kerültek. Így várt Hatvani István is, aki dicsőségére vált tudásával korának és professzora lett annak az iskolának, melybe a felvételét évekig várta, mint kis diák.

A haladás útján *Péczely* József idejében nagy lépést tettek. Ő volt az, aki segítette az ifjúságot a nemzeti művelődést szolgáló magyar nyelv művelésében. Hazafias cél volt a nyelvújító mozgalomban való részvétel. A tudós tanár pályadíjakat tűzött ki így latin és magyar nyelven írt pályaművekre.

Elősegítette, hogy növendékei magyar és latin nyelven adjanak ki verseket. Péczely József 1849-ben halt meg, igen nagy érdeme volt az ifjúság hazafias célú tevékenységének segítésében.

A kántus ingyenes hangversenyei

Irtunk már arról, hogyan alakult ki a Kántus a Kollégium növendékei sorából. Az első kezdeményezés után nem várt visszahatás érte az éneklő diákok működését. Szerepeltek a templomban is. Több szólamú énekük azonban nem váltotta ki a maradi polgárokból a tetszést, mert kaptak olyan értesítést, hogy

jobb ha nem »botránkoztatják meg« a híveket énekükkel, új módi énekléssel.

Így elmaradt egyidőre a nyilvános éneklésből. Hosszú idő múlva küzdötte fel magát országos hírnévre a Kántus és elérte azt, hogy 1827-ben már saját pénztára volt és értéke annyira megnőtt, hogy saját énektermet kapott a Kollégiumban. A Kantus Péczely József idejében ingyenes hangversenyeket is adott már. Különösen

az országos vásárok idején a Debrecenben összesereglett idegenek hallgatták nagy örömmel a Kántus énekét és vitték szerte az országba a Kantus dicséretét.

Amilyen nehezen tudott a Kántus a maradiság szelleme miatt előretörni, olyan nehezen ment a sorsa a zenét kedvelő diákoknak is. Tilos volt a debreceni diáknak nemcsak a tánc, hanem a zenélés is. A puritán Debrecenben nemcsak a diákságot kezelték ilyen nagy szigorúsággal, hanem

a városi lakost is megbüntették, ha zenélésen érték, összetörték hátán a hangszerét.

A Kollégium diákjának tilos volt a hangszerek kezelése és csak hosszú idő múlva engedték meg, hogy

szerdán és pénteken délután zenéljenek, de akkor se nagyon.

A nagytekintélyű báró *Wesselényi* Miklós a magyar színészet pártfogója egyszer arra kérte a Kollégium vezetőit, hogy engedjék át neki azokat a zenélni tudó diákokat, akik a magyar színészek előadásán szerepelhetnek hangszereikkel. A nagyhatalmú báró *Wesselényit* nem utasíthatták el, megengedték, hogy a diákzenekar részt vegyen a magyar színészek előadásán, de a tógát, melynek viselése pedig kötelező volt, le kellett vetni a zenélő diákoknak. Ezután a színházi szereplés után megint visszaszorították a zenélő diákokat a tilalmak korlátai mögé. Debrecenben azért még elég szabad szellemű volt az irányítás, mert

Pápán például az ottani református Kollégiumban még 1803-ban sem engedték meg a diákoknak a zenélést.

Debrecenre abban az időben úgy hivatkoztak, mint a haladás városára, ahol sok szabadsága van a diáknak és hegedűlhet is a maga szórakoztatására. Hiába hivatkoztak azonban a debreceni példára, amit lehetett Debrecenben, azt nem lehetett Pápán és Sárospatakon.

Aki szinházba megy, pénzbüntetést fizessen

A debreceni diákot eltiltották a színháztól, a bálok látogatásától, tilos volt a tánc, a kártya és dohányzás. Nem léphettek be a sörházakba sem. Tudni kell a szigorú tilalomhoz, hogy akikre főleg vonatkozott, azok nem gyermekek voltak, hanem legényemberek már, kik férfivá serdültek. A színházbajárást még 1808-ban is szigorúan tiltották és ha

színházba ment a diák és rajtacsípték, két hétig megvonták a kenyeret a diáktól.

Később a kenyérelvonást megszüntették és a színházlátogatást pénzbüntetéssel sujtották.. Így történt azután, hogy a büntetéstől félve, álruhában, bújkálva osontak Thália templomába a művészetére, vagy művészetekért rajongó diákok. A bő pénzű diákok nem féltek, bátran mentek a színházba és fizette a büntetéspénzt.

A magyar színjátszókkal szemben valahogyan enyhült a helyzet, mert a rideg elzárkózás megszűnt idővel és már 1837-ben nyiltan mehettek színházba a diákok. Egykorú feljegyzés szerint azonban a Kollégium utána nyuli a diákoknak a színházba is, mert 1837-ben

megbüntették a diákokat azért, mert a szinházban pipáztak és hangosan kiabáltak.

A táncot is tiltották szigorúan a diákoknak és csak 1881-ben engedték meg, hogy a kiváló növendékek egy-egy bálba elmehessenek. A debreceni Kollégium partikulájából Nagyszalontáról került 1833-ban Kisújszállásra tanítónak Arany János. Debrecenbe is visszatért, tanított itt is, de valahogyan nem volt megelégedve a Kollégiumban kapott jövedelemével, helyzetével és 1836-ban kikérte bizonyítványát a Kollégiumtól és beállt az itt játszó színtársulathoz, létszámfeletti tagnak. A színészetet azonban hamar elhagyta a koszorús költő. Arany Jánosnak, a későbbi híres Shakespeare fordítónak a figyelmét Sárvári Pál, a Kollégium neves tanára hívta fel Shakespeare műveire.

Debreceni diák látoga tása Goethénél

A debreceni Kollégium nem vonta ki magát a nagy értékek, a kor hatása alól. Eljutott ide is Goethe »láz«, ahogy ma mondanák. Ezzel magyarázható az, hogy egy debreceni diák Szücs Károly elzarándokolt Goethéhez és beszélgetett vele. A debreceni diák látogatását feljegyezte Goethe. Naplójában megírva van, hogy felkereste Debrecenből 1831 március 21-én Szücs Károly diák.

A magyar nyelv és irodalom ápolása a latin nyelvnek hosszú időn át való kultiválása után örvendetesen fejlődött. Nagyban elősegítette ezt egy falusi lelkésznek *Récsay* Jánosnak 16.000 pengős adománya, mellyel megteremtette a magyar irodalmi tanszéket a Kollégiumban.

A magyar szabadságharc indulása nem hagyta Debrecent se érintés nélkül, itt is az ifjúság kezdte a szervezkedést, mint a fővárosban. A március 15-ike hatására Debrecen is reagált és az ifjúság gyülést tartott, melyen *Révész* Imre ifjúsági vezér tartott beszédet és terjesztette elő a nyolc pontba foglalt határozatot.

Kérték a debreceni diákok, hogy

azonnal csatlakozzanak külön tisztek vezetésével külön csapatban a nemzetőrséghez. A diákságnak a fegyverbe állitását a haza védelmére úgy az egyházkerület, mint a város köszönettel vette tudomásul.

A Kollégium elnéptelenedett, a tógás diákok honvédek lettek és harcoltak a nemzet szabadságáért.

A tanítás 1848 májusától szünetelt a Kollégiumban. A következő évben már van élet a Kollégiumban, de nem a diákok nyüzsögnek ott, nem diáktréfa hangzik a komor folyosókon. A haza sorsán beszélgetnek a magyar országgyülés tagjai, mivel a fővárosból való elmenekülés után a debreceni Kollégium oratóriumában tartották gyüléseiket a honatyák. A kollégiumban talált helyet a pénzverde és bankjegynyomda is.

A főváros visszafoglalása után a Kollégium kiürült ismét, mert vissza tért az országgyülés Budapestre. Az elárvult épületben idegenek tértek be 1849 július 3-án és augusztus 2-án.

A sérült és beteg muszka katonák lepték el a Kollégiumot.

A Kollégium értékeinek védelmezői, őrizői a diákok a harctereken küzdöttek és itt maradt őrizetlenül, a megszálló csapatok kegyelmére a Kollégiumnak már akkor nagyértékű könytára, kéziratos gyüjteménye.

Az orosz megszállás alatt igen komoly veszélyben forgott a Kollégium. A vad muszkakatonáktól azonban Isten csodálatos jóvoltából egy elszánt és bátor diák megmentette az iskola értékeit, *Révész* Imre az ifjúság vezére elhatározta, hogy megvédi a könyvtár pótolhatatlan értékeit.

Beköltözött az öreg könyvek ezrei közé. Ott volt éjszaka, nappal szakadatlanul és őrködött. Testével védte a könyvtárat a pusztitani akaró muszka katonákkal szemben.

A hatalmas termetű, körszakállas diák egymaga megvédte a könyvtárat. A muszkák előtt tekintélye volt, nem mertek fegyveresen se támadni rá, emlékeztette talán őket a szakállas pópákra, széles tógájában.

Így lakott a könyvtárban és védte azt meg az ifjúsági vezér az idegen megszállókkal szemben.

A honvéd diákokat, akik megmaradtak a véres harcok után 1849 őszén visszafogadták tovább tanulni a Kollégiumba. Ez igen bátor cselekedet volt a szabadságharc letörése után tobzódó hatalommal szemben. Debrecen és a Kollégium nagy szálka volt a császári hatalom szemében és kimutatták alaposan, hogy nem felejtik el a történteket. Ezekben a veszélyes időkben volt püspök *Szoboszlay Papp* István, aki belátta, hogy a nyers hatalommal szemben a legjobb módszer az alkalmazkodás. Ezzel a módszerrel használt is az iskolának, bár szerepét igen kifogásolták a megalkudni nem tudó hazafiak.

Szoboszlai Papp István királyi tanácsos is lett, de nem hagyta a Kollégiumot sem, hiába igyekezett vaskézzel érvényt szerezni az osztrákoktól érkező rendeleteknek. Segélykérést indított el a Kollégium veszélybe került gimnáziuma és jogakadémiája érdekében. A kérés sikeres volt, mert az adakozó magyarok félév alatt 80.000 forintot adtak össze és 5000 forint évjáradékot. A debreceni diákoknak Nagyváradra kellett menni, ha a nyolcadik osztályból vizsgázni akartak. A kormány nem adta meg a vizsgajogot.

Friedländer József kőfaragó és épitési vállalkozó
Sírkő raktára Erzsébet-utca 46.
Telefon 34-51. Saját ház.

FENYKEPÉSZETI MUTERMEM
minden igényt kielégít.
Kifogástalan munka. Olcsó árak.
BAGDI, Piac u. 9.

CSONKA GEZA
orvosi műszerész
mester üzemét
megnyitotta
Rákosi Jenő utca 3 sz. alatt

Zománcozott tűzhelyeket
kályhákat és mindennemü háztartási eszközöket
Tóth Gyula vasüzletében vásároljon
Debrecen, Városház épület.
Tekintse meg a TIKÁV kiállitásunkat is.

TISZÁNTÚLI KISGAZDA

A meddő fák termőre fordulásának elősegitésére

Sok a panasz, hogy szépen fejlődik egy-egy fa, de nem terem. Ez ellen is van orvosság. Alkalmiazzák a gyűrűzést. Ez a gyümölcstermesztés egy olyan fogása, mely a meddő fák termőre fordulását elősegítheti, de ez az eljárás a gyakorlati gyümölcstermesztésben tért nem hódíthat, s a termelést ilyen alapra helyezni nem lehet. A fák meddőségének oka lehet, hogy a fa még fiatal és kövér földben erős alanyon fejlődésre kényszerül — virágrügyet kevésbé fejleszt.

A gyűrűzés a nedvkeringést akadályozza, tehát az erős fejlődést megszünteti és a virágrügyek kifejlődésére kedvező befolyással van.

Kivitele az, hogy a fa törzsé, vagy alapágainak tövére gyűrűt helyezünk el. A gyűrű lehet a törzs vagy ág vastagságához képest 5—10 cm. széles bádoglemez, melyet a törzság közé csavarunk és dróttal szorosra kötünk. A fa vastagodásával a kötés elszorítja a nedvkeringést, de a drót azért nem vágja be a fát, mert alatta van a bádoglemez. A lemez széleit behasogatjuk, mielőtt felrakjuk, azért, hogy a fát fel ne sértse, ha vastagodik. A kötés 1—2 évig a fán marad.

Csupasz dróttal nem szabad kötni a fát, mert a drót bevág, a fa a drótot felül forrja, s az ilyen drótkötés néhány év múlva, ha rajta felejtjük, ami könnyen előfordulhat, a fát elvágja, tönkre teszi.

A gyűrűzés régebbi módja az, hogy a kötés helyett a fa kérgét körben lehántjuk. Ezt most a nedvkeringés megindulása után végezhetjük. Éles késsel a kérget a fatestig körülvágjuk és kb. fél centiméter széles szalagot kibontunk belőle. Vékony ágnál vékonyabb, vastag ágnál vastagabb is lehet a gyűrű. Mindenesetre nem szélesebb annál, hogy a fa még abben az évben beforrhassa.

Mindaddig, amíg a seb nyitott, a nedvkeringés korlátozva van a fatest szöveteire.

A gyűrű hatása abban áll, hogy a fa fejlődése lassúbbá válik és a gyűrű feletti ág-vessző részeken levő levelekben képződött, áthasonított tápanyag megtorlódik, nem tud a gyökerekhez jutni s így az ott levő rügyek megduzzadnak, részben termőrügyekké válnak.

Nagyobb gyümölcsös termőrefordulását ilyen beavatkozással kierőszakolni céltalan volna. Akinek néhány rakoncátlan — terméketlen — fája van, most ezt a módszert azonban megpróbálhatja.

Hol ültessünk és milyen fajtáju gyümölcsöt

Az őszi faültetés ideje közeledik és érdemes már arról gondolkozni, hogy milyen gyümölcsfajtákat telepítsünk. Milyen talajon milyen gyümölcsöst telepítsünk. Most kell gondolkozni azon, hogy a gyümölcsösben a hiányt hogyan pótoljuk.

Magyarországon, sajnos, csak a legutóbbi években vált tudatossá, hogy a gyümölcstermesztés terén a legnagyobb hiba a helytelen telepítéseknél történik. A »régiek« legtöbbször azzal rontották el a termést, hogy többnemű és többfajtájú gyümölcsfát ültettek. Ezt a rendszert ma már csak azok követhetik, akiknek kisebb (20—30 fából álló) házikertjük van és nem haszonra, csupán a saját asztaluk számára termelnek. Az ilyenek jól teszik, ha sokfélét ültetnek, de ebben az esetben is ki kell válogatni azt a fajtát, ami azon a talajon a legjobban fejlődik és a legnagyobb termést hozza. Ebből következik, hogy mielőtt telepítésbe kezdünk, elsősorban a talaj- és éghajlatviszonyokat, továbbá a piaci keresletet kell tekintetbe vennünk.

Az Országos Pomológiai Bizottság (Budapest, XI., Nagyboldogasszony-útja 45.) minden vidékre nézve megállapította talaj és éghajlat szempontjából a legjobban termőfajtákat. A kimutatást bárki beszerezheti.

A téli almákat csapadékdús, hűvösebb vidéken, mélyebb rétegű tápdús talajon termelhetjük a legnagyobb sikerrel. Az almamoly az ilyen vidéken nem tud elszaporodni. Ezzel szemben a száraz és meleg Alföldön csak a nyári almával érdemes foglalkozni. Előnye az almatermesztésnek, hogy jól bírja a szállítást, nem szükséges okvetlenül a piac vagy a vasút közelsége.

A körténél a legfontosabb a foszforban és kálisókban gazdag mélyrétegű, nyirkos, tápdús talaj. Más körülmények között a fa bőségesen virágzik, de termést nem tud kötni. Fontos, hogy a körtét páradús, meleg, szélmentes vidékre telepítsük, mert csak így nyerünk egészséges, finom zamatú gyümölcsöt. Téli körténél nem okvetlenül fontos a piac közelsége. A nyári fajták azonban megkívánják a jó utakat és a közeli vasút- vagy hajóállomást. Téli körte termesztésünk ma még olyan gyenge, hogy az ország behozatalra szorul. Érdemes termeszteni.

A szilvák közül elsősorban a besztercéivel érdemes foglalkozni, mert úgy nyersen, mint lekvárnak és asztalra igen könnyű. A jó termés előfeltételei a mély rétegű, nitrogénben és káliban gazdag, nedves talaj és a hűvösebb vidék. Számításba jöhet még az olasz kékszilva, de csak hűvös vidékre telepítsük, különben megférgeződik. Ringlót nagyobb mértékben ne ültessünk, mert értékesítése nehézségekbe ütközik.

Kajszibarackkal (rózsabarack) és meggyel az Alföldön érdemes foglalkozni, ha a talaj elegendő meszet és foszfort tartalmaz. Értékesítési lehetőségei korlátlanok, a szállítás viszont nehézségeket okoz.

Cseresznyéből legfeljebb az egészen korai, vagy későbbi, de nagyszerű fajtákat (germersdorfi óriás, jaboulai ropogós) érdemes termeszteni a vulkanikus összetételű, mészben gazdag talajon, nreleg vidéken.

Őszibarackot csak melegebb vidéken, védett fekvésben, agyagos, meszes, káliban gazdag talajon érdemes termeszteni, ha a piac s a vasútállomás közelben fekszik.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni, mennyire fontos a szakszerű telepítés, mert ha hiba történik, annak káros következményeit a gazda évtizedekig megszenvedi. A legjobb, ha a Pomológiai Bizottság kimutatását és utasítását követjük és olyan fajtával, amelyet a bizotság arra a vidékre nem ajánl, ne is kísérletezzünk, még akkor sem, ha a piac magas áron és nagymennyiségben keresné is azt a gyümölcsöt.

Sovány homokföld javitása zöld trágyával

Egyik előfizetőnk kérdést intézett hozzánk, hogy sovány homokföldjét hogyan javíthatná zöldtrágyával. Válaszunk a következő: A legjobb homokjavító zöldtrágyának tartják a csillagfürtöt, tarlóba szokták vetni és azután kivirágzás után alászántani. Most már nem vetheti mert késő van a vetésre. Kora tavaszi időben fagy után már vethető és kivirágzás után alászántható. Pompás zöldtrágyát ad a homoknak. Rozsot vethet utána, jó termése lesz. Szabolcsban így vetik a rozsot a gazdák és a rossz homokon jó termésük van az előzőleg zöldtrágyával ellátott földön.

Egy hold földre 90 kilót egy mázsát vethet. A csillagfürt magját megveheti akármelyik magkereskedőnél. A zöldtrágyázás után vetett rozs holdanként két mázsával is javítja a termést.

Arra a kérdésére, hogy a baromfiakat hogy jelölje meg biztosan, hogy ne keveredjen a feles baromfiállományával, az a válaszunk, hogy a lábgyűrűzés a legjobb. Ez olcsó és biztos. Lábgyűrűket lehet venni a kereskedésben.

Az alma eltartása homokban

Gyümölcstermesztőknek nagy gondot, sőt költséget okoz az alma téli eltartása. A szaktekintélyek által ajánlott almaeltartási módok mind drágák és nem mindég felelnek meg a célnak. A régi gyümölcsészek az őszi és téli almát tiszta száraz homok közé rakták el kitűnő eredménnyel. Család részére most is ez a legjobb alma-eltartás. A homok tisztaságát úgy értjük, hogy abban por. trágya, vagy más korhadó anyag nem lehet. Legegyszerűbb a homokot vízben kimosni, külön megszárítani, így megfelel a tisztaságnak, nem marad közte penészes korhadó anyag. A téli almát vigyázva szedjük, külsejét nem érintjük meg ne töröljük, mert ezáltal ledörzsöljük külsőhéjáról az illatos olajréteget, amit a természet védelmére adott ennek a gyümölcsnek. Az alma részére a ládát lábakra helyezzük, hogy a levegő alatta járjon, a homok a talajjal ne érintkezhessen, különben a homok jó nedvességvezető és a talajnedvet felvenné. A láda fenekére tiszta homokot szórunk, egy sor almát ráhelyezünk, majd teleszórjuk tiszta, száraz homokkal, míg betakarja és következik a második sor alma. A láda tetejére tiszta homokréteg jön, azután a fedelét rászögezzük. Az eltartás hűvös, fagymentes, szellőztetett helyiségben a legjobb. A homokba elrakott téli alma húsvétig eláll, nem rothad. Kiszedésnél a felső homokréteg a visszamaradó gyümölcsöt betakarja és megvédi. Tiszta száraz homoktól nem kaphat földizt az eltartott alma, de ki sem száradhat.

Hirdetmény. A városi elsőfokú közigazgatási hatóság közhirré teszi, hogy Debrecen határában f. év augusztus hó 25-én 1 drb. kb. 5—6 hónapos szőke koco sertés gazdátlanul találtatott. Az állat a város istállójában (Bethlen ucca 39. sz.) van gondozásban s amennyiben igazolt tulajdonosa a közhírrétételtől számított 8 napon belül az állat átvétele céljából nem jelentkeznék, az 1894:XII. tc. végrehajtása tárgyában kiadott 48.000/1894. F. M. számú rendelet 107. §-ában foglalt rendelkezésnek megfelelően f. hó 19-én a heti sertésvásáron nyilvános árverésen fog értékesíttetni. Debrecen, 1938. szept. 6. *Debrecen sz. kir. város elsőfokú közigazgatási hatóság.*

80 éve szolgálja a
„Kühne“
mezőgazdasági
gépgyár r. t.
a magyar gazdatársadalmat 1856 óta a negyedik gazdanemzedék használja már teljes megelégedésre a világhirű gépeinket. Olcsó árak. Legkedvezőbb fizetési feltételek.
Kérjen árajánlatot!
Debreceni telepe:
Deák Ferenc u. 4.
Saját ház. Telefon: 25-73.

HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH
Magyar Gépgyári Művek R. T. vezérképviselete és főraktára
Nyersolaj traktoraink tükörkormányú acélekéink, »Gazda-Drill« sorvetőgépeink, acélboronáink borsajtóink világhirűek.
Ráhmer Sándor Debrecen, Deák Ferenc-u .11.
Telefon 29-62. Olcsó árak. Kényelmes fizetési feltételekkel.

A TISZÁNTÚLI KISIPAROS

Jóváhagyta az Iparügyi miniszter az Ipartestület költségvetését

Régóta várta már a Debrecen és Vidéke Ipartestület, hogy költségvetését az iparügyi minisztérium jóváhagyja. Enélkül nem tudták a tagdíjakat kivetni és természetesen a bevételek hiányában a munkát nem lehet tökéletes tempóban végezni az iparosság érdekében.

A költségvetés jóváhagyása most megtörtént és le is érkezett a hatósághoz, amely erről értesítette az Ipartestületet.

Ilyen körülmények között az Ipartestület aljegyzője, Jándy Ferenc szünet nélkül dolgozik a tagdíj kivetéseken.

A munka annyira halad, hogy a jövő héten már minden iparos megkapja az írásbeli értesítést, hogy mennyi tagdíjat kell fizetnie.

Aki téves lakáscím, vagy be nem jelentett lakáscím miatt értesítést nem kapna, nyolc napon belül jelentkezzék az Ipartestületen és tekintse meg a kivetést, mert ha azt sérelmesnek tartaná, később hiába szólal fel ellene, utólagos reklamációnak nincs helye.

A kivetés ellen 15 napon belül joguk van az iparosoknak felszólalással élni. Írásban kell benyujtsák a felszólamlásukat két pengős bélyeggel és a közigazgatósági hatósághoz címzetten, de benyujtani az Ipartestületnél kell.

Minden iparos nézzen utána a saját kivetésének, hogy olyan kategóriába kerüljön, amelynek tagdíját megfizetni képes, viszont minden iparos tartsa kötelességének, hogy jogerős tagsági díját pontosan fizesse, hogy az Ipartestület zavartalanul harcolhasson az össziparosság érdekeiért és ne kelljen erejét tagdíjbehajtásokkal elfecsérelnie.

Személyi adataik beszolgáltatására hivják fel az iparosokat

A közeljövőben Debrecen és Vidéke Ipartestülethez tartozó kisiparosok körlevelet fognak kapni, melyben felszólítják őket arra, hogy személyi adataikat szolgáltassák be. Nevüket, pontos lakáscímüket, atyjuk és anyjuk nevét, születési helyüket, vallásukat kell bejelenteniök.

Ezekre az adatokra az iparigazolvány revizió végrehajtása során lesz szükség. Aki az adatok pontos beszolgáltatásának nem tesz eleget, a bekövetkező eseményekért saját maga lesz felelős.

Minden valószinüség szerint a kisiparosok között is bevezetik a 20—80 százalékos arányt, de lehetséges, hogy a meglevő iparigazolványokat egyáltalában nem érinti a revizió, tehát a kihalási rendszerrel érnék el a 20—80 százalékos arányszámot. Természetesen csak azoknál hagynák meg zavartalanul az ipar gyakorlási jogot, akiknek állampolgárságuk és egyéb irataik rendben vannak.

Mi az akadálya a vidék iparositásának

Dr. Radó Rezső kamarai főtitkár az iparositás kérdéséről

Bornemisza Géza iparügyi miniszter jelenlétében vitatta meg a debreceni Kereskedelmi és Iparkamara a vidék iparositásának nagy kérdését. A problémáról igen figyelemreméltó előadást és tájékoztatást tartott dr. **Radó** Rezső kamarai főtitkár, amit érdekesnek tartunk bő kivonatokban alábbiakban ismertetni.

— **Ez a kérdés tulajdonképen nagyipari kérdés, mert itt nagyipari telepeinknek a vidéken arányos megoszlásáról van szó.** De igen fontos ez a kérdés a kisipar és kézművesipar szempontjából is. A nagyiparnak a vidéken fokozottabb mértékben letelepülése azonban a kézművesipart is erősen érdekli, mert **ha a vidéken nagyobb számú gyártelepek fognak működni, úgy ezzel jelentékenyen megnövekedik mindenütt a helyi kézművesipar kereseti lehetősége, minthogy minden egyes gyártelep nemcsak termelést, hanem fogyasztást is jelent.**

Ha azt nézzük, hogyan oszlanak meg a nagyipari vállalatok, a gyárak telephely szerint, úgy azt látjuk, hogy az 1934-es statisztika szerint Budapesten és környékén szóval az úgynevezett nagy Budapest területén volt **1455 gyáripari vállalat, vagyis 3387 gyáripari vállalatnak 43 százaléka. Ezek a gyárak foglalkoztatták a 208.254 gyáripari munkásságnak 59.9 százalékát, 124.658 munkást.**

— **A magyar gyáripari vállalatoknak tehát számszerint 43 százaléka** munkásfoglalkoztatás szempontjából pedig **kereken 60 százaléka dolgozik a fővárosban vagy annak közvetlen környékén.** Ezt az elosztást sem gazdaságilag, sem más szempontokból nem tarthatjuk előnyösnek az ország érdekében. Gazdaságilag nem helyes, mert a nagyipar révén előállott **kereseti munkaalkalmak egyenlőtlenül oszlanak meg a főváros és a vidék között.** Egyéb szempontokból pedig a magyar gyáripar lehető biztonsága tenné kívánatossá, hogy **ne tömörüljön a gyáriparnak csaknem fele aránylag igen szük területre.**

— Ha a vidék szempontjából helyes iparfejlesztést akarunk folytatni, akkor **azoknak a vállalkozóknak a részére, akik gyárakat akarnak alapitani olyan feltételeket kell megteremteni, hogy azok gondos kalkulációjukkal azt** állapítsák meg, hogy érdemes lesz-e **vidéken megtelepülni.** Ebből a szempontból különös figyelmet érdemelnek a következő kérdések. **1. A felhasznált anyagok beszerzési ára. 2. A munkaköltség. 3. A szállítási költség éspedig úgy a termelés helyére szállított nyersanyagok és üzemanyagok, mint az onnan az eladás, illetve a fogyasztás színhelyére szállított készáruk szállítási költsége.**

— Ami a szállítási költséget illeti, Budapesttel szemben többletkiadás merül fel: A legtöbb nyersanyagot le kell szállítani a Budapestnél messzebb fekvő tiszántúli telep helyére és fel kell szállítani a kész árut. Itt van például a debreceni kefegyár helyzete. A nyers anyagot jobbára tengerentúlról Hamburgon át importálja. Ez a budapesti versenytárssal szemben **a Budapest—debreceni fuvarköltségtöbbletet jelenti.** De ugyanígy kalkulációba kell venni a **készáru exportnál is ezt a Debrecen—budapesti fuvarköltséget,** akár Hamburgon át Angliába vagy távol keletre, akár Trieszten vagy Fiumén át tengeren túlra menő áruknál.

— Emelkedett a vasúti díjtétel is. **A vidéki vállalatnak drágább a szene, mert a szállitási költsége nagyobb.** Igen sok többlet merül fel a készkiadások terén is. A munkabér és munkateljesítmény körében csak látszólagos a vidéki telephelynek az előnye.

— Nehezíti a vidéki vállalat helyzetét az is, hogy **távol van az anyag szétosztását végző nagykereskedelem központjától** és ez egyaránt érezteti hatását úgy a nyersanyag beszerzésnél, mint a készáru eladásnál.

— Kétségtelen az is, hogy akárhányszor a legjobb indulat mellett sem tudják vidéken az iparvállalatoknak az ügyeit és azoknak az illető község vagy város szempontjából való rendkivüli fontosságát teljes mértékben méltányolni. **Pedig a vidék iparosodására igen nagy szükség van, mert a vidéki városok háztartási egyensúlyának fenntartása hovatovább kizárólag csak az iparositás útján érhető el. A munkanélkülieket egyedül az ipar képes felszívni.**

— **Minden új létesitendő iparvállalat, amelynek reális jövedelmezőségét a megfelelő alapfeltételek, telephelytényezők biztositják, mentesitené az érdekelt város bizonyos számú ellátatlan eltartásától. Viszont minden meglévő iparvállalat elsorvadása, vagy megszűnése azok számát és ezzel kapcsolatban a város gondját szaporitja.**

Az állami életet és a nemzet életét és jövőjét, fejlődését **nem lehet kizárólag egy foglalkozási ágra alapitani.** De még azt sem szabad megengedni, hogy a foglalkozási ágak termelőképessége aránytalan eltolódásokat tüntessen fel. A vidék iparosodását gátló akadályokat a legrészletesebben meg kell vizsgálni, mert **ezeket az akadályokat le kell győzni. A nemzet érdeke, hogy ezeket az akadályokat elhárítsuk.** Egyik igen fontos kérdés a **szállitási költségek többleténél a vidék hátrányos helyzetének megszüntetése.** Kétségtelen, hogy itt a **vasutunk háztartási érdekei jelentkeznek és ezt a kérdést mégis meg kell oldani, mert enélkül a vidék iparosodását nem tudjuk előmozditani.**

— Egy másik igen fontos teendő lenne, az **iparfejlesztési kedvezmények új alapokra helyezése.** Meg kell valósitani azt, hogy **az ipar fejlesztési kedvezmények megadásának előfeltétele az legyen, hogy a vállalatot vidéken állitsák fel,** de szükséges az is, hogy **a vidék városai és községei az iparosodás kérdését szivügyüknek tekintsék és irányadó főszempontnak vegyék, hogy a társadalmi béke megőrzése érdekében rendkivül mélyreható nemzeti jelentősége van annak, hogy a vidéken mennél több munkaalkalmat biztositsanak.** A közszállítások és közmunkák révén biztositható munkaalkalom mindig csak alkalmi jellegű, míg **az észszerű, megfontolt, de megértően támogatott iparosodás révén állandó jellegü munkaalkalmak teremthetők.**

— **Ezekből a munkaalkalmakból újabb és újabb keresetforrások származnak a kézművesipar számára, a kereskedelem számára, a fogyasztás és vásárlás emelkedése révén a mezőgazdaságra. Mindezek együtt a városok, községek és az állam adófizetőinek erősödését eredményezik.**

Kik kértek épitési engedélyt

A mult héten a következők kértek épitési engedélyt: Adriányi Gizella Varga ucca 21. toldalékot, Egyetemi Templomépitő Bizottság Nagyerdő egyetemi templomot, Kádár Imréné Kassa u. 2. kamarát, Magyar Gábor Jókai u. 32. W. C-t, Bleier Móric Hunyadi u. 14. álv. eng., M. Nagy Mihály Ótmalom u. 5. nyári konyhát, Major Gábor Kondor u. 31. lakóházat épitet.

A szabómesterek országos nagygyülése

A szabómesterek debreceni kongresszusán ötven város képviseletében közel háromszáz kiküldött jelent meg. Vágó Jenő, a szabóipar egyetemes gazdasági helyzetét ismertette. Bornemisza Géza iparügyi miniszter legjobb szándéka mellett sem javul a szabóság helyzete — mondotta, — mert a szabómesterek ezrei nem tudnak megbirkózni a még mindig fennálló ruházati közüzemekkel és álruhagyárakkal.

Kiss László a szabóipar életlehetőségeit veszélyeztető kontárokról tartott előadást. Példákkal igazolta, hogy az álruhagyárosok szabadon garázdálkodhatnak; egyikük sem tartja meg a törvényben előirt feltételeket. Vitéz Ferenczy Miklós szabómester (Debrecen) szerint a szabóipar válságának főoka, hogy nincsenek legalább félhivatalos irányárak. Ezért van az, hogy az országosan megállapitott legkisebb munkabérek mellett még mindig van tiz és tizenöt pengős fazonár. Rácz József (Budapest) a mestervizsga rendszerének megváltoztatását kérte.

Prokopecz János azt panaszolta, hogy a szabómesterek sem érzik át eléggé a közösség gondolatát, mert ha példát vennének a kartelben lévő nagy vállalatoktól, akkor ők maguk is sietnének az irányárakat megcsinálni és meg is tartani. Dobi Antal (Mátészalka) azt kívánta, hogy az iparosok is részesüljenek a gazdákhoz hasonló kedvezményekben. Lálity Mihály (Kiskőrös) kérte, hogy Kiskőrösöt a legkisebb munkabér III. osztályába sorozzák.

Wigand Mihály zárószavával fejezték be a kongresszust.

—=—

A PALÁNKAI VADLUDAK

REGÉNY

IRTA: SZEKULA JENŐ

— II. közlemény —

Vagy a szép leány is halálra ítéltetett, akár az anyja, aki meghalt a segítségére sietö orvos karjai között.

A betegségek néha átöröklődnek s hogy valami támpontja legyen, faggatni kezdte a kocsist.

— Mondd csak, fiú, mibe halt meg Elza kisasszony mamája, az öreg tekintetes asszony?

— Nem volt az anyja... — magyarázta Gyuró. — Elza már Gyókó úrnak második házasságából való. Hiszen alig mulott el huszéves.

— Vagy úgy!

— Az első feleségétől is két lánya volt a Velikinek — magyarázta a parádéskocsis. — Az egyik a Janka, aki Kiskéren van férjnél, a másik pedig a Fáni kisasszony. De az szegény már nem él.

— Mi baja volt?

A kis kocsis sokáig adós maradt a válasszal, nem tudta, hogy a régi és szomorú családi titkokat orrára kötheti-e ennek az Arany Bárányban felszedett furcsa idegennek.

S csak perenyi tünödés után válaszolt.

— Öngyilkos lett. A kútba dobta magát.

— Ugyan! — mordult fel az albinó riadt tekintettel. — S miért?

Gyuró megint hallgatott.

— Szerelemből! — nyögte ki habozva... s ujjával ismét a selyem mellénykéjére mutatott, arra a helyre, ahol a szive dobog. — Nem adták férhez ahhoz, akit szeretett!

Az albinó nem kérdezösködött tovább. A fázás újra erőt vett rajta.

A kocsi búsan kocogott vele a halálos dermedtségbe merült országúton, amelynek telegráfpóznái álmos lassúsággal elmaradtak mögöttük. Vadmadár keringett a közeli csatorna fölött, ahonnan szüntelenül hangzott az ungok és a békák rekedt kiáltozása. Aztán valami csinos, tiszta kis városon hajtottak keresztül, amelynek gondosan meszelt és jókarban tartott épületein meglátszott, hogy németek lakják. Talán éppen Verbász volt. A főutcája kilométerek hosszúságában nyúlott el, szabályos egyhangúsággal, mint valami — újonnan épült amerikai telepé. A hosszú utcának nem akart vége szakadni.

— Még messze vagyunk? — nyugtalankodott az albinó.

— Csak türelem... nincs olyan hosszú utazás, aminek vége ne szakadna egyszer... — bölcselkedett a kis kocsis, korát és rangját tulhaladó szemtelenséggel. Az albinó megbúbolta volna, ha nem lett volna ennyire álmos.

Lónyerítés hangzott. Mint valami szellem karaván, vagy újkori népvándorlás, végtelen kocsisor következett a holdsütötte országúton. Az albinó közelről megcsodálhatta a kövér, csillogószőrű, jólápolt lovakat. Egyik-másik mutatósabb, nagy fekete mén, amely saroglyához kötözve nyugtalankodott a menetben, színes szalagot viselt sörényébe fonva, hogy a szép állatok szemre még tetszetősebbek legyenek.

— Kik ezek? — kérdezte az albinó.

— Svábok. — felelte a kis kocsis nem nagy respektussal a hangjában.

— S hova mennek?

— Nyilván a Kulára. Kezdődnek a lóvásárok.

Hogy svábok, ez nem csak szepen tatarozott alkalmatosságaikon látszott, hanem azon az előrelátó bölcsességen is, amellyel az utazást előkészitették. A lovaik hosszú farka, guzsaly formába fölkötve gondosan —, mert az induláskor felhők borították az eget —, s most is úgy mentek, mintha nagy sár lenne és zápor verdesné az országutakat. Pedig holdfényes és tiszta idő van és a szél szárazra söpörte a síkságot. De jobb előre gondolni mindenre, mint zivatarban leszállani a szekérről, s akkor bibelődni az állatokkal.

Veszedelmes torlódás támadt. A szekerek elakadtak. Gyuró is nehezen tudott előrehatolni apró sokác paripácskáival, amelyeket gúnyos lekicsinyléssel mustráltak a szembejövők.

A kis kocsis lekanyarodott az országútról, s egy keskeny mezei úton hajtott keresztül, amely a magas kukoricásba veszett el.

— Jól megyünk? — aggodalmas kodott az albinó.

— Erre még rövidebb!

Sűrű felhők borították el a holdat hirtelen, Hüs szél gerjedzett. A feketébe merült kukoricás úgy övezte két oldalt a keskeny kocsiutat, mint valami afrikai ősbozót, amelyben fenevadak tanyáznak. Nehéz aggodalom ült az albinó lelkére, ahogy ült paraszti bundában dideregve, míg a kocsi keresztül döcögött vele az árnyékba temetkezett sötét dűlön. Kisérteties érzései voltak, — attól félt, hogy a növények sürüségéből előugrik valami rém és az őt fütykössel fejbekólintja, mielőtt védekezésre maradna ideje.

Beszélgetésbe elegyedett a kocsissal, hogy elűzze a lelkére üllepedő rémképeket. Mint ahogy a gyermekek hangosan beszélgetnek éjszaka, az elhagyott erdőn, míg aggodalom dobogtatja az apró szíveket.

— Gyókó úrnak tehát három leánya volt? — faggatta a bunyevác kocsislegényt.

— Ugy van. Kettő az első feleségétől — a harmadik pedig, aki künn van a szálláson, a második asszonytól való.

— Elza édesanyját is künn találjuk? — érdeklődött az albinó.

— Nem. A nagyasszony Bécsben él.

— Mit csinál Bécsben?

— Hát ott lakik.

— Állandóan?

— Ugy van.

— De miért? Miért nem tartózkodik az uránál?

— Mert elváltak, — volt a kurta de érthető válasz.

— Már régen?

— Idestova tiz esztendeje... hogy különmentek.

— És Elza az apjánál nevelkedett?

— Az apjánál... meg a pesti angolkisasszonyoknál. Ott végezte az iskoláit.

A kis kocsis még azt is kibökkentette, hogy a nábob első felesége 20 évvel volt idősebb Gyókó úrnál, a másik nő pedig húsz évvel fiatalabb. A nagy bunyevác először érdekházasságot kötött — másodszor azonban szerelemből nősült. Magyar lányt vett feleségül, a jegenyetermetü, déleeg Czobor Magdolnát.

Felhivás. Debrecen sz. kir. város Hortobágyon levő állatainak takarmányozása céljából a gazdasági ügyosztály az 1938—39 gazdasági évre cca 500 q zabot kiván beszerezni. A zab ab Hortobágy vasútállomás, vagy tengelyen szállítva ab Máta vétetik át, minőségileg és mennyiségileg. Felhivja a gazdasági ügyosztály az érdekelt gazdaközönséget, hogy eladni szándékolt zabmennyiségüket szóbeli, vagy irásbeli ajánlat formájában mintha csatolása mellett a városháza gazdasági ügyosztály, félemelet 12. sz. szobában a hivatalos órák alatt (délelött 12—2-ig) jelentsék, illetve adják be. Debrecen, 1938. szeptember hó 10. *Gazdasági Tanácsnok.*

Versenytárgyalási hirdetmény. Debrecen sz. kir. város tulajdonát képező bánki erdőőri Méheshegy nevü részén létesitendő erdőőri lak, valamint a Haláp erdőben emelendő számvevői erdőőri lak építése során végzendő I. föld, kőműves elhelyező, II. ács, III. bádogos, IV. asztalos, lakatos, mázoló és üveges munkáinak vállalatbaadására nyilvános versenytárgyalást hirdetek. A közszállítás költségei a költségvetésben szabályszerűen biztosítottak. A munka odaitélés után azonnal megkezdendő s 30 munkanap alatt befejezendő. Az előirt, s szabályszerűen kiállított, sajátkezüleg aláirt ajánlat összefüzve s a hátlapon cégszöveget tartalmazó pecséttel ellátva és »Ajánlat a Mézeshegyi erdőőri lak építési munkáira« felirattal, pecséttel lezárt, sértetlen borítékban 1938. évi szeptember hó 23-án délelőtt 10 óráig Debrecen sz. kir. város közigazgatási iktató hivatalába nyujtandó be. A beérkezett ajánlatok ugyanaznap délelött 11 órakor a városháza tanácstermében nyilvánosan bontatnak fel. Ezen eljáráson ajánlattevők, vagy képviselőik jelen lehetnek. A város fenntartja magának a jogot arra, hogy a kiirt 2 erdőőri lakás közül esetleg csak az egyik felépitését fogja elrendelni. A kiirási műveletet, valamint a jelen kivonatos versenytárgyalási hirdetményt kiegészítő részletes versenytárgyalási feltételeket ajánlattevő Debrecen sz. kir. város műszaki ügyosztályánál (Ipariskola II. em. 12. sz. szobájában) díjtalanul kapják meg. A tervek ugyancsak ott megtekinthetők. Debrecen, 1938. szept. 7. *Polgármester.*

A Debreceni Református Kollégium, amelyből a m. kir. Tisza István Tudományegyetem theologiai, jogi és bölcsészeti fakultása is eredetét vette, folyó évi október hó 4-én és 5-én ünnepli fennállásának négyévszázados jubileumát. Ez ünepségek alkalmából a m. kir. kormány képviseletében, valamint a magyar közélet vezető egyéniségein felül, nagyszámú külföldi előkelőség fog a külföldi egyetemek s tudományos intézmények képviseletében városunkba érkezni. A város közönsége a vele összeforrott ősi Kollégium ünnepében igaz örömmel vesz részt. Meg vagyok győződve arról, hogy a ünnepségekre városunkba érkező belföldi és külföldi előkelőségeket a város közönsége magyar vendégszeretettel, fokozott meleg előzékenységgel fogja fogadni. Kivánatos, hogy az ünnepségek fényének külsőségekben emelése érdekében a vendégek érkezésének és az ünnepségek napjain a házak fellobogóztassanak. Azzal a kéréssel fordulok ezért a város közönségéhez, közelebbről a háztulajdonos polgársághoz, hogy f. évi október 3—6. napjain elsősorban is a Hunyadi uccán, Ferenc József úton, Széchenyi uccán, Péterfia uccán, Simonyi úton, valamint ezekből közvetlenül nyiló mellékuccákon fekvő lakóházaiknak kifogástalan állapotban levő s házuk magasságának megfelelő méretü nemzetiszinü lobogóval diszitéséről kellő időben gondoskodjék. Bizton remélem, hogy a város nemesen érző közönsége felhivásomnak hazafias készséggel tesz eleget. Debrecen, 1938. szept. 9. *Dr. Kölcsey Sándor* polgármester.

Hirdetmény. (A gazdasági munkavállalók figyelmébe.) A városi elsőfokú közigazgatási hatóság közli az érdekeltekkel, hogy a gazdasági munkavállalók kötelező öregségi biztosításáról szóló 1938:XII. t. c. 12. §-a alapján azok a gazdasági munkavállalók, akik 65. — tüzharcosok a 63. — életévüket már betöltötték, vagy az 1939. évi január hó 1. napjáig betöltik, az 1939. évi január hó 1.-től öregségi járadékra jogosultak. Az érdekeltek járadék jogosultságra vonatkozó igényüket folyó évi szeptember hó 12-től kezdődően a városi elsőfokú közigazgatási hatóság Kosuth u. 20. sz., földsz. 46. számú hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt bejelenthetik. Felhivja a hatóság az érdekeltek figyelmét arra is, hogy járadék igényüket az arra jogosultak mielőbb jelentsék be, mert a fenthivatkozott törvényszakasz értelmében a jelentkezés előtti időre járadékot folyósitani nem lehet. Azok tehát akik a jelentkezéssel késedelmeskednek maguknak anyagi kárt okozhatnak. Az igénybejelentés a városi elsőfokú közigazgatási hatóságnál rendelkezésre álló jelentkezési lap adatainak a hatóság által való kitöltése útján történik. Járadékra igényjogosultak általában azok, akiknek keresete (jövedelme) az 1939. évi január hó 1. napját megelőző időben túlnyomórészt gazdasági munkavállalói viszonyból eredt. Azt a körülményt, hogy a jelentkező 45. a tüzharcos a 43. életévének betöltése után legalább 15 éven át, évenként 15 hetet töltött el gazdasági belföldön munkaviszonyban, az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet a járadékbizottság meghallgatása alapján fogják elbirálni. Kivánatos tehát, hogy a jelentkezők ezt, valamint a jelentkezés alkalmával közlendő feltételeket okmányokkal vagy igazolványokkal igazolják. A jelentkezők személyi körülményeinek igazolására legalkalmasabb az anyakönyvi kivonatok, katonai igazolványok, cseléd-könyv, vgy munkásigazolvány. Saját érdekében áll tehát a jelentkezőnek, hogy jogosultsága pontos megállapítása és felesleges időtöltés és munkaszaporitás elkerülése céljából igénybejelentésre már okmányokkal együtt jelentkezzék. Debrecen, 1938. szept. 9. *Debrecen sz. kir. város elsőfokú közigazgatási hatósága.*

Hirdetmény. A városi elsőfokú közigazgatási hatóság közhirré teszi, hogy Debrecen határában f. év augusztus hó 24-én 1 drb. idei fehér bárány, jobb fülés 2 vágás, gazdátlanul találtatott. Az állat a város istállójában (Bethlen ucca 39. sz.) van gondozásban s amennyiben igazolt tulajdonosa a közhirrétételtől számított 8 napon belül az állat átvétele céljából nem jelentkeznék, az 1894:XII. t. c. végrehajtása tárgyában kiadott 48.000/1894. F. M. sz. rendelet 107. §-ában foglalt rendelkezésnek megfelelően f. hó 19-én a heti sertésvásáron nyilvános árverésen fog értékesittetni. Debrecen, 1938. szept. 6. *Debrecen sz. kir. város elsőfokú közigazgatási hatósága.*

Hirdetmény. Értesiti a városi adóhivatal földbirtokrendezés során megváltott, vagyonváltságföldből földhözjuttatottakat, hogy a 2000/937. M. E. rendelet szerint 1937. évtől évnegyedenként fizetendő hátralékos szolgáltatásokat továbbá amennyiben ezen hátralékosoknak közadó tartozásuk is volna legalább egyévi tartozásnak megfelelő összeget folyó év október hó 15-ig okvetlen fizessenek be, mert ellenkező esetben ellenük nemfizetés címen a kimozditási eljárás meg fog indittatni. *Városi adóhivatal.*

Debreceni statusquo-ante izraelita anyahitközség.

HIRDETMÉNY AZ IMASZÉKEK BÉRBEADÁSÁRÓL.

Értesítjük a hitközség igen tisztelt tagjait, hogy az imaszékek bérbeadása megkezdődött. Mindazon hitközségi tagok, kiknek tavaly is volt imaszékbérletük, szeptember 11-től, vasárnaptól kezdődően egészen szeptember hó 16-ig, péntek délig érvényesíthetik elővásárlási jogukat a tavalyi bérelt templomüléseikre nézve. Ezen idő lejártával a megmaradt imaszékek a jelentkezések sorrendjében szabadon fognak bérbe adatni. Az imaszékek bérbeadási helye József kir. herceg ucca 26. szám alatt, az első emeleten levő díszteremben. Hivatalos órák minden köznapon délelőtt 8—2 óráig.

(Az eddigi közleményekben ezen hirdetést hibásan közöltük s azt ezennel helyesbítjük). Az elnökség.

— **Kolozsvár történelmi értékű temetőjét kihantolják** és csak azok a sírok meredhatnak épségben, melyekért megfizetik a bért. Igen sok neves magyar sírja kerül így végpusztulásra.

— **Bihar vármegye területén** a magyar nyelvű községekben magyar albirókat nevezett ki a prefektus. Tehát mire a kisebbségi törvény kivitelezés megtörtént, a birókból albírók lettek, mert a vezető bírói széket még mindig románok töltik be.

J. L. HARDY: ELVESZETT LELKEK

Izig vérig mai regény, nem csak azért, mert irója az új angol irodalom kivételes értéke, hanem mert a nagyhatású regény eseményeinek pergésében: több mint mai, — szinte a jelen pillanat izgalmával van tele. A kisvárosi mulató szép leánya a maga jelentéktelen életéből elsodródik népek, sőt világok életének nagy eseményeibe, mint öntudatlan eszköze embereknek és a végzetnek. Körülötte hatalmasok és leigázottak élethalálharca folyik — a nagy kirobbanásig. Színes és gazdag írói művészettel vetíti az érdekfeszítő történet közé a lázas föld izgalmas légkörét. Az elbeszélés kivételesen J. L. Hardy — s könyve igazi eseménye a ma irodalmának. Megjelent a NOVA 2.— pengős nagysikerű regényújdonságai között.

—=—

ROBERTS: HOOT DEE, AZ ÜLDÖZÖTT

Az öreg Bankhead megvásárolja a Paradicsom Völgyét. Fiatal lánya a türelmetlen vágytól hajtva, egyedül előremegy, hogy a ranchot átvegye. A Paradicsom Völgye helyet szétrombolt sziklasírt talál. De megtalálja ugyanott Hoot Deet, a körözött gyilkost, aki párját ritkító vakmerőséggel áll a szép lány mellé és megkezdődik a harc a Paradicsom Völgy birtokáért.

Debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetem gazdasági hivatala. 1613—32. és 33—1938.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMÉNY

A debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetem gazdasági hivatala 1938. évi november hó 1-től 1939. évi október hó 31-ig szükséges

tej,
fűszer és gyarmatáruk, só, cukor, ásványvizek, konzervek és szárazfőzelékek

szállítására folyó évi szeptember hó 26-án d. e. 10 órakor az egyetemi gazdasági hivatalban (Klinikai telep, felvételi épület) nyilvános versenytárgyalást tart.

Bánatpénz 2 százalék.

A versenytárgyalásra vonatkozó nyomtatványok a gazdasági hivatalban szerezhetők be.

Debrecen, 1938 szeptember 2.

Egyetemi Gazdasági Hivatal.

Hirdetés. Az elsőfokú közigazgatási hatóság értesíti a hordáripart gyakorolni kívánó debreceni lakosokat, hogy elhalálozás folytán a szabályrendeletben megállapított létszámból egy hordár rendszám megüresedett. A hordár iparengedély kiadása iránt pályázni kívánók kérvényeiket az alábbi okmányokkal felszerelve f. évi október hó 1-éig az elsőfokú közigazgatási hatóság iktató hivatalába Kossuth ucca 20. fsz. 33.) adják be. A három pengős okmánybélyeggel ellátott kérvényhez csatolni kell: 1. Hat hónapnál nem régibb keletű erkölcsi bizonyítványt. 2. Legutolsó iskolai bizonyítványt, 3. a m. kir. Tisztifőorvosi Hivataltól hatósági orvosi bizonyítványt arról, hogy ragályos, vagy szembetűnően undorító betegségben nem szenved. 4. A városi házipénztár nyugtáját, hogy 10.44 P ipardíjat befizetett. *Az elsőfokú közigazgatósági hatóság.*

APRÓHIRDETÉSEK

Házasság

Harmincéves
iparos megismerkedne, házasság céljából becsületes varrólánnyal „Komoly" jelige a kiadóhivatalban. 281

Házasság
én egy 54 éves iparosember vagyok. Megismerkednék egy 45—50 év körüli magános nővel, ki egy 12 éves kis fiamnak az anyát pótolná, nekem meg nő segítőtársam lenne. — Levelét „Nem bánja meg" jeligére a kiadóba kérem. 285

Nyomozó iroda

Magánnyomozó iroda
Szabó magánnyomozó irodája, Varga ucca 7. legdiszkrétebben nyomoz, megfigyel. 138

Alkalmazást nyer férfi

Timár
napszámosokat felveszünk. Teleki ucca 36. 21

Kifutófiút
azonnal felveszek. — Zsennyey fűszeres, Burgondia ucca 12. sz. 52

Fiatal
segédet és tanulót ellátással felveszek. Vidékiek előnyben. Zsurzsa fűszerkereskedő, Árpád tér 39. 108

Mindenes
fiatalember felvétetik. Cím: Római katolikus temető. 111

Cipésztanuló,
és segéd felvétetik. — Bocskai tér 7. 299

Kommenciós
cselédet feketeföldi tanyámra keresek októberre. Kölcsey ucca 15. 113

Majorost
gyermektelent vagy kevés családút keresek, ki a szőlő és gyümölcskezelésben jártas. József kir. herceg ucca 59. sz. 83

Kommenciós
kocsis nagyobb kondás fiával felvétetik. Tócóskert, Aczél ucca 7. 18

Fontos
háztartási cikk képviselőt keres Debrecen és környékére. Felvilgosítás a TIKÁV PERSIL-sátor. 110

Pénzbeszedő
üzletszerzőt felvesz a Fonciere Biztosító Intézet, Piac u. 58. Jelentkezni 8—11-ig. 88

Házmester
állandó foglalkozással bíró felvétetik Szécsenyi utca 14. 91

Tanulófiu
felvétetik. Mávétterem. 100

Gyermektelen
házmesterné fizetéssel felvétetik. Rákóczi utca 29. sz. 99

Téli
kommenciós családos, felesége fej, felvétetik. Rothermere 25. 67

Munkanélküli
timársegédeket és begyakorlott timár segédmunkásokat állandó munkára felvesz a Veréb bőrgyár. 1865

Kommenciós
tehenész és 18 éves fia kocsisnak, fejni tudó feleségével felvétetik, Lorántffy ucca 20. 191

Házmesternek
kerestetik kisesaládú házaspár, októberre. Görbe ucca 9. A. 174

Cipőeladásban
jártas fiatal segédet, vagy eladónőt felveszünk, Ruházati árúda, Cegléd ucca 11. 139

Házmesterpárt
felveszünk, Komlóssy út 36. szám. 126

Házmester
József kir. herceg ucca 22. számú házhoz felvétetik. 222

Kerékpározni
tudó kifutót felveszek, étkezde, Batthyany u. 4. szám. 231

Tisztességes
középkorú pár, házmesternek, lakásért felvétetik, Eötvös ucca 21. 233

Tanuló
könyvkötészetbe felvétetik, Varjas Pál, Kálvin tér 3. 238

Szép
keresetet nyujt uraknak fővárosi vállalat, Debrecenben végzendő, könnyű akviziciós munkával. Jelentkezés hétfőn 8—9 óráig Kleinéknál, Piac ucca 59. 240

Kommenciós
mindenes koisist, hosszú bizonyítvánnyal felfogadok. Jelentkezés vasárnap délelőtt 10-ig. Montiezredes ucca 11. Keddtől kezdve Bellegelő 382., Szoboszloi úton. 275

Tanulófiu
hat, vagy nyolc középiskolai képzettséggel felvétetik, Takács drogériában. 274

Mindenes
gazdasági kommenciós béres s kocsis, október 1-ére felvétetik, Rákóczi ucca 15. 289

Kovácssegéd
és tanuló felvétetik, Suba István, Kishegyesi út. 294

Inas
soffőr, nőtlen, vagy nős, vagy kocsis, aki soffőr is, uradalomba kerestetik, Pataky, Péterfia 53. 23

Megbizható
gyermektelen házaspár takarításért egészséges lakást kap. Csapó ucca 88. szám. 280

Lakatostanulót
ügyes fiút, jobb családból, fizetéssel felveszek Ottó, Rákóczi ucca 13. 279

Egy erős fiú
kifutónak, fakihordásra felvétetik, Pozsonyi út 18. sz. Aszódiné. 244

Egy cimfestő-
tanulót fizetéssel felveszünk, Szathmáry, Szechenyi ucca 3. 213

Cipészsegédet
felveszek, Bujdosó u. 23. szám. 197

Munkás,
munkásnő, aki jól tud festeni, felvétetik. Török Bálint ucca 3. 215

Fiú tanulót,
női szabónak felveszek Zombor Károly, Kossuth ucca 18. 216

Hirdetésszerzőt
(gyakorlottat) keresek. Havi kereset 2—300 P. Cim a kiadóban. 218

Alkalmazást nyer nő

Horgolónőket
állandó otthoni munkára felveszünk. Vigh Julia. Vargakert, Vecsey ucca 6. szám. 58

Kifutóleány
fűszerüzlethe, azonnal felvétetik, Rákosi Jenő ucca 7. szám. 24

Italmérésbe
kiszolgálónő, vagy férfi könyvvel felvétetik, Varga ucca 35. 1

Kifutólányt
keresek. Batthyány u. 6. trafik. 69

Hölgyfodrásznőt
keresek azonnali belépésre, jelentkezni Szántó Zoltánné, Timár u. 17. sz. 81.

Művirág
ajánlásra ügynökleányt keresünk. Piac ucca 77. II. lépcsőház, II. emelet. 122

Perfekt
mindenes szakácsnő jó bizonyítványokkal, nagy fizetéssel felvétetik. Piac u. 28 c. III. 21. 125

Vasalónő
felvétetik, Boros ruhafestő Piac utca 77 Jelentkezni vasárnap is. 149.

Férfiingvarrónő
felvétetik Csillag u. 82. 142

Elárusitónő
ki e szakmában jártas és kifutóleányt azonnalra felvesz Havas Harisnyaház. 146.

Fehérneművarrókat
gép- és kézi himzőnőket felvesz állandó munkára, Neuwirth, Kossuth ucca 31. 173

Délelőttre
gyermekleányt keresek azonnalra. Ullmann, — Piac ucca 69. 251

Kiszolgálóleány
fiatal, jó megjelenésű felvétetik az Arany Bika kádfürdőbe. 243

Fehérnemű
varrásban gyakorlott segéd- és tanulóleányt felveszek, Szőnyiné, Széchenyi ucca 3. 249

Szabásznő
vidékre felvétetik. Jelentkezés vasárnap 4 óráig, Rothermere ucca 31. sz. 5 ajtó. 195

Száz pengő
óvadékkal kiszolgálónő felvétetik, trafikba, Eötvös ucca 49. szám. Jelentkezés hétfőn délután 4—5 között. 223

Csinos
ügyes kiszolgáló kisasszonyt felveszek. Csapó ucca 41. szám, Erzsébet cukrászda. 273

Propagandistanők
és egy kisleány könnyű munkára felvétetnek. Cim a kiadóban. 299

Kiszolgálóleányt
felveszek, varráshoz is értőt, Horovitz, püspöki palota. 286

40—50 év
körüli magános asszony takarításért szobás lakást kap. Értekezni lehet: délután, József kir. herceg ucca 25. 291

Háztartási alkalmazott

Szakácsnőt vidékre, csakis hosszú bizonyítvánnyal birót felveszek Jelentkezés lapunk kiadóhivatalában. 35

Jól főző
mindenes főzőnő, hosszú bizonyítvánnyal, azonnalra, vagy 15-ére felvétetik. Engel Lászlóné, Werbőczy ucca 3. 30

Megbizható,
önállóan főzni tudó nőt felveszek, csak vasárnap délután jelentkezzen, Vilmos császár körút 76. I. em. 8

Kisesaládhoz
jó bizonyítvánnyal rendelkező mindenes bejárónő azonnalra vagy 15-ére ajálkozik. Csillag u. 92. III. ajtó. 28

Bejáró
szobaleányt jó bizonyítványokkal felveszek. Dr. Geiger Miklósné, Hatvan u. 6. 115

Bejárónő
délelőtti órákra felvétetik. Jelentkezés vasárnap reggel 6—9 óráig. Teleki ucca 92. Grünfeld. 172

Jól főző
mindenes szakácsnőt hosszú bizonyítvánnyal felveszek, Magoss György tér 30. 153

Bejárónőt
v. napszámosasszonyt takarításhoz felveszek, Nagyvárad ucca 18. sz. hátul. 184

Bejárónő
nagyon rendes, azonnalra felvétetik. Harsányiné, Hajó ucca 20. 227

Bejárónőt
felveszek azonnalra. Péterfia 19., keresztépület. 188

Bejárónőt
ügyest, megbizhatót, szeptember hó 15-ére keresek, Hatvan ucca 24., első ajtó. 238

Bejárónő
vikszelni tudó, jó bizonyítványokkal azonnal, házaspár házmesternek elsejére felvételik. — Egymalom ucca 7. 298

Szakácsnő
felvételik, e hó 15-ére, Vilmos császár út 52. 260

Bejáró,
egy bentlakó mindenest keresek. Krausz József. Piac ucca 58., földszint 12. 261

BMegbizhato
önállóan főzni tudó bejárónőt felveszek, kis keresztény úri családhoz. Jelentkezni vasárnap 9—11 óráig, Arany Bika, trafik. 268

Bejárónő
15-ére felvételik, Révész, Svetits bérház III lépcső, IV. emelet. 210

Bejárónőt
felveszek, Hatvan ucca 11. szám, emelet. 299

Bejárónő
azonnalra felvételik, Szent Anna ucca 48. sz. keresztépület. 282

Alkalmazást keres nő

Házvezetőnői
állást keres jól főző nő, éves bizonyítványokkal Érdeklődők levélben vagy személyesen József kir. herceg u. 10. Erdős házfelügyelőnél. 1887

Szoptatós dajkának
elmennék egyhónapos gyermekkel. Cim a kiadóban. 117

Perfektül
mosok, vasalok, házhoz ajánlkozom, nagytakarítást is vállalok, Rothermere ucca 53. 183

Ajánlkozom
szerényebb helyre, gazdasszonyi állásba, vidékre is. Bíró Etelka, Tanító ucca 8. Ugyanitt egy kettős számú petroleumfőző eladó. 141

Gyermekszerető
perfekt németül beszélő leány, katolikus családnál állást keres. — Cim: Bethlen ucca 25. 254

Ajánlat

Ciánoztasson
bizalommal a „Csala" ciánozó vállalattal, Rákóczi ucca 9. sz, telefon: 14-27. 1650 10. 1.

Butort,
varrógépet, minden ingóságot veszek, eladok. Hivásra házhoz megyek Medgyesi, Csapó 49.
836 VIII. 28.—IX. 28

Kalapujdonságok
nagy választékban, — „Arany"-nál. Alakitas modell után 1 pengő. Sas ucca 4. 1111 9. 30.

Ciánozási
vállalat, Varga ucca 10 szám. Szücs Imre és Szücs Imréné.
1264 10. 1.

Poloskairtást
ciángázzal, lakások átvizsgálását felelősséggel végzi, Kiss, Kigyó ucca 5. szám. 1950 10. 8

Debrecceniek
találkozóhelye Budapesten VII., Szövetség utca 3. szám „Kis Debrecen" vendéglőben. 1917

Fehérnemű
varráshoz házakhoz ajánlkozom. Wilhelmné Homok u. 84. szám. 101

Veszek
használt bútort, padlás és pincelomot. Hivásra jövök. Andráskó Csapó ucca 16., telefon: 32-11 1996 +

Dióhálók,
kombinált szekrények, rekamiék, ebédlők, iróasztalok, hármasszekrények, asztalok, székek, jégszekrények, konyhabútorok olcsón: Bútormagazin, Széchenyi u. 6. szám. 50+

Hálók,
ebédlők, modaberendezések, konyhák, villanymotorok, rekamiék, különféle bútorok eladása. Dégenfeld tér 6 62 +

Mindenféle
építési anyag, valamint deszka, léc, faragott fa és bauxit cement kapható a Debreceni Mükögvár R. T. Fürdő ucca 2. számú telepén 109+

Varrógép-
kölcsönzés, vétel, csere, eladás. Minden varrógéphez alkatrész kapható. Javítások jótállással, Eisenberger, Csapó ucca 101. szám 55+

Boroshordó,
új és használt minden nagyságban és mennyiségben kapható báró Györffy hordógyártási telepén, Nap u. 4. Javítások gyorsan készülnek. Szőlőprés eladó. Telefon: 12—83. 147 +

Lela
zománcozott asztaltüzhelyek, szénkályhák raktáron. Felelősséggel készit és szakszerüen javit zvmáncozott asztaltüzhelyekt. Csapó u. 87. sz. 118+

Benzin
ruha, parkett tisztításhoz, autóolajok, padlóolaj, kerékpár és alkatrészei, Dunlop gumi Emerich, Sas ucca 4. Telefon: 11-87. 127+

Csapó u. 14.
szám alatt levő festékáruüzletet Sas u. 1. sz. alá helyeztem át, ahol továbbra is készséggel állok szolgálatukra. — Nádudvary Lajos. 52+

Közvetlenül
a gyárból érkező maradékjaim a legolcsóbbak, Dr Révészné, Piac u. 42. sz. Pannonia udvarban. 126+

Tündérujjak
sem varázsolhatják gyorsabban széppé és üdévé elhanyagolt arcbőrét a Földes illatszertár híres kozmetikumainál. (Vigmozi bejárat). 252

Bőrkabátfestés
cipőt, retikült, stb. villanygéppel fest Nagy Károly Batthyány ucca 10. szám. 265

Cserépkályhák
állandóan raktáron. Atrakásokat, hazai szén fűtésre felelősséggel a legolcsóbban vállal, — Laczkó kályhás, Hatvan ucca 4. 293

Sodronyágybetétek
drótsodronykerítések, s drótfonatok, vasagyak, mosdók, lábtörlők készülnek Ottónál, Rákóczi ucca 13. sz. 278

Gallérokat
legszebben tisztit a Budapesti Tisztitó és Festőművek. Felvételi hely Hatvan ucca 16., kézimunka üzlet. 209

Borsajtók
szőlőzúzók, zománctüzhelyek, kályhák, istok üstházak, pasztirozok. Nagy vasüzletében, csapókanyar. 258

Hordóskáposzta
18 fillér, fűszeráruk legolcsóbban Nagy Kalmán fűszerkereskedésében, Csapó kanyar. 152

Megnyilt!
Tokajhegyaljai borpince ajánlja régebbi borait már 60 fillérért. Könyök u. 8. 168

Kárpitos
munkákat ujat, eldolgozást jutányosan vállalunk, ugyanott használt garantált heneser eladó Karai u. 1. Oláh Andrásné. 189

60 fillér
egy négyfogásos menü Szent Anna u. 36. alatti kifőzdében. 175

Teljes ellátás

Harmincötér
kitünő teljes ellátás kapható, tisztviselő családnál, Kút ucca 62.
1803 9. 19

Elelmiszer ital

Őszibarack
befőzéshez, csemegézni lekvárnak 20 fillértől kapható. Poroszlay út 71. szám, telefon 16-36
1903

Teljes tejet
keresek, napi 20—30 litert, Szent Anna ucca 39. fűszerüzlet. 196

Berzenczei
szilva nagyobb tételekben kapható, termelőtől, József kir. herceg ucca 12. szám. 272

Diákot keres

Ötven pengőért
ötszöri étkezéssel iskolásleányt vállal úricsaládnál. Cim a kiadóban. 71

Kereslet

Vennék
készpénzért olcsón, lehetőleg portabl irógépet. Jost tízes irógépem igen olcsón eladó. Erdős, Kossuth 3. 119

Keresek
óléptiéshez való deszka faanyagot. Nyil ucca 116. sz. 74

Országos
méretű kaptárakban jó kondicióban levő, telelőképes méhcsaládokat veszek. Homok ucca 38. szám. 190

Intelligens
úrinőt, vagy leányt, lakótársnak keresek. — Nagy Józsefné, Zöldfa ucca 12. szám, harmadik ajtó. 191

Negyedik
piarista gimnazista fiam mellé nevelőt, — vagy fiatal bölcsészhallgatót keresek, aki az összes tantárgyakra előkészíti Szoboszlói u. 17. szám. 271

Feleshizlalásra
tíz darab éves sertést elvállalok, daráló malom, Károly Ferenc József út 30. szám. 287

Oktatás

Ötven fillér
egy óra angol, olasz, s német nyelvtanfolyamaimon. Piac ucca 49., szerkesztőség.
1945 9. 25

Szabást,
varrást megtanulhatnak úrilányok, asszonyok szerződéssel vagy munkakönyvvel, dr Balázsnénál, Rákosi Jenő ucca 5. Ugyanott méretre szabásmintákat olcsón készítenek. Érdeklődni: 9—1 óráig.
1397 9. 16

Zongoratanitás
iskolamódszerrel. Magyar nóta, sláger tanfolyam. Mester u. 11. 89

Német
nyelvet tanit kezdőknek, haladóknak nemetszakos tanárnő. Ferenc József ut 38. emelet. 1889

Német-francia
órákat ad egyetemi hallgatónő, Dózsa ucca 6. A. szám. 252

Társ

Jóforgalmú
úri- és hölgyfodrászüzlethez társat keresek aki dolgozik, lehet nő is. Esetleg az üzlet kiadó. Cim a kiadóban. 32

Szezonüzlethez
tízezer pengővel társ kerestetik, Károly Ferenc József út 30. 288

Hangszer

Zongora
rövid, kereszthuros, — bérbeadó, vagy eladó. Datura, kaktusz, mályva eladó. Burgondia u. 6. 85

Zongora
finom bécsi gyártmány, könyvszekrény, iróasztal eladó. Svetits palota I. lépcső III. e. 4. ajtó. 1938

Egy modern
zeneszekrény eladó — Deák Ferenc ucca 20 Értekezni délután 4—8 óra között. 184

Zongora
bécsi gyártmány, igen olcsón, sürgősen eladó. Berger, Batthyány u. 1. sz., I. em. 2. 224

Eladó
2 iskolahegedű, orvosi tankönyvek, 2 falióra, 2 pár 43-as férficipő, villanytelep, Wéber. 265

Zongora,
modern, olcsó áron eladó. Pianinó bérbeadó. Hangolás, javitas olcsón. Tonté, Piac ucca 44. szám. 270

Egy
jókarban levő bécsi zongora és táskagramofon, jutányosan eladó. Homok ucca 106. 264

Bútor

Ebédlőbútor,
bőrgarnitura, egy rézágy, akvárium, aranyhalak, nagy konyhaasztal, Wertheim szekrény, egy pár hamis kuvasz kutya eladó. Poroszlay út 11. 29

Alighasznált
világos háló és konyha eladó. Baross ucca 14. 93

Modern
háló, vitrin, női kosztüm, férfi cipők, szőnyeg, olcsón, elköltözés miatt sürgősen eladók. Arany János u. 28. szám. 203

Ruhaszekrény,
ágy és éjjeliszekrény, használt, jókarban levő jutányosan eladó. Homok ucca 5. alatt. 545

Tüzelő anyagok

Katonatisztek,
altisztek, tűzifát, szenet legolcsóbban kaphatnak Vágó tűzifakereskedésében, Margitfürdőnél, telefon 10-24
1169 vv.

Autó, motor kerékpár

Személy
gépkocsi, csukott, hathengeres, generáljavított, sürgősen eladó. Teleki ucca 37. alatt. 166

Eladok
25 HP villanymotort, 28 HP szívógázmotort, Budai Ézsaiás ucca 36. 241

Méray
350 motorkerékpár és egy 2+1-es rádió eladó, Vár ucca 2. szám, házfelügyelő. 204

Használt
jókarban levő kerékpár olcsón eladó. Busi ucca 17. 205

Atadó üzlet vendéglő

Hajdúszoboszlón
a gyógyfürdő közvetlen közelében, újonnan épült penzió, teljes berendezéssel, nagy kerttel, féláron, sürgősen eladó. Érdeklődés: Wesselényi ucca 18. sz. Hajdúszoboszló. 201

Eladó
füszer-, élelmiszerüzlet elköltözés miatt. Cim a kiadóban. 118

Füszerüzlet
forgalmas helyen, elköltözés miatt azonnal átadó. Cim a kiadóban. 105

Központi
szálloda és vendéglő, szeptember 15-ére kiadó. Értekezni: Kovács elnöknél, Teleki ucca 56. szám. 242

Füszerüzlet,
nagyforgalmú, jól bevezetve. Elköltözés miatt átadó. Cim a kiadóban. 25

Füszerüzlet
ötszáz pengő jövedelem biztositva, elköltözés miatt átadó. Cim a kiadóban. 13

Uzlet, műhely raktárhelyiség

Udvari
üzlethelyiség, esetleg irodának, műhelynek is kiadó. Ferenc József ut 46. szám. 1902

Hatvan
és Csók utca sarkán egy üzlethelyiség azonnal kiadó. Dr. Farkas ügyvéd, Arany János u. 2. sz. 121

Pékség,
lakással, október 1-ére kiadó. Csapó ucca 73. 151

Bőrüzlet,
hentesnek, mészárosnak, 25 pengőért, forgalmas helyen kiadó. Csapó ucca 98. 176

Gyárnak,
üzemnek, nagyobb raktárnak alkalmas helyiségek kiadók. Érdeklődni lehet: dr Rényi ügyvédnél, Miklós u. 5. szám. 206

Vegyes

Szép
lakásomba intelligens lakótársat keresek. Cim Péterfia 30. felvételi iroda. 40

Megbizható
jó helyre kiadnék 30 darab mangalica kocát feles malcolásra. Értekezni Löcseinél, Rákosi Jenő u. 8. 103

Ingyen
szállithat pincéből kiásott jó földet, Vörösmarty ucca 15. 181

Grafológusnő
mult, jelen, jövőről felvilágosit. Fogad: Széchenyi ucca 43. 150

Felestartásra
kiadnék ötven darab anyabirkát. Megbizottam: Lévay, József kir herceg ucca 4. 300

Kiadó lakás egyszobás

Egy szép szoba,
konyha, spájz kiadó, Bujdosó ucca 21. 214

Különbejáratu
uccai szoba előszobával szeptember 15-től kiadó. Attila tér 7.
162

Uccai
nagy szoba, alkovval azonnal kiadó. Darabos ucca 7 sz. 229

Kiadó
azonnalra egy szobakonyhás lakás egyedülálló. — Széchenyi ucca 72. 188

Egy
uccai szoba, konyha, pince, fáskamra egy pár embernek kiadó Árpád tér 46. 136

Azonnalra is
kiadó fürdőszobás — egyszerü udvari lakás. Arany János u. 20. sz. 56

Egyszobás
uccai pincelakás, piac közelében kiadó. Monti ezredes (volt Magoss) ucca 11. 276

Kiadó
féregmentes szoba, s konyha, spájz, mosókonyha használattal, Méliusz tér 4. 253

Egy és félszobás
lakás kiadó szeptember 15-ére, Széchenyi ucca 96. házmester. 263

Egy
utcai szoba, konyha és spájz november egyre kiadó. Eötvös u. 114. 86

Egy szoba,
előszoba, konyha október 1-re kiadó. Kassa ut 33. Baksai S. u. sarok. 192

Kiadó lakás kétszobás

Kiadó
november hó 1-re két szoba, konyha, speiz, fürdőszoba és 2 pincéből álló magános ház, gyümölcsössel, Nagyerdőnél, Százados utca 21. 98

Uccai
kétszobás lakás kiadó október 1-re. Kölcsey u. 21. 77

Kétszobás
lakás istállóval, góréval, szénásszínnel, 2 hold földdel vágóhídi villamos végállomástól 3 percnyire okt. 1-re pontos fizetőnek olcsón kiadó — Gazdálkodónak is alkalmas. Bihari u 4. 143.

Két
utcai szoba előszobával és mellékhelyiségekkel kiadó. — Thaly Kálmán u 13. 144.

Két
utcai szoba és konyha, kamara november 1-re kiadó. Kétmalom u. 3. sz. 145.

Két szoba,
konyha, előszoba, éléskamra, pince s padlásból álló lakás, novemberre kiadó. Miklós u. 11. szám. 170

Kiadó
kétszobás uccai lakás, november elsejére, féregmentes, Eötvös ucca 38. szám. 236

Kettőszobás
fürdőszobás udvari lakás kiadó. Kigyó ucca 30. sz. Megtekinthető délutánonként. 267

Különálló
kettőszobás, kertes lakás, egyetem közelében, Mikszáth 18. 297
áznak, szentegyházteriA

Kiadó
udvari két szoba, konyhás lakás, Bethlen ucca 31. szám. 292

Kétszobás
lakás, mellékhelyiségekkel, viz, gáz, villanyval kiadó. Arany János ucca 16. 296

Kiadó lakás háromszobás

I. II.
emeleti 3 uccai szobás összkomfortos lakás, novemberre kiadó. — Werbőczy ucca 14. 2

Kiadó
háromszobás lakás novemberre. Andrássy út 12. szám. 197

Kiadó
november 1-től háromszobás emeleti uccai erkélyes lakás. Megtekinthető délelőtt 11—1-ig, délután 3—4 óráig. Értekezni: Burger Pálnál keresztépületben. Hatvan ucca 70. 147

Háromszobás
lakás, novemberre kiadó. Zongora eladó. (Füvészkert) Baltazár Dezső ucca 10. 194

Kiadó lakás nagyobb

Kiadó
novemberre négyszobás parkettesc uccai, komfortos lakás, Rákóczi u. 11. szám. Gyarmathynál. 1299

Iparkamara
székházában november elsejére egy hatszobás lakás és egy üzlethelyiség kiadó. Központi fütés, melegviz szolgáltatás. 2000

Kiadó
5 szoba fürdőszobás, féregmentes lakás, Széchenyi u. 31. 90

Hatszobás
hallos, összkomfortos lakás november 1-ére kiadó. József kir, herceg u. 32. 81

5 szobás
uccai lakás Kossuth u. 45. november esetleg októbertől kiadó. Megnézhető 11—12 között. 119+

Kiadó
uccai emeleti négyszobás lakás azonnal vagy november 1-ére, Kossuth ucca 22. 155

Négyszobás
modern lakás, november elsejére kiadó. József kir. herceg ucca 35—37. 180

Uccai
három, esetleg négyszobás összkomfortos lakás, november, vagy október 1-ére kiadó. Rákóczi ucca 35. 178

Ötszobás
lakás kiadó. Széchenyi ucca 31. Értekezhetni Szilágyinál, hátulsó lakás. 246

Butorozott szoba

Bútorozott
szoba, szeptember hó 15-ére kiadó. Simonyi út 9. alatt. Érdeklődni: délután 2—4 óra között. Ifj. Török Tibornál. 43

Kiadó
különbejáratu, magasföldszintes utcai butorozott szoba, ellátással is. Cim a kiadóban.

Kiadó
különbejáratu butorozott szoba, Miklós utca 41. udvarban. 82

Szép
szoba központi fütéssel Ferenc József ut 26-b. alatt kiadó. Értekezni lehet házmesternél. 87

Különbejáratu
bútorozott szoba, fürdő szoba használattal 1—2 személynek azonnalra is kiadó. Arany János ucca 29. (A)

Butorozott
különbejáratu szoba mellékhelyiségekkel kiadó. Maróthy György u. 18. 1451

Utcai
butorozott szoba egy-két személynek kiadó. Pacsirta u. 49. 40

Különbejáratú
utcai butorozott szoba október 1-re kiadó. — Tompa Mihály u. 8. sz. Attila tér mellett. 106

Különbejáratu
butorozott szoba két személynek is kiadó. Kishegyesi ut 17. 109

Utcai
butorozott szoba azonnal kiadó. Simonffy u. 15. 118

Különbejáratu
szépen butorozott szoba azonnal kiadó. Kálvin tér 5. 154

Butorozott
szoba két személyre is kiadó. Domb utca 18. 161

Különbejáratu
elegánsan berendezett szobák kiadók. Arany János u. 20. szám emelet. 55

Különbejáratú
kis butorozott szoba azonnal kiadó. Rákóczi u. 35. 175

Elegánsan
butorozott utcai szoba tizenötödikére kiadó. Püspöki palota I. kapu, I. em. 47. 182

Központi
fütéses bútorozott szoba, külön fürdőszobával kiadó. Szent Anna ucca 35. 200

Egyetem
közelében egyszerüen bútorozott kis szoba kiadó. Fürdő ucca 5. 199

Különbejáratu
uccai bútorozott szoba azonnalra kiadó, Hajó ucca 20. szám. 228

Bútorozott
szoba kiadó. Vigkedvü Mihály ucca 39. 239

Különbejáratu
csinosan bútorozott szoba azonnal kiadó, Nyil ucca 13. sz. 247

Kiadó
szép napos különbejáratú udvari s uccai butorozott szoba, hölgynek, esetleg ellátással. Cim: Tóthnénál, Péterfia ucca 48. 277

Kiadó
különbejáratú bútorozott szoba, előszoba, azonnal, Cserepes ucca 7. szám. 269

Bútorozott
uccai földszintes szoba, fürdőszoba használattal kiadó 15-től, József kir. herceg ucca 6. 265

Egyszemélyes
csinosan bútorozott szoba, lépcsőház különbejárattal kiadó. Simonyi út 6. szám. 266

Kapualatti
bejárattal elegánsan bútorozott uccai szoba kiadó. Bethlen ucca 40. 284

Különbejáratú
elegánsan bútorozott szoba, fürdőszobával kiadó. Cim a kiadóban. 297

Lakást keres

Háromszobás
lakást keres a város belterületén állami nyugdíjas, november elsejére. Cim a kiadóban. 295

Szerény
egykszobás, konyhás lakást, vagy házmesterséget keresek. Fekete, Rothermere ucca 27. 235

Elveszett

Elveszett
egy fekete laktáska szőnyegmintákkal és iratokkal. A becsületes megtaláló 10 apengő jutalom ellenében Hatvan ucca 70. szám alá, Spitzhez leadni szíveskedjen. 45

Elveszett
szeptember 10-én vasút állomás és városháza közötti úton egy arany karkötő. Megtaláló magas jutalomban részesül. Binder, Alföldi Takarékpénztár. 169

Ingóságvétel

Megvételre,
vagy kölcsön keresek negyvenkettes mézpergeiőt, Boldogkert, Egyletkert ucca 38. 156

Rossz
cipőket veszek, lapbivásra házhoz megyek. Mező Imre, Böszörményi út 90. 172

Használt
cserépkályhákat és cserépkályharészeket veszek, Eötvös ucca 82 298

Ingóság eladás

Erős
nagy kapu bontásból s ócska ajtók, ablakok gerendák, deszkák eladók. Tanító ucca 18. 1006 vv

Bontásból
kikerült használt épületfa anyag jutányos áron eladó. Nyilas telep, Emerich utca 4. 76

Egy
gyermekkocsi eladó. — Hatvan u. 64. 95

Eladó
két spalettás ablak és egy spaletta nélkül. Egy ajtótok. Bercsényi u. 97. 11

Egy
zöld cserépkályha eladó. Nagyvárad u. 4. 84

Eladó
hálószoba, kredenc, — lámpák, henceser. Érdeklődni Városháza I. emelet 15. szoba. 73

Keményfa háló
ebédlőszekrény, szmoking, fekete zakó, szürke női kosztüm eladó. Rákóczi utca 49. 120

Kétsütős
jó tornyos sparherd eladó. Svetits bérház, házmester. 131

Télikabát
férfi és női, szövetek, öltöny, hegedük eladók. Horváth Csapó u. 4. 129

Eladó
kifogástalan állapotban levő szmóking, önkéntes egyenruha, szines férfiöltöny— Apafi u. 41. 140

Eeredeti
márkás olajfestmények ekdvező feltételek mellett eladók. — Horváth Csapó u 4. 128.

Eladó
„Csepel" motorkerékpár, álló inga zenélő antik óra, „Omega" kerékpár, nagy ablakokra himzett függöny garniturák. Mikes Kelemen ucca 21 szám. 163

Singer,
nagy bőrvarrógép, jókarban eladó. Teleki u. 39. szám. 167

Ócska
épületfa, deszka, eladó Ajtó ucca 22. 159

Kártológép,
jókarban levő eladó. Cim a kiadóban. 193

Csillárok
olcsón eladók. Boldogfalva ucca 11. 186

Női őszikabátok
és kosztümök jó állapotban olcsón eladók. Piac ucca 73., emelet. 212

Tengeri daráló
gyors teljesitményü, kézi, vagy más hajtó erőre alkalmazható eladó. Külsővásár tér 3. 207

Eladó
egy jókarban levő nagy asztal konyha és lisztes láda, mosdó, Vigkedvü Mihály ucca 53. 221

Zephir kályha
12 csövü, kifogástalan eladó. Lengyel kelmefestő, Csapó ucca 24. 219

Singer
varrógép, vasroló, hálók, irógép, székek, vákom szivattyú, inga órák olcsón eladók. — Csapó ucca 6. 237

Egy
nagy góré kiadó. Cegléd ucca 4. 226

Alighasznált
üvegfal, beépitett üvegajtóval eladó. Pesti u. 69. szám. 232

Eladó
egy 147 literes és 197 literes boroshordó, — Tompa Mihály ucca 3 B. szám. 220

Eladó
férfi és női ruhanemü, cipő, kocsiszin, kapu, ajtók, vaskályha, Péterfia ucca 48. második pince. 276

Vadászfegyver,
kitünő, messzehordó, „Sauer" 28-as kakas nélküli eladó. Rákóczi ucca 16. szám. 256

Használt
krumplifülleszto, lisztes hombár, hordóeresztő kötél, Wamplr porszívógép, ötlóerős villanymotor, állófogas, s gázkályha eladó. Csapó ucca 77. szám. 257

Eladó
új torontáli szőnyeg, s szövőszék, intézeti kabát, Mester ucca 9. 250

Gazdasági eszközök

Keresek
megvételre egy két lovats szekeret, 3 db olcsóbb igás kancalovat, ekét, lószerszámokat. Bihari u. 4. Vágóhídnál. 143

Elköltözös
maitt azonnal eladó 8 drb. jószágra nyári jászol, massziv, hordozható baromfiólak két erős méhcsalád 42-es kaptárral, villanyakpcsolós rádió Bihar utca 4. Vágóhídnál. 143

Egylovas
szekér eladó. Epreskert u 13. 5

Boroshordók
olcsón eladók. Piac u. 56. szám. 259

Vetőgép,
20 soros, Melichárrendszerü eladó. Károly Ferenc József ut 21 B. 284

Ingatlanforgalmi irodák

ELADÓ HÁZAK
A Böszörményi uton Faksz-házak, elköltözés miatt olcsón és kevés pénzzel, teherrel átvehető. Uj adómentes mind a kettő, az egyiknek az ára potom 2500 pengő.

A Disznóvásártérrel szemben három szobás adómentes ház, beállított sertéshizlalóval, istálló, melléképületekkel elköltözés miatt nagyon olcsón, bankteherrel átvehető.

Ezenkívül a városnak minden részén kisebb nagyobb házak kaphatók, úgyszintén földek is.

PATAY IRODA
Csapó u. 40.
125

Gyönyörü divatos esőernyők
4·98
a Fischer boltban
Teleki u. 73.

Eladó házhely

Házhelyek
a Hid ucca 14. szám alatt, továbbá 7 szobás ház a közismert Bagolyvár vendéglővel eladók. v. v.

Három pengő
a ritka alkalmi ára a Sámsoni kövesúttól egy perenyire levő Apponyi ucca 48. számu házhely négyszögölének. Ara kedvező reszletekben is fizethető. 2+

Villatelek
egyetemi sportpályával szemben, aszfaltos út mentén kedvező feltételekkel eladó. Közelebbi felvilágosítást a Kölcsönös Segélyző Egylet ad. Kossuth u. 8. 104+

Hajdúszoboszlón
hőforrás közelében 800 négyszögöles telek sürgősen eladó. Nagy Ferenc, Debrecen, Szondi ucca 5. 225

Eladó ház

Sarokház,
üzlethelyiséggel, több lakással, nagy tengeri góréval, bevezetett jó üzlettel és kedvező bankteherrel eladó. Erzsébet ucca 26. Értekezni a keresztépületben. 55

Kényszereladás.
A város leendő szívében, a Horthy-körönd mellett, mintagyümölcsös kvadrátöle 7 pengő, háromszáz fával, diófaóriásokkal, szőlővel, fenyvesparkkal. — Két szoba, konyhás stilusos nyári villia rajta ezer, két szoba konyhás vincellérház hatszáz, emeletes raktár ötszáz, három szoba konyhás berendezés hatszáz, teljes felszerelés négyszáznyolcvan, összesen: 18,000 P. Andrássy út 8. szám, féltíztől féltizenegyig. 37

Olajütő
57. szám jókarban levő ház azonnal eladó. 114

Hüvelyes
utca 1. számú ház a Kolégium mellett eladó 35

Miklós
utcán nagytelkü ház fürdőszobás lakással tizenötezerért eladó. Máté ingatlaniroda. Blaháné utca 14. Rendőrpalota szomszédságában. 37

Villa
uj, emeletes, eladó a TIKÁV közelében. Gyadányi utca 10. 1936

Kut utca 20.
számú családi ház eladó. 78

Eladó ház
kétrendbeli két szoba, konyha, egyrendbeli 1 szoba konyha, 7500 pengőért. Honvéd utca 35. 68

Valóságos kúriát
szerez könnyűszerrel a Hétvezér uccában. A 47. számú ház hosszú tornácával, több rendbeli lakásával, kamrákkal, istállóval, két szivattyús kútjával, nagyon szép konyhakertjével sok kényelmet biztosít. Telke 700 öl. Utolsó ára 7800 pengő, lakbérlekötéssel részletekben is fizethető, minden nehézség nélkül. 4+

Üzletes ház,
forgalmas helyen, a Király Ferenc ucca 7. sz. alatt. A telek 320 négyszögöles, három lakosztállyal. Ara: 4500 pengő. Kedvező fizetési feltételekkel esetleg lakbérlekötéssel 8+

Eladó
Jókai ucca 46. számú ház, 15 évig adómentes négyszobás maganlakással, parkirozott udvarral. 202

Eladó
villamos végállomásnál gazdáknak is nagyon alkalmas házas telek, 2 szoba, konyha, kamara, 2 istálló, góré, egy nagy szénás szin deszkából. Az épületek téglából, cseréppel fedve, jóvizü kut. Az egész ára 3500 pengő. Részletre is megvehető. Készpénz esetén engedmény. Bihari u. 4. sz. 105+

Boldogkert,
Egyletkert ucca 28. sz. kertesház, gyümölcsös hatezerötszázért eladó. 157

Eladó
Hajduszoboszlón — vendéglőépület sok szobával, járásbíróság mellett. Értekezhetni Gazdák Bankjában. 133

Libakerti
föld házzal eladó — Viola u. 29. 137

Eladók
kedvező fizetési feltételekkel: Tanyásföldek; — Sestakert, Andrássy uton kétszobás ház nagy kerttel; Kossuth kertben háromszobás terraszos villa egy hold termő szőlővel; Nyilastelepen jó családi ház gyümölcsösssel, szőlőlugassal; Csapókert, Báthory uccán 950 □-öles kétszobás ház; Wolaffka-telepen jövedelmező ház. Értekezhetni Gazdák Bankjában.

Erzsébet
ucca 89. számú ház, 140 pengő havi jövedelemmel, hétezerért eladó, felével átvehető. 179

Eladó
Csokonai ucca 29. számú ház, igen jutányosan. 165

Eladó
adómentes új ház 478 négyszögöl gyümölcsössel, elköltözés miatt, minden elfogadható árért. Tócóskert, Lőcse ucca 3., Kisállomás háta mögött. 127

Nagyjövedelmü
ház eladó a Vendég u. 54. sz. alatt. Hatrendbeli lakás. Vizvezeték az udvarban. Utolsó ára 4900 pengő. Lakbérlekötéssel most megvásárolható. 9+

Eladó
ház a város szívében 4 lakással, mindegyikhez fürdőszoba, évi 4000 P bérjövedelemmel -- 366 négyszögöl területen. Szép virágoskert, ötven darab termő gyümölcsfa, baromfiudvar, sempernova front. Elsőrendü tőkebefektetés, Rákóczi ucca 35. szám. Értekezni 2-ik lépcső, a tulajdonosnál. 101+

Eladó
Zrinyi ucca 7. számú, két uccára nyiló ház, kétrendbeli lakással, cca 250 négyszögöl szőlővel. 187

Eladó
Mikepércsi uton jó ház, darálómalom és fűszerüzlettel. Értekezhetni Gönczy ügyvédnél, Piac 63. 127

Rakovszky ucca 53.
számú ház, folyó hó 15 napján árverésre kerül. Értekezni dr Farkas ügyvédnél Arany János ucca 2. szám. 217

Adómentes
háromszobás családiház 300 négyszögöl szőlő s gyümölcsös, 8500 pengőért eladó. 2100 pengő teher átvehető. Szabó Kálmán ucca 34. 283

Földbérlet

130 hold
tanyás elsőrendü búzatermő homokföld, kövesút mellett, a várostól 4 kilométerre, október elsejétől kiadó. Értekezhetni a tulajdonosnál: Miklós ucca 20 vagy Pécsi és Papp ügyvédek irodájában, iparkamara. 1998

Halápon
országút mellett 75 hold buzatermő kaszáló kiadó. Magoss tér 18. 9—10 között. 116

Kiadó
tanyásföld Kádár dülőn nyolc és fél hold. — Értekezni Fáy dülő 21. szám alatt, Ondód. 6

Kiadó
57 holdas tanyásbirtok a Halápon. Értekezni lehet: dr Ticz János ügyvédnél, Piac ucca 87. szám. 130

Kiadó
12 hold föld, tanyaépületekkel együtt. Értekezni: Gyöngyvirág ucca 12. 160

Város alatt
13 tanya és föld kiadó. Oltott malacok, fejőstehén eladó. Szappanos ucca 19. 211

Földek, házak,

telkek eladása, vétele, bérlete ügyében forduljon bizalommal Dienes József O. F. B. ingatlanforgalmi irodájához Debrecen, Bethlen u. 21.

Bakóczy László

ingatlanforgalmi irodája

Werbőczy ucca 8. Járásbíróság mellett. Telefon 28—26. Saját ház.

Eladó házak:
Böszörményi út 53—55, a híres „Fekete ló" vendéglővel, kitünő karban levő sok épületekkel 2200 négyszögöl telekkel, örökösök minden elfogadható áron eladják. Két részben is megvehető.

Szoboszlói úton alapincézett masszív épület, fűszerüzlettel, s kocsmahelyiségekkel, három rendbeli lakással, nagy telekkel, elköltözés miatt potom nyolcezerötszázért.

Apaffi ucca 111. sz. adómentes kétlakásos családi ház, alkalmi vétel.

Kinizsi ucca 43. uccai kettő szoba, konyhás, további három rendbeli lakás, kevés előleggel, részletre, háromezerkettőszáz.

Homokkert elején: Oláh Károly ucca 10., üzlethelyiséggel, lakásokkal, alkalmi áron megvehető.

Földek, házak, szőlők telkek a legnagyobb választékban.

Adás-vétel ügyekben keresse fel Bakóczyt! 230

Nagy Sándor

ingatlanirodájának hirdetése (Csapó ucca 27.)

HÁZAK:
Csillag u. 51. Kétrendbeli kétszobás lakás, mellékhelyiségekkel, 7000 P.

Vendég u. 79. Két utcára nyiló telekkel, háromszoba, mellékhelyiségek — 5000 P.

Kut u. 104. Utcai kétszobás, kétsz. egyszobás lakás, nagy műhely — 4300 P. Kedvező fizetési feltételekkel.

Magyar u. 5. Adómentes egyszoba konyhás családi ház, párszáz pengővel megvehető, 3200 P.

Hétvezér u. 61. Vagongyárnál, villamos, autóbuszjáratnál. Egy szoba, konyha, nyárikonyha, kamara, mellékhelyiségek, 310 négyszögöl kitünő szőlő, gyümölcsös, elutazás miatt sürgősen 3200 P. Kedvező feltételekkel!

Szeder u. 28. Egy szoba, konyha, góré, kamarák, stb. 2000 P.

Kemény u. 4. Kisebb ház, 300 négyszögöl kerttel — 1000 P. — Ugyanott 300 négyszögöl házhely szőllővel, gyümölcsfákkal 600 P.

FÖLDEK:
Hajdúszováton elsőosztályú fekete föld, tanyával — 65.000 P. A Diószegi útnál 14 h. — Kondorosnál, Diószegiútfélen 6 h. búzatermő, épülettel. — Köves útnál 125 h. kisebb darabokban is. Ujföldön 12, 10, 6, 3 h. tanyátlanok, tanyás 38 h. — Ujvárosi útfélen nagyobb tanyás. Halápi állomásnál 15, 9, 4 h. — Látóképnél 5 h. — Ondódon kisebbek 1300 pengőjével.

Fentieken kívül házak, földek, szőllők, villatelkek, házhelyek, gyümölcsösök bőséges választékban!

Ingatlan adásvételi ügyekben forduljon bizalommal irodámhoz.

Felvilágosítás díjtalan! Törvényes ügynöki díjam csak ügyletkötéskor fizetendő.

Felesbe
vagy haszonbérbe kiadó 50 hold tanyásbirtok Nagyrábén. Erdeklődni: Zagyva intézőnél, Debrecen, Kismacs 4. Telefon 21-26. 97

Kiadó
Vámospércsi utfélen 19 hold tanyátlan föld. — Kigyó u. 28. 79

Nagymacsi
állomásnál 65 hold föld kiadó. Érdeklődni Timár utca 19. 10

Eladó föld

Boldogkert
elején Bégány utca 9. szám alatt 418 négyszögöl gyümölcsös eladó. Értekezni Vigkedvü 50. 96

Eladó
Perecz dülőn 3 és fél hold föld — Értekezni ugyanott 32. szám alatt az Ondódon. 7

Bellegelőn
egy ötholdas, egy ötvenholdas. — Szováton negyvenholdas tanyabirtok eladó. Máté ingatlaniroda. Blahánć utca 14. Rendőrpalotával szemben. 36

Eladó
Bodán szőlővel beültetve 720 négyszögöl. Értekezni lehet: Bujdosó ucca 50. 15

Gyümölcsösnek
kiválóan alkalmas homokföld, vágóhid villamos végállomáshoz három percre, részletre is eladó. A terület házhelyeknek is parcellázva van. Bihari ucca 4. 102 +

Homokbánya,
a Rigó utca elején, kövesúthoz közel kedvező áron eladó. A telek kibányászás után ingyen-

Eladó
Bánkon 8, Ujföldön 7 hold tanyásföld, — a Klein téglagyár mellett. Teleki ucca 82. 192

Eladó
26 holdas tanyásföld, város alatt, kövesút szélén. Értekezhetni Gazdák Bankjában. 134

Eladó
10 hold szántóföld H.-böszörmény mellett, a debrecni országút mentén, két darabban is. Bethlen u. 57. 61

Eladó állatok

70 darab
14 hónapos mangalica urasági miskárolt szimultált eladó, megtekinthető Józsa uj malom. 92

Eladó
egy darab hizott sertés kb. 130 kilós. Bezerédi u. 24. 80

Angora nyulak
fajtiszták telepfelosztás miatt negyedáron eladók. Horthy körönd-nél, Mikszáth u. 4. 70

Eladó
4 darab 7—8 hónapos süldő, Honvéd ucca 83. 171

Puli
3 hónapos, fajtiszta, fekete, göndör, eladó. Szabó Kálmán ucca 29. 185

Galambok,
galambház van eladó, olcsón, költözés miatt, Arany János ucca 22. 132

Fajpuli
kölykök eladók. Som ucca 10., (vágóhid mögött). 158

Ragyogo
feketeszőrű, játékosked vű, fiatal nőstény daxli eladó. Hadházi ucca 8. 248

Kasosméhek
70—80 család, saját telepemről, folyó hó 15-től kezdve, olcsó áron eladók. Szabó Sándor, István út 15. 262

Szerkesztésért felelős: PÁLFY JÓZSEF
Kiadja és nyomja a TISZÁNTULI KÖNYV- és LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Kiadásért felelős: ifj. SZIGETHY GYULA igazgató.